

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

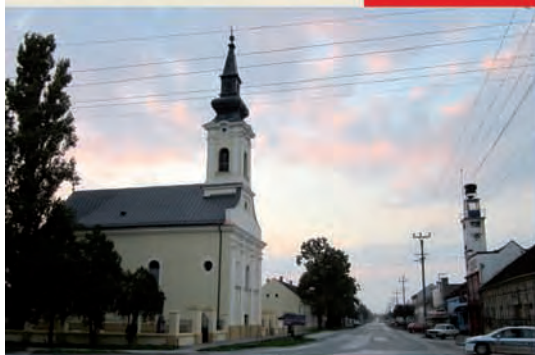
ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
475

Subotica, 3. svibnja 2012. Cijena 50 dinara

IV. DANI A.G. MATOŠA
I DR. JOSIPA ANDRIĆA

HRTKOVAČKI SINDROM-
ZLOČIN BEZ KAZNE

DESET GODINA
NIU »HRVATSKA RIJEČ«

TREĆI BROJ GODIŠNJAKA
ZKVH-A

INTERVJU
PETAR KUNTIĆ

PREDSJEDNIČKI
REPUBLIČKI
POKRAJINSKI
LOKALNI

IZBORI 2012.

SUBOTICA**GAS**

Јавно комунално предузеће “Суботицагас” - Суботица

Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéllalat - Szabadka

Javno komunalno poduzeće “Suboticaplin” - Subotica

24000 Subotica, Jovana Mikića 58

tel: 024/641-200, fax: 024/641-220

Dežurna služba: 024/641-211

Energetska platna kartica

ŠTEDI NOVAC I ENERGIJU

infoTelefon
021 488 4452
www.rbv.rs

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

SGINTERNET

brz

moćan

stabilan

jeftin

prvi u gradu

KAKO ODOLJETI?

24000 SUBOTICA, KARADORĐEV PUT 2 TEL: 024 555-465

JÖVÖ

VODA POWER

ENERGIA

WATER

BUDUĆNOST

VÍZ FUTURE

ENERGIJA

JKP Vodovod i Kanalizacija
Subotica

Izbori i druge stvari

Pred vama je, dragi naši čitatelji, posljednji predizborni broj »Hrvatske riječi« koji je izašao dan ranije zbog izbora koji slijede u nedjelju.

Nastojali smo u ovom predizbornom vremenu predstaviti značajnije političke snage u Srbiji kroz serijal tekstova iz pera našega redovitog suradnika. Naravno, posvetili smo pažnju i svim strankama, listama i kandidatima koji kao cilj svojih aktivnosti ističu zaštitu interesa i prava hrvatske nacionalne manjine u Srbiji. To su Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, Demokratska zajednica Hrvata i, novost na ovim izborima, udruga Hrvatska neovisna lista, koja se nalazi na listi koalicije Preokret u Subotici.

Inače, naša ustanova ove godine slavi značajni jubilej – desetu obljetnicu od osnutka o čemu u ovom broju govori tadašnji predsjednik Odbora za informiranje Skupštine AP Vojvodine Đorđe Subotić. Subotić se prisjeća da donošenje ove odluke nije išlo ni brzo, ni lako, te da je bilo otpora formuliranih kroz rečenice tipa »nije još vrijeme«. Ipak, 8. svibnja 2002. godine donesena je odluka o osnutku naše Novinsko-izdavačke ustanove i otada do danas nastojimo pisati o svim događajima, procesima, politikama i odlukama od značaja za Hrvate u Srbiji.

Ove godine obilježava se još jedna obljetnica – dvadeset godina »hrtkovačkog sindroma«. U središtu sela Hrtkovci 6. su svibnja 1992. godine čitani popisi »nepodobnih« stanovnika hrvatske nacionalnosti čime je započet proces iseljavanja Hrvata iz Srijema. No, ove se obljetnice malo tko sjetio, čak ni hrvatske stranke! Možda zbog prezauzetosti izborima, pa ne podsjećaju na tragediju srijemskih Hrvata i zločina koji je ostao bez kazne. Od tog zločina prošlo je dvadeset godina i premda sjećanje na 6. svibnja podsjeća, prije svega, na odgovornost bivšeg režima, sada se već postavlja i pitanje odgovornosti »demokratskih vlasti« koje nisu procesuirale inspiratore i izvršitelje ovoga zločina. Nije još vrijeme?

J. D.

SADRŽAJ

AKTUALNO

Suočavanje s prošlošću

HRTKOVAČKI SINDROM – ZLOČIN BEZ KAZNE!.....6

TEMA

Izbori 2012.

NA PARLAMENTARNIM 18 LISTA, A NA POKRAJINSKIM 14.....8-9

Đorđe Subotić

NACIONALNI IDENTITET HRVATA U VOJVODINI MORA BITI OČUVAN.....14-15

INTERVJU

Petar Kuntić, predsjednik DSHV-a

NEIZLASKOM NA IZBORE NIŠTA SE NE RJEŠAVA.....12-13

SUBOTICA

Subotički novinari o gradskoj vlasti
SKRBILI O SEBI, A NE O GRAĐANIMA.....18-19

DOPISNICI

IV. Dani A.G. Matoša i dr. Josipa Andrića

MEANDRI KULTURE INSPIRIRANI BAČKIM ZAVIČAJEM.....26-27

Okrugli stol »Šokačke grane« u Osijeku

SPOJ TRADICIJE I SUVREMENOSTI.....28-29

KULTURA

Pismo Petru Konkoju

KADA NE TREBAŠ SUBOTICI, DOBAR SI SPLITU.....30

SPORT

Stevan Vidaković, planinar

LJUBAV PREMA VISINAMA....50

SUOČAVANJE S PROŠLOŠĆU

Hrtkovački sindrom – zločin bez kazne!

Za protjerivanje nesrpskog stanovništva iz Vojvodine nitko nije

odgovarao! Reformirano pravosuđe i dalje šuti. Država bi morala

osuditi protjerivanje i ispričati se vojvođanskim Hrvatima!

za ove sramne događaje od strane države nikada nije bilo. Vojvođanski klub inzistira da se konačno pred istražnim i reformiranim pravosudnim tijelima Republike Srbije pokrene postupak protiv odgovornih za nasilno protjerivanje ljudi po nacionalnoj i vjerskoj osnovi. Ne možemo biti zadovoljni činjenicom da se postupak vodi samo protiv jednog čovjeka pred Haškim tribunalom, a u Srbiji se niti jedan postupak ne vodi, kao da se apsolutno ništa nije dogodilo. Srbija se sprema za pridruživanje europskom društvu i mora se suočiti sa svim aspektima svoje ružne prošlosti. Jedan od njih je i protjerivanje ljudi zbog različita mišljenja, drukčije nacije ili vjere. Zato je neophodno da republički Parlament deklaracijom osudi protjerivanje nesrpskog stanovništva iz Vojvodine i ispriča se svim građankama i građanima koji su pretrpjeli torturu prije dvadeset godina. To Europa zasad ne traži od nas, ali to je nužno učiniti zbog nas samih, građanki i građana Srbije, kao i proglasiti dan sjećanja na te ružne događaje, kako se oni nikada više ne bi ponovili.

Slučajno ili ne, upravo na dan kada su se u Hrtkovcima prije dva desetljeća čitali spiskovi nepodobnih, građanke i građani Srbije biraju svoju šestu vladu od demokratskih promjena i budućnost za naredne 4 godine. Valjalo bi se ujedno prisjetiti što se sve događalo prije 20 godina i tko nam je činio zlo u ime nekakvih »viših« nacionalnih ciljeva.

Predsjednik Vojvođanskog kluba, Đorđe Subotić
Novi Sad, travnja 2012. godine.

Vojvođanski klub – udruženje civilnog društva građanki i građana Vojvodine – očekuje da se više nikada neće ponoviti da ljudi budu primorani seliti iz svojega mjesta i zavičaja samo zato što su druge nacije ili vjere. Nacionalističko zlo i isključivost za vrijeme režima koji je bio na vlasti do 2000. godine, nanijelo nam je mnoge nevolje. Na ovim prostorima u »zemlji koja nije bila u ratu« pucalo se, prijetilo, ratovalo, ubijalo... Nasilno je promijenjena struktura stanovništva, mnoga vojvođanska mjesta više nisu ista kao prije ustoličenja *Slobodana Miloševića* na vlasti u Srbiji i djelovanja memorandumske Srbije. Nema više starih susjeda, a mnogima je jedini grijeh bio što nisu Srbi i pravoslavci, te što su imali lijepe kuće i stanove. U njihovim mjestima i u njihovim kućama žive neki drugi ljudi, koji su se također morali skloniti iz svoga zavičaja zbog sličnih, nacionalističkih poriva. Ta mjesta u Srijemu odavno nisu s većinskim hrvatskim stanov-

ništvom. Vojvođanski su Hrvati bili nedužne žrtve besmislene agresije i rata.

Sjećanje na 6. svibnja posvećeno je Hrtkovcima, no svako mjesto ima neki svoj dan koji nas podsjeća na odgovornost bivšeg režima. Potpirivani su nacionalna netrpeljivost i mržnja i vladalo je pravo ludilo – bio je to svojevrsan pakao na zemlji! Ljudi u čijem je prisustvu takvo što rađeno, nagrađivani su mjestom potpredsjednika Vlade i drugim visokim funkcijama. Pravna država Srbija nije štitila svoje građanke i građane, pripadnike drugih nacija i vjera, već su nijemo promatrane nevolje i nedaće ljudi koji su pod pritiskom i prijetnjama bježali glavom bez obzira. Ali, nije bilo samo nijemih promatrača, bilo je i onih koji su digli svoj glas protiv zla koje nas je zadesilo. Nažalost, bili su usamljeni, bez zaštite države.

Danas, dvadeset godina nakon tih događaja, moramo se upitati kakav je bio učinak onih koji su vladali našim sudbinama. Na svu sreću, sve je završeno, ali ostaju

traume, izgubljeni rođaci, prijatelji i susjedi. Ostaje i opomena da se to nikomu više nikada ne ponovi!

Na dvadesetogodišnjicu »hrtkovačkog sindroma«, dvanaest godina nakon dolaska demokratskih vlasti, prilično se toga promijenilo, ali inspiratori zla i njihovi izvršitelji, kao i organizatori »humanog« preseljenja naroda nisu kažnjeni. U Srbiji se pred domaćim reformiranim pravosuđem ne vodi ni jedan proces protiv onih koji su protjerali neistomišljenike i to samo zato što su druge vjere i nacije. Podsjećamo da protjerivanja inspirirana drukčijom vjerom ili nacijom nikada ne zastarijeva. Godišnjica ove tragedije je prigoda da se upitamo jesmo li nakon dvadeset godina zreliji i odgovorniji kao društvo? Zašto se država Srbija nikada nije ispričala svojim bivšim sugrađanima koji su spašavajući živote pobjegli, kao i onim vojvođanskim Hrvatima koji su ostali ovdje, a nikada neće zaboraviti muke i patnje koje su pretrpjeli zbog nacionalnog ludila? Isprike

BLAGOSLOVOM ŽITA NA SV. MARKA ZAPOČELE ŽETVENE SVEČANOSTI

U spomen zaštitnika ratara i usjeva

Blagoslovom žita na blagdan Sv. Marka u srijedu, 25. travnja, na salašu *Martina Gabrića* na Verušiću započele su ovogodišnje žetvene svečanosti u povodu najveće manifestacije bačkih Hrvata – »Dužijance«.

Obred blagoslova usjeva obavlja se uvijek na spomendan Svetog Marka Evangelista, koji je u Aleksandriji, u današnjem Egiptu, osnovao kršćansku ili Koptsku crkvu. Nakon što su mletački pomorci prenijeli njegove relikvije u Veneciju, postaje zaštitnikom ratara i usjeva u zapadnim zemljama. Jedan od običaja je i uzimanje nekoliko stručaka žita s blagoslovljene njive.

Oko stotinu vjernika prisustvovalo je slavlju koje su predvo-

dili msgr. *Slavko Večerin* i vlč. mr. *Andrija Anišić*. Blagoslov žita je prva manifestacija u okviru Dužijance, a slijede izložbe, književne večeri, lokalne dužijance, konjičke utrke, tamburaške večeri i na koncu Bunaričko proštenje. Središnja manifestacija Dužijance je planirana za 12. kolovoza.

Unatoč naslijeđenim financijskim problemima glavnog organizatora – HKC-a »Bunjevačko kolo«, ovogodišnja Dužijanca će sadržavati sve uobičajene manifestacije, ali u nešto manjem obujmu, istaknuo je *Marinko Piuković*, novi predsjednik Organizacijskog odbora »Dužijance«.

»Očekujemo da će se sva predviđena događanja i održati. To neće biti lako jer su proračunska sredstva ove godine daleko manja nego lani. I događanja ima manje, ali trudit ćemo se da sadržajno ne uskratimo naše sugrađane. Želimo da i duhovne i sve druge manifestacije imaju karakter kakav su i do sada imale«, kaže Piuković.

S. J.

Blagoslov žita u Lemešu

Poštujući stari običaj blagoslova malog žita na Sv. Marka, u Lemešu je ova manifestacija održana u crkvi Rođenja Blažane Djevice Marije. Po priči starijih vjernika nekada je procesija išla u polja i tako se blagoslovalo mlado žito, no danas više nema tako velikog slavlja. Svečanu svetu misu služio je mjesni župnik vlč. *Antal Egedi*, a za ovu prigodu žito su na blagoslov donijeli članovi HBKUD »Lemeš« obučeni u bunjevačku nošnju. Time su započele i pripreve za Dužijancu, koja će u Lemešu biti održana od 19. do 22. srpnja.

L.T.

OSNOVANA MLADEŽ DSHV-A U VRDNIKU I MLADEŽ PODRUŽNICE SRIJEM

Bojan Lovrić i Mario Vrselja prvi predsjednici

Dvije povijesne osnivačko-izborne skupštine Mladeži DSHV-a održane su u petak, 27. travnja, u poznatom srijemskom i frus-kogorskom mjestu Vrdnik. Kao najbrojnija manjinska zajednica u

Vrdniku Hrvati su još jedanput pokazali volju i snagu za političkim angažiranjem i potvrđivanjem svoga identiteta. Vrdnik pripada općini Irig, a DSHV je najmlađa stranka u iriškoj općini s mjesnom organizacijom u Vrdniku koja je osnovana prošle godine. Domaćin ovih dvaju skupova bio je prvi čovjek DSHV-a u Vrdniku *Ivan Karačić*, a gosti - mladež i simpatizeri stranke iz Srijemske Mitrovice, Hrtkovaca, Rume, Iriga i Platičeva.

Za prvog predsjednika MO Vrdnik Mladeži DSHV-a izabran je *Bojan Lovrić*, apsolutent Fakulteta tehničkih znanosti na smjeru građevinske konstrukcije, a za njegovog zamjenika izabran je *Robert Šmit*. Lovrić je istaknuo kako će Odbor biti aktivan po uzoru na mladež stranke iz Srijemske Mitrovice.

Mladež i vodstva DSHV-a MO Vrdnik i MO Srijemska Mitrovica iste su večeri održali i prvu izbornu skupštinu kojom je osnovana Mladež podružnice Srijem. Za prvog predsjednika Mladeži DSHV-a podružnice Srijem jednoglasno je izabran dugogodišnji aktivist Mladeži stranke, stranački vijećnik i predsjednik Mladeži MO Srijemska Mitrovica *Mario Vrselja*. On je istaknuo kako je osnivačka skupština Mladeži podružnice Srijem simbolički održana u Vrdniku, jer su svi veći događaji vezani za stranačke aktivnosti do sada bili u Srijemskoj Mitrovici, te je i Vrdniku dana jednaka šansa kako bi i tamošnja mladež pokazala svoju kvalitetu, volju i mladost.

Vrselja i Lovrić su istaknuli kako će se zalagati za očuvanje vrednota demokracije, kulturnog, vjerskog i nacionalnog identiteta Hrvata u Srijemu i šire.

M. V.

STRUČNA EKSURZIJA PROFESORA I STUDENATA IZ ZAGREBA

Posjetili i hrvatske institucije u Vojvodini

U sklopu stručne ekskurzije u kojoj obilaze Hrvate izvan Hrvatske, skupina studenata i profesora s Odsjeka za kroatistiku Filozofskog fakulteta u Zagrebu posjetila je vojvodanske Hrvate. Tijekom boravka u Subotici gosti iz Hrvatske obišli su institucije i ustanove hrvatske nacionalne zajednice – NIU »Hrvatska riječ« i Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata, gdje su se upoznali s njihovim radom. Boraveći u ovim krajevima, gosti su, među ostalim, posjetili i selo Đurđin.

Prof. dr. *Marko Samardžija* kaže kako su ovim četverodnev- nim proputovanjem pokušali povezati područja nekadašnje južne Mađarske u kojima žive Hrvati – Baranju, Bačku te dio Srijema (Petrovaradin i Srijemske Karlovce). »To je jedna od uobičajenih naših ekskurzija u okviru koje obilazimo Hrvate izvan Hrvatske. Primarni cilj je uspostava kontakata, a dosad smo bili u sličnom posjetu moliškim, gradišćanskim, te Hrvatima u Rumunjskoj«, rekao je u kratkoj izjavi prof. Samardžija.

D. B. P.

ZBIRNE LISTE ZA ZASTUPNIKE NA PARLAMENTARNIM I POKRAJINSKIM IZBORIMA

Na parlamentarnim 18 lista, a na pokrajinskim 14

Republička izborna komisija (RIK) utvrdila je zbirnu listu za parlamentarne izbore 6. svibnja. Na 18 lista nalazi se 3.065 kandidata, koji će se boriti za 250 zastupničkih mjesta u parlamentu.

Na predstojećim parlamentarnim izborima 6. svibnja sudjelovat će ukupno 18 lista na kojima se nalazi se 3.065 kandidata, koji će se boriti za 250 zastupničkih mjesta u parlamentu. To su sljedeće liste: »Za bolji život – Boris Tadić«, »Srpska radikalna stranka – dr Vojislav Šešelj«, »Ujedinjeni region – Mladen Dinkić«, »Čedomir Jovanović – Preokret«, zatim lista »Pokrenimo Srbiju – Tomislav Nikolić«, »Demokratska stranka Srbije – Vojislav Koštunica«,

»Ivica Dačić – SPS, PUPS, JS«, »Dveri za život Srbije«, »Savez vojvođanskih Mađara – István Pásztor«, »Reformistička stranka – prof. dr Milan Višnjić«, »Stranka demokratske akcije Sandžaka – dr. Sulejman Ugljanin«, Pokret radnika i seljaka, »Socijaldemokratski savez – Nebojša Leković«, lista Koalicije »Sve zajedno – BDZ, GSM, DZH, DZVM, Slovačka stranka – Emir Elfić«, lista Koalicije Albanaca Preševske doline, »Crnogorska partija – Nenad Stevović«, lista

»Komunistička partija – Josip Broz« i lista »Nijedan od ponuđenih odgovora«.

IZBORNE LISTE ZA AP VOJVODINU

Izbori za pokrajinsku skupštinu se održavaju po kombiniranom izbornom sustavu. Od 120 zastupnika u pokrajinskom parlamentu 60 se bira po proporcionalnom sustavu. Pokrajinska izborna komisija proglasila je zbirnu izbornu listu za izbor zastupnika u Skupštinu AP

Vojvodine po proporcionalnom izbornom sustavu na kojoj se nalazi 14 stranaka, pokreta ili gupa građana.

Zbirna izborna lista za Skupštinu AP Vojvodine, s punim nazivima lista obuhvaća liste - »Izbor za bolju Vojvodinu – Bojan Pajtić«, »Liga socijaldemokrata Vojvodine – Nenad Čanak«, »Ujedinjeni region Srbije – Mladen Dinkić«, »Srpska radikalna stranka – dr Vojislav Šešelj«, »Pokrenimo Vojvodinu – Tomislav Nikolić: Srpska napredna stranka,

Kandidati za predsjednika Republike Srbije

1. prof. dr. Zoran Stanković, Doktor medicinskih znanosti iz Beograda, koga je 8. travnja 2012. godine predložila koalicija Ujedinjeni region Srbije, a podržalo 12.332 birača pravno valjanim izjavama. Zoran Stanković je ministar zdravlja u vladi Mirka Cvetkovića, a bio je ministar i u vladi Vojislava Koštunice.

2. Vladan Glišić, Diplomirani pravnik iz Beograda koga je predložila Grupa građana Dveri, 14. travnja 2012. godine, podržana s 12.733 pravno valjane izjave birača. Rođen je u Prištini 26. kolovoza 1970. godine. Član vodstva Srpskog sabora Dveri u čiji je rad uključen od 2003. Pravni savjetnik u Centru za velike poreske obveznike pri Ministarstvu financija Srbije.

Zamjenik javnog pravobranitelja Gradske općine Rakovica.

3. Boris Tadić, Diplomirani psiholog iz Beograda, koga je 7. travnja 2012. predložila koalicija Izbor za bolji život, a taj prijedlog je podržan s 26.798 pravno valjanih izjava birača. Tadić je donedavni predsjednik Srbije (2008.-2012.) i predsjednik Demokratske stranke.

4. Vojislav Koštunica, Doktor pravnih znanosti iz Beograda, koga je 8. travnja 2012. predložila Demokratska stranka Srbije, a podržalo 12.771 birač pravno valjanim izjavama. Koštunica je predsjednik Demokratske stranke Srbije. Bio je predsjednik SRJ i dva puta premijer Srbije.

5. Zoran Dragišić, Profesor sveučilišta u Beogradu, koga je predložila Grupa građana Pokret radnika i seljaka 13. travnja 2012. godine. Rješenje o proglašenju za kandidata za predsjednika Republike donijeto je nakon postupanja podnositelja izborne liste po Zaključku Republičke izborne komisije od 14. travnja i dostavljanja nedostajuće dokumentacije. Ukupan broj pravno valjanih izjava birača koji podržavaju Prijedlog kandidata je 11.464. Zoran Dragišić (Beograd, 1968) je izvanredni profesor na Fakultetu sigurnosti na kolegijima Politički sustav, Osnovi sigurnosti i Sigurnosni menadžment. Predsjednik je Pokreta radnika i seljaka (PRS).

6. Jadranka Šešelj, Pedagogica iz Batajnice, koju je predložila Srpska radikalna stranka 10. travnja ove godine, a podržalo je 15.312 birača pravno valjanim izjavama. Jadranka Šešelj, supruga Vojislava Šešelja koji u zatvoru Sheveningen čeka presudu Haškog tribunala, nije imala političke funkcije u SRS-u. U »Minelu« je provela 12 godina na službeničkim poslovima, a kada je poduzeće počelo propadati, proglašena je ekonomskim viškom.

7. Muamer Zukorlić, Vjerski službenik iz Novog Pazara, koga je predložila Grupa građana, 14. travnja 2012. godine. Prilikom prijema Prijedloga kandidata za izbor predsjednika Republike, RIK je konstatirao da je ukupan broj pravno valjanih izjava birača koji podržavaju Prijedlog kandidata 10.468. Muamer

Nova Srbija, Pokret socijalista, Pokret snaga Srbije - BK«, »Demokratska stranka Srbije - Vojislav Koštunica«, »Čedomir Jovanović - Vojvođanski preokret (LDP - SPO - VP - SDU - Bogata Srbija)«.

Slijede »Ivica Dačić - Socijalistička partija Srbije, Partija ujedinjenih penzionera Srbije, Jedinstvena Srbija, Socijaldemokratska partija Srbije«, »Savez vojvođanskih Mađara - István Pásztor«, »Dveri za srpsku Vojvodinu«, »Svi zajedno - BDZ, GSM, DZH, DZVM, Slovačka stranka - László Rác Szabo«, »Crnogorska partija - Nenad Stevović« i »Srpska demokratska stranka - Dragan Dačić«. Druga polovica zastupnika bira se po dvokružnom većinskom izbornom sustavu. Kandidati za te izbore prijavljivali su se gradskim i općinskim izbornim povjerenstvima. Onaj kandidat

koji u prvom krugu izbora po većinskom sustavu osvoji više od 50 posto glasova, postat će pokrajinski zastupnik. Ako nijedan od kandidata ne bude u prvom krugu imao više od 50 posto glasova, dvoje najbolje plasiranih kandidata idu u drugi krug izbora, a pobjednik je onaj koji osvoji prostu većinu glasova. Kandidati su raspoređeni u svih 45 vojvođanskih gradova i općina, s tim što se u većim gradovima i općinama bira veći broj kandidata, a u manjim po jedan.

Drugi krug pokrajinskih izbora po većinskom izbornom sustavu bit će održan kada i drugi krug predsjedničkih izbora, u nedjelju, 20. svibnja.

PIK je utvrdio da u Vojvodini pravo glasa ima 1.735.616 birača.

U odlazećem sazivu Skupštine Vojvodine, većinu je imala koalicija koju je predvodila Demokratska stranka i koju su još činili SVM, LSV, G17 plus, SPS i LDP.

Od demokratskih promjena 2000. tri su puta održava-

ni pokrajinski izbori i svaki je put pobjedu odnijela takozvana proeuropska opcija, predvođena DS-om, u kasnijem partnerstvu uvijek sa SVM-om i LSV-om, dok su se ostali koalicijski partneri mijenjali. DS je sva tri puta dala predsjednika Vlade Vojvodine: prvi je bio *Đorđe Đukić*, a posljednja dva mandata *Bojan Pajtić*, koji je i ovaj put najavio da želi biti pokrajinski premijer. Predsjednika Skupštine Vojvodine dva je puta dala LSV. Prvi je bio *Nenad Čanak*, a potom *Bojan Kostreš*. U posljednjem mandatu predsjednik pokrajinskog parlamenta bio je *Sándor Egeresi* iz SVM-a. Ta je stranka najavila da ponovno želi mjesto predsjednika Skupštine Vojvodine, dok je LSV nagovijestila kako bi željela na mjestu predsjednika Vlade Vojvodine vidjeti svog predsjednika Nenada Čanka.

efendija Zukorlić rođen je 15. veljače 1970. u selu Orlje, općina Tutin. Predsjednik je i glavni muftija Mešihata Islamske zajednice u Srbiji. Osnovnu školu je završio u selu Ribariće kod Tutina, a zatim u Sarajevu Gazi Husrev-begovu medresu. U Konstantini u Alžiru je 1993. godine završio Islamski fakultet, odsjek šerijatsko pravo, a postdiplomske studije u Libanu.

8. Danica Grujičić,

Rođena 1959. godine u Užicu. Načelnica je »C« odjela Instituta za neurokirurgiju Kliničkog centra Srbije (od 2007.), izvanredna profesorica i ravnateljica Katedre za poslijediplomski studij neurokirurgije (od 2001.), Zamjenica šefa Katedre za redovitu nastavu iz kirurgije (od 2004.) na Medicinskom fakultetu u Beogradu.

9. Ivica Dačić,

Diplomirani politolog iz Beograda, koga je 7. travnja 2012. predložila koalicija Socijalistička partija Srbije (SPS), Partija ujedinjenih penzionera Srbije (PUPS) i Jedinstvena Srbija (JS), a taj prijedlog je podržan s 15.112 pravno valjanih izjava birača. Kandidat je aktualni ministar policije u vladi Mirka Cvetkovića i predsjednik Socijalističke partije Srbije.

10. Čedomir Jovanović,

Diplomirani dramaturg iz Beograda, koga je predložila Koalicija Preokret – Liberalno-demokratska partija, Srpski pokret obnove, Socijaldemokratska unija, Bogata Srbija, Vojvođanska partija, Demokratska partija Sandžaka, Zelena ekološka partija-zeleni i Partija Bugara Srbije, a 10. travnja s

potpisom podržalo 11.006 građana. Jovanović je predsjednika LDP-a, bio je šef poslaničke grupe DOS-a poslije 2000. i potpredsjednik u vladi *Zorana Živkovića* 2003.

11. István Pásztor,

Pravnik iz Hajdukova, koga je predložio Savez vojvođanskih Mađara (Vajdasági Magyar Szövetség) 15. travnja 2012. godine. Prilikom prijema Prijedloga kandidata za izbor predsjednika Republike, RIK je konstatirao da je ukupan broj pravno valjanih izjava birača koji podržavaju Prijedlog kandidata 12.552. István Pásztor je rođen 20. kolovoza 1956. u Novom Kneževcu. Bio je predsjednik stranke Savez vojvođanskih Mađara i kandidat za predsjednika Srbije na izborima 2008.

12. Tomislav Nikolić,

Diplomirani menadžer iz Beograda, koga je predložila Srpska napredna stranka 11. travnja 2012. godine, a podržalo 18.743 građana. Nikolić je predsjednik Srpske napredne stranke, bio je zamjenik Vojislava Šešelja, predsjednika Srpske radikalne stranke. Dosad je bio tri puta kandidat na predsjedničkim izborima u Srbiji (2003., 2004., 2008.) i jednom kandidat za predsjednika SR Jugoslavije (2000.). Obavljao je dužnost potpredsjednika Vlade Srbije u razdoblju od 1998. do 2000. i potpredsjednika Vlade SR Jugoslavije 1999.-2000., a svibnja 2007. godine pet dana je obnašao i dužnost predsjednika Narodne skupštine Republike Srbije. Nikolić je 5. rujna 2008. podnio ostavku na dužnost zamjenika predsjednika Srpske radikalne stranke i skupa s još dvadeset radikalskih poslanika formirao poslanički klub »Napred Srbijo«, iz kojega je nastala Srpska napredna stranka.

FRAGMENTI IZ PREDIZBORNE KAMPANJE KOALICIJE »IZBOR ZA BOLJI ŽIVOT«

U spotu su velike oči

Prije će mali čovjek zapamtiti razliku između onoga što je to Tomislav Nikolić govorio jučer, a što danas i može mu li se stoga vjerovati sutra, nego li odvojiti malo slobodnog vremena za educiranje na temu prosperiteta Srbije iz programa Demokratske stranke

Boris Tadić

Ako je glavni adut kompletne oporbe u ovoj predizornoj kampanji bila prehrana trulim tkivom ove vlasti, onda je za to vrijeme prednost njezina nositelja, što će reći Demokratske stranke, bila korištenje rezervi preostalih zdravih resursa u državnom fondu. Naime, paralelno s kampanjom – obvezno tu uključujući i skupocjene televizijske spotove (za koje neki tvrde da na državnim dalekovodnicama sekunda iznosi oko 200 eura) – cijela je zemlja od raspisivanja izbora odjednom postala gradilište poput Njemačke nakon Drugog svjetskog rata. Toliki broj novih vodovodno-kanalizacijskih priključaka, asfaltiranih ulica, izgrađenih igrališta, kupališta, šetalista, novih žarulja u svlačonicama ili kanti za smeće kod svakog dobronamjernog građanina izaziva pitanje otkud sad za sve to novci, odnosno gdje su do sada bili? Naravno, ne manjka ni onih koji će reći da se i ova kampanja od strane nositelja vlasti radi na kredit, s uvjerenjem da će kontinuitet biti nastavljen i nakon 6. svibnja, a ako ne, onda će se s naslijeđenim problemima suočiti neki novi klinici.

BOLJE PAMTITI NEGO UČITI

Sama retorika koalicije »Izbor za bolji život«, u koju su – osim

Demokratske stranke uključeni i Socijaldemokratska partija Srbije *Rasima Ljajića*, Liga socijaldemokrata Vojvodine *Nenada Čanka* i Demokratski savez Hrvata u Vojvodini *Petra Kuntića* – na površini se ne razlikuje puno u odnosu na svoje protivnike. Istina, ova je koalicija – za razliku od svojih glavnih konkurenata, što će reći Srpske napredne stranke – javnosti na uvid stavila program, šaljući ga preporučenom poštom u sandučad čak i onih građana koji su iz opravdanih razloga propustili neku od konvencija ili im je nestajalo struje u ključnim momentima kada su kandidati koalicije naciji objašnjavali zbog čega im valja zaokružiti četverogodišnji izbor za bolji život. Ipak, taj obični, slobodno možemo reći i mali, čovjek lakše će u ovoj kampanji zapamtiti kakve su higijenske navike glede donjeg rublja protivnika nego li što u tehnički lijepo uređenom akcijskom katalogu Demokratske stranke piše. Primjerice, prije će mali čovjek zapamtiti razliku između onoga što je to *Tomislav Nikolić* govorio jučer, a što danas i može mu li se stoga vjerovati sutra, nego li odvojiti malo slobodnog vremena za educiranje na temu gospodarskog razvoja Srbije, stranih investicija i desetine tisuća novih radnih mjesta u njoj.

Ako ćemo pravo, a to upravo Nenad Čanak za republičku uporabu uvijek koristi, onda je nesporna činjenica da su za vrijeme mandata ove vlasti – a kad kažemo vlast, mislimo na Demokratsku stranku – građanima Srbije ukinute vize za zemlje Europske Unije, uhićenjem glavnoosumnjichenih za ratne zločine ti isti građani prestali biti njihovi kolektivni taoci, a samim tim ova je država dobila

i status kandidata za prijam u Europsku Uniju. Međutim, tako krupne državne uspjehe pratio je i veći broj sitnijih problema, od kojih je najsitniji onaj o gubljenju radnih mjesta desetaka tisuća donedavno zaposlenih radnika. Ništa manje sitan nije ni problem korupcije, kojega običan građanin nekim čudom može vidjeti čak i iz »cesne«. U ozračju korupcije, naravno, najbolje se osjećaju tajkuni koji su se za vrijeme ove vlasti nagojili toliko da svojim kapitalom mogu podići prosjek standarda svih građana do srednje razvijene države. Te sitnice, poput neravnopravnosti i nepravde, mnoge će punoljetne građane (ili one koji će to do 6. svibnja biti) natjerati da razmisle hoće li u nedjelju napraviti izbor za bolji život.

0:2 – POBJEDA UREDBOM

Pustimo u ovom tekstu živopisne aktivnosti svima poznatog i simpatičnog ministra vanjskih poslova *Vuka Jeremića*, koji je monotonoj diplomaciji unio novi duh; zaboravimo na trenutak pitati i iz kojih su novaca svoje poslovne imperije stekli državni štice-nici *Mišković*, *Beko*, *Matijević* ili, budimo malo i lokalpatrioti, braća *Đorđević* i *Mališanić* i zašto ih nitko iz vlasti ne podsjeća na to i fokusirajmo se na ništa manje originalnog ministra poljoprivrede i trgovine iz redova Demokratske stranke *Dušana Petrovića*. Za nešto više od godinu dana dva mu je puta uspjelo izmamiti traktoriste na višednevne izlete po cestama Vojvodine i Srbije. Kako se njihovi planovi, međutim, nisu poklapali i s ostalim sudionicima u prometu, u oba slučaja ispostavilo se da su potrošena nafta i paorskog vremena bili o njegovu trošku. Svojom mudrom taktikom u

svibnju i lipnju prošle, te u ožujku i travnju ove godine Dušan je Petrović u okršaju s poljoprivrednicima rezultat od 0:2 uredbom proglasio za pobjedu, zacijelo na opću radost kompletne Vlade i stranačkih kolega.

Bude li pravila deal nakon izbora ili ne, koalicija »Izbor za bolji život« će sa Savezom vojvodanskih Mađara svoj odnos sigurno morati graditi na specifičan, za prilike u Srbiji i više no neuobičajen način, a to se prije svega odnosi na poštivanje dogovora. U protivnom, kao i u slučaju poljoprivrednika, SVM je već pokazao kako ne samo da zna izravno ucjenjivati nego pritisak pojačavati i potporom iz matične države što za dobrosusjedske odnose s Mađarskom – za što su se članice koalicije oduvijek zalagale – nikako nije dobro. U svjetlu odnosa sa SVM-om, čiji je predsjednik *István Pásztor* rekao da u DS-u vidi poželjnog postizbornog koalicijskog partnera, može se promatrati i nešto svjetlija ukupna perspektiva koalicije »Izbor za bolji život«. Naime, mnogo se stranaka glede vremena nakon izbora izjasnilo da sebe ne vidi ni u kakvoj vezi sa SNS-om ili bilo kojom drugom desničarskom opacijom što DS-u, ukoliko odnos snaga bude približno ujednačen, već sada daje popriličnu početnu prednost. Ali, ne treba zaboraviti ni da su opasniji oni protivnici koji o tome za sada šute. U svakom slučaju, za kraj ovog serijala o strankama i koalicijama uoči izbora nije prije nedjeljnog izlaska na glasanje zgoroga poslušati savjet mudre Dore *Đermana Senjanovića*, koja u svom dnevniku veli: »Ako ste u dilemi, nemojte sumnjati, jer će Vas sumnja odvesti u dilemu«.

Z. R.

DSHV UZ »IZBOR ZA BOLJI ŽIVOT« NA BOLJOJ POZICIJI ZA OČUVANJE ZAJEDNICE

Ne smijemo se kockati s vlastitim položajem

Hrvatska zajednica će, nakon formiranja nove vlade u poslijeizbornom razdoblju, imati tajnika u Ministarstvu ljudskih i manjinskih prava, kako stoji u ugovoru koalicije »Izbor za bolji život - Boris Tadić«, ističe predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini *Petar Kuntić*.

On je tijekom završne predizborne konvencije DSHV-DS-SDPS u subotu, 28. travnja, u Domu kulture u Maloj Bosni iznio program ove koalicije za sljedeći četverogodišnji mandat. Tom je prilikom, prije početka konvencije, gradonačelnik Subotice *Saša Vučinić* svečano

animozitet u ovoj državi, ne smijemo se kockati vlastitim položajem i na izbore izlaziti s malim političkim opcijama ili onima kod kojih je upitno hoće li prijeći cenzus ili ne. Ovo je sigurno najjača opcija i nama je zapravo čast da smo u koaliciji s onima za koje smatramo da će pobijediti na predstojećim izborima u Srbiji«.

Nakon implementacije predizbornog programa koalicije, prema potpisanom ugovoru, jedan od tajnika buduće Vlade će biti pripadnik hrvatske zajednice, najavljuje Kuntić. To će pridonijeti boljoj informiranosti i koordinaciji s izvršnom vlasti.

status, a samim time i bolju mogućnost zaštite prioritetnog cilja, položaja hrvatske manjine u Srbiji.«

Otvarajući obnovljeni Dom kulture u Maloj Bosni Vučinić je podsjetio kako sela koja imaju dom kulture također imaju i aktivniji kulturni život.

U Maloj Bosni je kao prioriteta postavljena potreba za obnavljanjem tamošnjeg Doma kulture, a izašlo se u susret prioritetima, kaže Vučinić i dodaje kako se nada da će biti u prilici nastaviti udovoljavati

zahtjevima svih okolnih mjesta. Kandidat koalicije *Danijel Kovačić* istaknuo je kako je sve što je urađeno u selu učinjeno na inicijativu samih mještana, koji su prepoznali ovu opciju kao onu koja može učiniti život boljim. Predstavnik SDPS-a Samir Rustanović, rekao je kako je došlo vrijeme da se mjere djela i rezultati, a ne samo izgovorene riječi, i ne izaći na izbore i dići ruke od glasovanja znači dići ruke i od naše budućnosti.

Siniša Jurić

Završna konvencija u Maloj Bosni

otvorio obnovljene prostorije Doma kulture u Maloj Bosni. Demokratski savez Hrvata u Vojvodini izlazi na izbore u okviru koalicije »Izbor za bolji život - Boris Tadić« jer je ona bila okosnica za donošenje jednog od najboljih Zakona o nacionalnim vijećima, istaknuo je Petar Kuntić. Ovaj zakon pruža dobar temelj za opstojnost nacionalnih zajednica u Srbiji, pa tako i hrvatske, kaže Kuntić. »Pripadnici manjinskih zajednica, a posebice mi Hrvati, spram kojih postoji prilično veliki

Gradonačelnik Saša Vučinić ističe da je koalicija s jednom strankom s hrvatskim predznakom pravi izbor. Također, i animozitet iz ranijih vremena sve je manji.

»Sve neugodnosti i sukobi iz devedesetih godina su sada u drugom planu u odnosu na opće poboljšanje odnosa dvije susjedne države i njihovih manjina. Ova suradnja je plod strategijskog promišljanja i naše stranke, ali vjerujem i DSHV-a, koji je na ovaj način, kroz suradnju s nama, osigurao parlamentarni

U TAVANKUTU 24. TRAVNJA

PETAR KUNTIĆ, PREDsjedNIK DSHV-A

Neizlaskom na izbore ništa se ne rješava

Razgovor vodio: Zvonko Sarić

*Sada, kada je Srbija dobila status kandidata za Europsku Uniju, pobjedom »Koalicije za bolji život – Boris Tadić«, po općim ocjenama, brže bismo stigli do cilja, a to je punopravno članstvo u toj zajednici * DSHV ima stav da je ova koalicija najbolja i za ostvarivanje i prosperitet naše manjinske zajednice,*

kaže Petar Kuntić

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini izlazi na predstojeće izbore na sve tri razine u koaliciji »Izbor za bolji život«. O izbornim očekivanjima, stanju u gospodarstvu, koje je u vrhu tema promidžbenih kampanja, kao i o rješavanju problema u hrvatskoj manjinskoj zajednici, razgovarali smo s predsjednikom DSHV-a *Petrom Kuntićem*.

HR: Kakva su Vaša očekivanja u slučaju pobjede na izborima koalicije »Izbor za bolji život – Boris Tadić« glede boljitka života građana, kao i pozicije hrvatske manjinske zajednice? Spektakularni boljitak neće donijeti pobjeda niti jedne od političkih opcija, jer je situacija u državi i okruženju, zbog gospodarske krize, drugačija nego prije četiri godine. Sigurno je da pobjeda ove koalicije neće donijeti nazadovanje u našem društvu, a siguran sam da će euro-integracije Srbije ići još brže, poput primjerice Slovačke. Zastupljenost Hrvata u predstavničkim tijelima, gdje se donose važne odluke je veoma važna, jer se na taj način može efikasno pomoći ostvarivanju raznih ciljeva naše nacionalno-manjinske samouprave, putem raznih inicijativa i potvrda u nadležnim tijelima, od republičke i pokrajinske skupštine, pa do lokalnih samouprava.

HR: Gospodarske teme stavljene su u sam vrh ove izborne

kampanje. Upravo su u tijeku prosvjedi poljoprivrednika. Kako riješiti probleme seljaka, koji su evidentni godinama unatrag?

Za razliku od prošlih izbora, kada je dominantno pitanje bilo rješenje kosovskog pitanja, sada je jedna od važnih tema rješavanje egzistencijalnih pitanja, koja tište sve građane. Političari nisu pali s nekog drugog planeta, pa da ne vide kako se teško živi i da građani očekuju da im se život promijeni nabolje. Jedna od glavnih okosnica svih koalicija u ovoj izbornoj kampanji je predstavljanje modela na koji će se način poboljšati materijalni položaj građana. Što se tiče poljoprivrede, to je jedna od grana gospodarstva koja ovdje ima najviše transformacija u tijeku ovog perioda prelaska na tržišno natjecanje. Države koje su ulazile u članstvo Europske Unije imale su najviše problema upravo po pitanju poljoprivrede. Vidite, u Republici Hrvatskoj se samo u periodu od 1999. do 2002. godine dva puta mijenjao način poticaja poljoprivrednim proizvođačima i uvijek je netko bio nezadovoljan. Imamo i ovaj primjer – kada su proizvođači mlijeka blokirali ceste u Hrvatskoj premijer *Zoran Milanović* je rekao da bi zasigurno nekoliko stotina tisuća ljudi moglo blokirati gradove, ali, nažalost, oni nemaju strojeve koji koštaju 100 ili 200 tisuća eura, već imaju

samo izluzane radničke cipele. Imamo i primjer u ovdašnjoj poljoprivredi. Kada je u Srbiji svedena konzumacija poticajnih mjera na otprilike 80.000 individualnih poljoprivrednih proizvođača koji su tržišno orijentirani, onda se javilo veliko nezadovoljstvo malih proizvođača. Pred ove izbore, problem je kada se vraćamo na stari sustav da svi mogu dobiti poticaj, s tim da se neće isplaćivati unaprijed, već unatrag. Problemi u ovdašnjoj poljoprivredi će trajati sve dok Srbija ne postane članica Europske Unije, gdje postoji zajednička poljoprivredna politika, zajedničko uređenje tržišta, reguliranje cijena i isplaćivanje subvencija.

HR: Prerađivačka industrija je imala veliki udio i u subotičkom gospodarstvu. Kako vidite mogućnosti obnove ove industrijske grane?

Glede prerađivačke industrije, uvijek je aktualno pitanje otkupa poljoprivrednih proizvoda i prerade tih proizvoda. Uzmimo, dakle, za primjer Suboticu. Trebamo znati da kada se uništi jedna takva proizvodna linija, tu se teško može ponovno pokre-

nuti proizvodnja i prerada hrane. Hoću reći da su za to potrebna jako velika ulaganja investitora, dakle za revitalizaciju pogona, primjerice, za pokretanje proizvodnje u nekadašnjoj tvornici – Industriji mesa i konzervi »29. novembar«. Isto tako treba reći da će bez pokretanja prerađivačke industrije teško moći oživjeti primarna proizvodnja. Ne vjerujem u uspješnost revitalizacije postojećih pogona, ali na polju obnove prerađivačke industrije postoje mogućnosti greenfield investicija, gdje se počinje bez prethodne infrastrukture. Morat će se pronaći strateški partneri za obnovu prerađivačke industrije.

HR: U ovoj izbornoj kampanji puno je priča o inozemnim investicijama, koje se označuju kao veliki uspjesi za oživljavanje i razvoj ovdašnjeg gospodarstva. Je li to tako?

Ponosan sam što je DSHV bio dio vladajuće koalicije u subotičkoj lokalnoj samoupravi koja je uspjela u posljednje dvije i pol godine napraviti gospodarsko čudo na sjeveru Bačke, poslije mnogo godina stagnacije i propadanja proizvodnih kapaciteta. Realizirane su brojne greenfield

INTERVJU

investicije u Industrijskoj zoni Mali Bajmok. Meni još i sada odzvanjaju riječi njemačke kancelarke *Angele Merkel* koja je rekla prilikom posjeta Beogradu u kolovozu prošle godine, da je njemački kapital dobrodošao u Srbiju, a da najbolje mjesto za taj kapital ima Subotica. Ako naš grad ovako nastavi, bit će prava kapija Srbije prema Europskoj Uniji.

HR: Vjerujete li u opstanak Europske Unije s obzirom na ekonomsku krizu u pojedinim zemljama-članicama te zajednice država?

Vidite, na posljednjem skupu Svjetskog hrvatskog kongresa, na kojemu je u sklopu jedne od tema o europskim integracijama bilo govora i o tome hoće li doći do kraha Europske Unije, predsjednik kongresa *Mijo Marić*, koji je jedan od pedeset najbližih suradnika njemačke kancelarke *Angele Merkel*, rekao je da nema bojazni, jer u njemačkim bankama ima oko 10.000 milijardi eura. To je kapital koji čeka da se oplodi, tako da neka pozajmica Grčkoj, koja je u gospodarstvenoj krizi, ne predstavlja veliki problem. U Europi ima puno kapitala i Europska Unija ima budućnost.

HR: Govoreći o ekonomskim temama, vidite li šansu Subotice i okolice u domeni gospodarskog razvoja u jačanju raznih oblika turizma, kao što su: kulturni, kongresni, zdravstveni, welnes-spa i vikend turizam, obogaćeni ruralnim turizmom. Ima li tu potencijala?

Turizam je jedna od glavnih grana na kojoj treba graditi perspektivu ekonomskog razvoja Subotice. Čišćenjem jezera Palić, koje počinje uskoro, dobit će se prava prirodna oaza. To je osnova na kojoj će se moći graditi toplički turizam, a kako postoje smještajni kapaciteti, može se razvijati i kongresni turizam. U okolici Subotice postoje uvjeti i za razvoj ruralnog turizma i to bi trebalo potencirati. Potencijal je i u turističkim tematskim stazama s pratećim sadržajima oko jezera Ludoš, dakle, treba raditi na razvoju eko-turističkih temata

i ekoloških staza, a sam Palić treba izgledati za vrijeme turističke sezone onako kako izgleda za vrijeme međunarodnog filmskog festivala.

HR: Hoće li se moći riješiti kriza u HKC-u »Bunjevačko kolo«?

Veoma je mali broj članova naše stranke participirao u Upravnom odboru HKC-a u posljednjih petnaestak godina. Nikada se DSHV nije miješao u rad Centra, niti smo imali tajne dogovore oko rješavanja nekih problema. Međutim, u zadnje dvije godine se nešto čudno događalo, čule su se razne »priče« i bilo je mnogo pritužbi na to kako se vodi Centar. Sada prvo treba provjeriti poslovanje, ali ovo što je Nadzorni odbor Centra prezentirao na skupštini HKC-a 21. travnja, na razini je skandala!

Jedan od stupova naše opstojnosti u Srbiji, »Bunjevačko kolo«, potpuno je uzdrman i pitanje je što će biti na koncu, hoće li se Centar moći spasiti od stečaja? Hoće li se brisati iz registra? Blagajna je prazna, a zadužena je milijunima.

Sada je bio zadnji moment da se nešto uradi i zato smo se u ovom trenutku i priključili rješavanju toga problema. Mnogi članovi naše stranke učlanili su se u Centar, u želji da se pokuša spriječiti stečaj. Izabrano je novo vodstvo, a ovo kulturno-umjetničko društvo s hrvatskim predznakom mora imati hrvatski duh.

Po svemu sudeći, neke osobe su, koristeći pozicije koje su imali u Centru, nesavjesnim poslovanjem i bahatošću doveli HKC u tešku situaciju. Račun je u blokadi i pitanje je hoće li novo vodstvo uopće imati snage u narednih godinu dana riješiti dugove, jer onda slijedi automatski stečaj.

Opći konsenzus na skupštini je bio da će se tražiti mišljenje neovisnog državnog revizora o poslovanju Centra u posljednje dvije godine. Ako se utvrdi da postoje kaznena djela, podnijet će se kaznene prijave.

HR: Kako ocjenjujete dijalog s ministarstvima Republike

Srbije i njihov odnos u praksi prema hrvatskoj manjinskoj zajednici?

Jedno je ono što su potrebe hrvatske zajednice u odnosu na prava koja participiraju ostale manjinske zajednice, koje su stare manjine i koje imaju izgrađene institucije. Činjenica je da se nejednake količine sredstava izdvajaju za projekte manjinskih nacionalnih zajednica. Dakle, to je jedan od problema kojeg treba rješavati, a drugi dio manjinskih prava je onaj koji je specifičan za nas Hrvate, glede bilateralnog sporazuma Republike Srbije i Republike Hrvatske o zaštiti ovdašnjih Hrvata i tamošnjih Srba, koji pruža solidan temelj za opstojnost Hrvata na ovim prostorima. Ali, tu je zapravo uvijek dolazilo i do određenih problema, jer se domicilna vlast, kadgod joj je to odgovoralo, »pokri- vala« tim ugovorom, a kad smo se mi pozivali na taj ugovor, onda je vlast iznosila objašnjenje da neke specifičnosti, koje pruža međudržavni ugovor, razlikuju nas Hrvate po manjinskim pravima koje imaju ostale ovdašnje manjine. Postoje dobri propisi, ali postoji i nedorečenost u njihovoj provedbi. Primjerice, nastava na hrvatskom jeziku teško može funkcionirati legalno, bez riješenog pitanja tiskanja udžbenika, a to pitanje se rješava, evo, već 10 godina. Nije bilo dovoljno volje da se to riješi i onda ulazimo iz problema u problem. Imamo slučajeve da određeno ministarstvo ne traži mišljenje Hrvatskog nacionalnog vijeća prilikom raspodjele sredstava po raspisnom natječaju, a tu je i problem tzv. bunjevačkog pitanja. No, moram reći da je ova prethodna vlast uradila i nešto najbolje što smo mogli očekivati od bilo koje vlasti, a to je donošenje Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina, jer je to dobar zakon koji pruža osnovu za poboljšanje pozicija manjina. Opet ponavljam, ostaje pitanje participiranja tog prava.

HR: Dokle će se zlorabiti tzv. bunjevačko pitanje?

To pitanje stvara maglu na sjeveru Bačke već više od stoljeća, pa tako i sada. Sjetimo se

daleke povijesti, razmislimo i o bližim vremenima. Kad god je nekoj vlasti u ovome području odgovaralo da izazove tenzije ili da forsira proces asimilacije, koristilo se tzv. bunjevačko pitanje. Bili smo svjedoci i pokušaja *Miloševićevog* režima kada je potencirao to pitanje, rubrika »Bunjevac« u nacionalnom sastavu stanovništva uvedena je na popisu 1991. godine, a sjetimo se da je iskorak po tom pitanju napravio i tajnik Savjeta za nacionalne manjine *Petar Lađević*, kada je na nekoliko pripremnih sastanaka prilikom donošenja Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina, 2002. godine, maltene progurao da i etničke skupine koje nemaju svoju državu maticu imaju isti status kao i one manjine koje imaju svoju maticu. Naravno da se svatko može izjasniti kako želi, ali to ne smije biti stvar otvorene presije, primjerice kao u vrijeme *Miloševićevog* režima, kada su oni koji su bili u toj opciji »Bunjevaca nehrvata« uživali naklonost tog režima i imali privilegije dok su jurili i tražili po Subotici sve nas koji smo trebali biti regrutirani i ići na ratište. No, to pitanje će nestati, sve će manje imati mjesta na političkoj sceni Srbije približavanjem članstvu u Europskoj Uniji.

HR: I na koncu ovog razgovora, pitanje o izborima. Očekujete li veliku izlaznost biračkog tijela?

Najveća pogreška građana će biti ako ne izađu na izbore, jer se time ništa na rješava. Ako nisu zadovoljni trebaju izaći na izbore i to reći glasovanjem, a ako misle da je vladajuća koalicija dobro radila, onda to trebaju potvrditi svojim glasovima. Sada, kada je Srbija dobila status kandidata za Europsku Uniju, pobjedom »Koalicije za bolji život«, po općim ocjenama, brže bismo stigli do cilja, a to je punopravno članstvo u toj zajednici. DSHV ima stav da je bez obzira na određenu dozu nezadovoljstva koja postoji kod naroda zbog teške gospodarske situacije, ova koalicija najbolja i za ostvarivanje i prosperitet naše manjinske zajednice.

DORĐE SUBOTIĆ, NEKADAŠNJI PREDSEDNIK ODBORA ZA INFORMIRANJE SKUPŠTINE AP VOJVODINE

Nacionalni identitet Hrvata u Vojvodini mora biti očuvan

Razgovor vodila: Ankica Jukić Mandić

Na sjednici Skupštine 8. svibnja 2002. hrvatski jezik je uveden u službenu uporabu i donesena je odluka o osnutku »Hrvatske riječi«

Deset je godina otkako je 8. svibnja 2002. godine u Skupštini Autonomne pokrajine Vojvodine donesena odluka o formiranju Novinsko-izdavačke ustanove »Hrvatska riječ«. O tim danima i aktualnom stanju u društvu razgovarali smo s *Dorđem Subotićem* tadašnjim predsjednikom Odbora za informiranje koji je jedan od najzaslužnijih za donošenje ove odluke.

HR: Deset godina je prošlo od donošenja Odluke o osnutku »Hrvatske riječi«, čiju inicijativu ste bezrezervno poduprli i devet otkada ova ustanova

red Skupštine i Odbor za ustavna pitanja gdje je konstatirano kako ta inicijativa nije sukladna tadašnjem važećem Ustavu iz 1990. u kojemu je stajalo da je službeni jezik srpsko-hrvatski, tako da je inicijativa odbijena. Ja sam glasovao »za«, kao što je učinio i tadašnji predsjednik Skupštine *Nenad Čanak*, bez obzira na tumačenja kako ta inicijativa nije sukladna Ustavu. U tom razdoblju pojavila se još jedna inicijativa koju je pokrenuo tadašnji zastupnik u Skupštini *Kalman Kuntić* koja se odnosila na potrebu osnutka »Hrvatske riječi«. Ja sam tako-

doneso zaključak, na temelju kojega se proces ubrzao. Na sjednici Skupštine, 8. svibnja 2002., dogodilo se nešto veoma važno – hrvatski jezik je uveden u službenu uporabu i donesena je odluka o osnutku »Hrvatske riječi«. Ovdje želim naglasiti da mi tada nismo imali prava mijenjati Statut, međutim mi smo to uradili, unijeli smo izmjenu da je hrvatski jezik u službenoj uporabi, što je morala verificirati i republička Skupština koja to nije učinila, čak je donesen i novi Ustav, pa se tek tada u novom Statutu službeno nalazi i hrvatski jezik. I tada je bilo nekog tihog zastoja, mišljenja da ne treba, da je odluka preuranjena i sl. Tijekom priprema za osnutak »Hrvatske riječi« imao sam niz sastanaka s predstavnicima hrvatskih kulturnih udruga iz Subotice. Nije bilo jedinstva u hrvatskoj zajednici. *Josip Ivanović* je bio na čelu HNV-a i mi smo nastojali u skladu sa skupštinskom Odlukom formirati i prvi upravni odbor koji bi dalje radio, ali tada su postojali sukobi između dvije hrvatske stranke – DSHV-a s *Belom Tonkovićem* na čelu i HNS-a na čijem čelu je bio *Franjo Vujkov*, ali smo uspjeli okupiti ljude iz udruga, Hrvate koji su bili zastupnici u Skupštini, ali i iz drugih stranaka.

Kod priprema za prvu sjednicu Upravnog odbora imali smo problem oko potrebnog broja članova, bilo ih je osam, a potrebno je bilo devet i na kraju je presuđujući član bio *Slaven Bačić*. Tada je izabran *Tomislav Žigmanov* za predsjednika Upravnog odbora, te se nastavilo s izgradnjom koncepta za koji sam mislio da je dobar. Sve ove aktivnosti su verificirane.

Za prvog ravnatelja je izabran *Zvonimir Perušić*. Imali smo i dvije svečanosti – u Skupštini Vojvodine i u Subotici na kojoj sam govorio i tada sam rekao da je osnutak »Hrvatske riječi« od iznimna značaja jer mi ne možemo govoriti o interkulturalnosti u Vojvodini ukoliko nemamo glasilo jedne značajne nacionalne zajednice koja je tada bila treća po veličini i to doista mislim i danas. Evo, »Hrvatska riječ« postoji devet godina, a ja smatram na zadovoljstvo svih. Treba reći da je bilo i financijskih poteškoća, no bilo je i onih kojih se Vojvodina treba stidjeti, mislim na prijetnje zaposlenima u redakciji. Mi smo o svemu tome na Odboru raspravljali, čak smo imali i jednu sjednicu Skupštine koja je bila posvećena zastrašivanjima zaposlenika u javnim glasilima.

Pratim »Hrvatsku riječ« i danas. Doduše, ne redovito jer, nažalost, rijetke su trafike u Novom Sadu na kojima se tjednik može kupiti. U vrijeme osnutka tjednik se mogao kupiti u više trafika, dok se danas ne može pronaći niti u jednoj, što dosita držim problemom. Međutim, čitajući neke knjige i »Hrvatsku riječ« stječem dojam da crkva ovdje ima prilično utjecaja. Nacionalni identitet hrvatske nacionalne zajednice u Vojvodini mora biti očuvan i poštivan, ali ne samo zbog crkve. Stječe se dojam da je crkva u određenim sredinama jedini i glavni pokretač svih aktivnosti Hrvata što nije dobro.

HR: Ideja kao i nastojanja da se hrvatski jezik uvede u službenu uporabu od početka je imala dosta protivnika. Mislite li da je to posljedica situacije što je jezik bio srp-

djeluje, te otkada istoimeno glasilo izlazi. Iz ove pozicije, kako je izgledalo donošenje tih odluka i u kakvom ozračju su donošene?

Neposredno nakon konstituiranja Skupštine APV, 23. listopada, na drugoj ili trećoj sjednici pojavila se značajna inicijativa kojom se tražilo da se hrvatski jezik uvede u službenu uporabu u Vojvodini. Sa zadovoljstvom sam bio jedan od potpisnika te inicijative, da bi ona poslije duljeg vremena došla na dnevni

der bio jedan od potpisnika. Kod obiju ovih inicijativa bilo je potpisnika iz različitih stranaka iz DOS-a, ali one demokracijske i vojvođanske orijentacije. I na tomu se stalo. Onda sam, kao predsjednik Odbora za informiranje tražio da vidimo što se događa s tom inicijativom tako da je donesen zaključak da se u Tajništvu za informiranje ubrzaju procesi oko osnutka »Hrvatske riječi«. I pokraj svega, dosta se dugo stajalo pa smo tražili da i Skupština

NE O ODLUCI O FORMIRANJU NIU »HRVATSKA RIJEČ«

sko-hrvatski ili je posljedica velikog animoziteta od 90-ih?

Mislim da je bilo i jednog i drugog. Bilo je čistunaca koji su išli u pravcu da ne smijemo kršiti Ustav, a bilo je i onih s idejom da nam to ne treba jer je to jedan jezik, nema razlika. Mislim da srpsko-hrvatski jezik ima iste korijene, to jeste u suštini jedan je jezik, ali je politika donijela odluku da se zovu srpski, hrvatski, crnogorski, bošnjački i da to treba poštivati. Bilo je i stajališta da nije vrijeme za to, ali moram priznati tu se radilo o manjini, možda okupljenoj u onom sazivu Skupštine samo oko tadašnjeg DSS-a.

HR: Kako ocjenjujete stanje u hrvatskoj zajednici deset godina poslije donošenja ovih vrlo važnih odluka za zajednicu. Koliko su predstavnici, pa i članovi zajednice uspjeli ostvariti njezine interese i interese njezinih članova?

Čvrsti sam zagovornik interkulturalizma i mislim da nije dobro da nacionalna vijeća budu osnivači javnih glasila jer smatram da se na izvjestan način nacionalna zajednica tako zatvara. Bio sam žestoki protivnik toga, ali smo nadglasali. Zagovornik sam ideje da se apsolutno poštuju jezik i kultura, no da se treba integrirati u sve zajednice vojvođanskog društva. Također sam uvjeren u činjenicu da bez slobodnoga građanina Vojvodine ne može biti ni slobodnog pripadnika nacionalne zajednice, a mi u Vojvodini nismo slobodni iz različitih razloga. Ono što nam se događalo '90-ih godina još uvijek je prisutno, što se vidjelo i kod formiranja Hrvatskoga nacionalnog vijeća jer nije neposredno birano. Još uvijek ima ljudi koji se iz straha ne izjašnjavaju kao Hrvati, mada sam ja zagovornik da se svatko izjašnjava onako kako misli i religijski i nacionalno. Većini hrvatskih institucija sjedište je u Subotici. Ipak, Novi Sad je prema novom Statutu glavni grad APV i mislim da sjedišta tih kulturnih institucija moraju biti ne samo u Subotici nego i u drugim sredinama.

Odmah da kažem, bio sam zagovornik da hrvatski jezik bude u dnevnom programu RTV-a i tu se vide neki pomaci. Po onomu što pratim, program na hrvatskom jeziku na televiziji, s obzirom da ima mali broj suradnika, donedavno je po kvaliteti bio iznad drugih manjinskih redakcija koje postoje više godina. Međutim, čini mi se da se i tu politika uplela. Taj program je bio drukčiji, a razlika je vidljiva. Ne znam je li razlog tomu što je promijenjen urednik, ali zbija razlika je vidljiva i program stagnira. Po meni ni nacionalna vijeća, ni država ne bi smjeli imati upliv u javni servis, osobito nacionalna vijeća ne bi smjela sugerirati glavne i odgovorne urednike.

U području obrazovanja postojala je ideja da se uvede lektorat za hrvatski jezik na Filozofskom fakultetu i znam da su Nastavno-znanstveno vijeće i Vijeće fakulteta donijeli odluku, međutim država Srbija je to zakočila i to je problem kada govorim da nema slobodnog pripadnika nacionalne zajednice bez slobodnog pripadnika građanina Vojvodine. Ustav nije dobar, u njemu imamo jednu državu jednog jedinog naroda i ostalih građanki i građana koji su praktički građanke i građani drugog reda u odnosu na srpski narod. To se mora promijeniti i svi moraju biti ravnopravni. Ustav mora Vojvodini dati veće ovlasti, on se ne može mijenjati, potrebno je donijeti novi Ustav. 56,07 posto građanki i građana nije glasovalo za njega i to mora biti upozoravajuća činjenica. Da imaju morala oni koji su ga zagovarali, a sada sjede u Banovini, podnijeli bi ostavke. Vojvodina je nerazvijeno područje Republike Srbije zbog tog Ustava. Prema mišljenju Vojvođanskog kluba i Četvrte vojvođanske konvencije najbolji oblik je federalizacija, jer kada je Vojvodina imala federalni status i zakonodavnu, sudsku i izvršnu vlast, bila je jedna od najrazvijenijih regija Jugoslavije. I ta Vojvodina ne smije biti centralizirana nego treba imati

svoje regionalne samouprave. Vojvođansko pitanje po raspadu bivše SFRJ nije riješeno, ona je bez političkog subjektiviteta. U tom smislu neriješenog vojvođanskog pitanja treba promatrati i nedovoljno artikulirano nacionalno pitanje građanki i građana hrvatske nacionalnosti koji žive u Vojvodini. Vojvodini su neophodne nadležnosti, zakonodavne, sudske i izvršne vlasti, raspolaganje imovinom, prirodnim i radom stvorenim resursima i izvornim prihodima. Tada će se lakše rješavati i pitanja nacionalnih zajednica.

HR: Što mislite da je uzrok situacije u društvu kada se ono ne bori protiv takve situacije?

Srbija je zatvoreno, pretpolitičko i visoko centralizirano društvo. Ovdje se centralizam prenosi s koljena na koljeno, s oca na sina i to je veliki problem. Mi još nismo došli u političku fazu, još uvijek se bavimo raznim mitovima, a ne bavimo se suštinskim pitanjima. Pitanje Vojvodine je još uvijek tabu tema, to nije pitanje medija uopće, ni pitanje politike, Vojvodina se još uvijek doživljava kao ekscs. U Vojvodini se loše živi, mi smo treći po stopi nezaposlenosti u Republici Srbiji.

HR: Ukoliko bi se promijenila situacija o kojoj govorite, bi li to utjecalo i na život nacionalnih zajednica u Vojvodini?

Držim da bi promjene bile vrlo utjecajne i da je to bitno. Ne možete imati slobodnog Hrvata, Mađara ili Srbina ukoliko nemate slobodnog građanina. Kada je Vojvodina imala svoja sredstva imali smo i vojvođanske institucije i institucije nacionalnih zajednica, a sada to nemamo. Poučeni iskustvom od 1974. do 1990. godine bilo je mnogo bolje jer su u tom razdoblju stvarane katedre za pripadnike nacionalnih zajednica, stvarane su njihove novine i institucije, emitirali su se njihovi programi. Tada smo imali knjige na jezicima nacionalnih manjina, pravljena je drama na rusinskom jeziku na Televiziji Vojvodine, a sada se ne može napraviti ni na srpskom jeziku. Kada Vojvodina bude imala neke poluge za kva-

litetniji život građanki i građana promijenit će se situacija, a ekonomske autonomije nema bez elemenata državnosti.

HR: Smatrate li da je dijelom i zbog toga hrvatska nacionalna zajednica zatvorena?

Mislim da je poprilično zatvorena. Već sam rekao da imam određene rezerve prema nacionalnim vijećima koja prilično zatvaraju ne samo hrvatsku nego i ostale nacionalne zajednice. To je problem, a problem je i u državi kao i u APV jer i oni svojom politikom zatvaraju nacionalne zajednice. U Vojvodini sada imamo više nacionalnost i više konfesija, ali nemamo interkulturalnost. Problem je jer mi ovdje živimo jedni pokraj drugih, a ne jedni s drugima. Ova politika sve zatvara, zatvara i srpsku naciju u jedan krug. Ukoliko hoćemo u Europu onda to moramo promijeniti i imati bolju suradnju s okruženjem, s Hrvatskom npr. Mislim da se i nacionalne zajednice moraju više otvoriti. Hrvatska nacionalna zajednica se mora više otvoriti prema Vojvodini i prema Srbiji. No, Srbija se nikada nije ispričala građankama i građanima hrvatske nacionalnosti koji su bili nedužne žrtve besmislice rata u kome Srbija »nije bila«. Nikada nije procesuiran ni jedan slučaj, a 25 Hrvata je nestalo. Mi sada imamo već šestu Vladu, redefinirano i rekonstruirano sudstvo koje nije ništa uradilo. Mislim da je neophodna isprika za sva zlodjela koja su učinjena i neophodno je stvarati uvjete za povratak onih koji to žele. Ono što nam se događalo, ignorira se. Sporadično se pojavljuje članak u »Hrvatskoj riječi« ili se oglašuje neka udruga poput Vojvođanskog kluba ili Fonda za humanitarno pravo. Tako je i kada govorimo o Hrtkovcima i to je izašlo u javnost zato što se jedan broj ljudi nehrvatske nacionalnosti nisu mirili s tim, postojala je potreba da se nešto promijeni i da svijet sazna o tome. O tomu što se događalo malo se govori. Knjiga Tomislava Žigmanova govori o osvajanju slobode, ali poslije 2000. godine, što je također jedan od koraka.

Dolazak novog stepskog naroda u Srijem

Piše: dr. Zsombor Szabó

Bugari, koje je Bizantsko Carstvo angažiralo protiv Avara, postajali su sve jači. Bizant je 716. godine (nevoljno) priznao samostalnost Bugara, od tog doba Bugari postaju konkurenti za vlast na Balkanskom poluotoku. Pogotovu poslije 865. godine kada se knez Boris krstio i priključio kršćanskoj zajednici i time se duhovno vezao za Bizantsko Carstvo, koje je zauzvrat slalo misionare, npr. Konstantina (poznatog i kao Ćiril) i Metoda koji su stvorili pismenost na slavenskom jeziku. Najstariji sloj ćirilometodske pismenosti u Hrvata je književnost Bizanta prevedena na slavenski, odnosno crkvenoslavenski jezik.

BUGARSKI CAR POZIVA UGARE PROTIV BUGARA

Ugari se prvi put spominju 836. godine kada u savezu s Bugarima napadaju Grke, tj. Bizantsko Carstvo. Ugari, tj. dio ratničkog sloja (družina) sudeći po historijskim zapisima prvi put se pojavljuju u Karpatskom basenu 862. godine. Franački kralj Arnulf 892. godine sklapa savez s izabranim vođom ugarskog plemenskog saveza Arpadom i zajedno napadaju Moravsku. Dvije godine kasnije u savezništvu s bizantskim carem Leom Mudrim 894. godine Mađari napadaju Bugare u Panoniji. Jedna armija napada uz dolinu Dunava, Bizantinci

ih prevoze brodovima, a druga armija, glavnina vojske prelazeći Karpate napada sa sjevera. Ovaj ratničko-polunomadski narod ugrofinskog podrijetla, kod nas se najčešće naziva Ugrima, a na zapadu Hungrima. Ime potječe od bugarsko-turskog imena *onugor>ongur>ungar* (*deset plemena*), Grci (bizantski izvori) ih zovu *Turki* (Tuokoi) mađarski je to *türk*; a kasnije južnoslavensko ime *Mađari* potječe od naziva, kako su i oni sebe kasnije nazivali, po imenu vodećeg plemena *Mogyeri* = *Magyarok*.

Mađari su se, poput ostalih stepskih naroda (Sarmata, Huna, Avara, Bugara), kretali uglavnom iz Azije preko stepskog područja ka Karpatskom basenu. Prvobitna domovina ugrofinskih naroda nalazila se oko planine Ural u Aziji. Otuda su stigli u »drugu domovinu« nazvanu *Levedija*, gdje su živjeli u okviru Hazarskog kaganata, od 680.-830. godine. Oko 830. godine sedam ugarskih i tri pobunjena hazarska plemena, nazvani Kabarima (turski=pobunjenici), odvajaju se od Hazarskog kaganata i prije dolaska u Karpatski basen, kratko vrijeme se preseljavaju u svoju »treću domovinu« koju bizantski car Konstantin Porfirogenet u X. stoljeću naziva *Etelküzi* (Etelkeze) što znači međurječje. To se područje nalazi na ukrajinskim stepama u Donjoj Ukrajini i oko Crnog mora.

Ukrasna srebrna pločica s tzv. »kesice svaštare« ratnika konjanika, X. stoljeće

UGARSKA PLEMENA NASELJAVAJU KARPATSKI BASEN

Dok traje pohod Ugara na Bugare, Bešeni (*besenyők*) koje su Bugari pozvali u pomoć, počinju napade na staništa Mađara u donjem dijelu današnje Ukrajine. Arpad i vođe plemena se dogovaraju da povuku svoj preostali »narod« iz Donje Ukrajine u Karpatski basen. Povjesničar *Pál Engel* smatra kako je posljednje preseljenje mađarskih plemena prouzročeno »zakonima kretanja na stepi«. Naime, vojska Samanida je napala turski narod *Uze*, oni su napali Bešene, koji prelazeći rijeku Don napadaju Mađare, koji nisu niti pokušali pružiti otpor (glavnina vojske im je bila na ratnom pohodu, op. aut.), nego su panično bježeći ispred njih preplavili Karpatski basen.¹

¹ Engel Pál: *Beilleszkedés Európába a keydetektől 1440-ig. Háttér lap és könyvkiadó*, Budapest, 1990.

Po svemu sudeći s njima dolaze i familije onih etniciteta čiji pripadnici ratuju u ugarskoj vojnoj eliti (Povolški Bugari, Rusi, Polovci, Bešeni, Alani). »Službeni datum« doseljavanja je 896. godina, najvjerojatnije kada su se preselile familije iz vodećeg Arpadovog plemena. Sljedećih godina u dva pohoda 898. i 902.-906. godine uništavaju Svatoplukovu Moravsku »državu« i tada zaokružuju svoj teritorij, domovinu u Karpatskom basenu. Njihovim dolaskom na područje između Dunava i Tise suzbijeno je bugarsko širenje na lijevoj obali Dunava i bugarska vlast u Panoniji, i ubrzo će osnovati Mađarsko Kraljevstvo. Ovaj moment je onaj, koji mnogi (uglavnom srpski) pisci tekstova turističkih prikaza redovito preskaču, namjerno ili slučajno, zaboravljaju stoljeća koja će dolaziti, a može biti i da ne znaju (o tome smo već pisali u prvom dijelu ovog feljtona).

Sukob bizantskih i slovenskih brodova pod Carigradom

Zemunica II.

Piše: Alojzije Stantić

Za građu su se hasnirala drva koja su bila nadovat,

ali se nisu hasnirala mekana i krivudava drva kake

su kanadle (kanadske topole) i vrbe

Na gornje rubove strana iskopane jame naslonila se građa krovine. Ako su tili zemunicu pokrit zemljom, onda su priko slimena i strana, ili samo priko strana, poređali slime, na njegov drvene gredice na više mesta potpačene stupovima. Gredice brez slimena su se mistimice odozdol nagušće ispotpačivale stupovima, najčešće okrugljačama. Koliko je jaka pokrovna građa, naspram nje su toliko nagusto i jaki i stupovi.

U to vrime u ovim pustarama i oko nji raslo je najviše dračova, ali i bukava, najviše u šumi Bukvač (danas brez bukve), pa onda jasena, pomalo hrasta i brista, a po dolovima i oko nji i ritskog hrasta. Za građu su se hasnirala drva koja su bila nadovat, ali se nisu hasnirala mekana i krivudava drva kake su kanadle (kanadske topole) i vrbe. Mekana drva rasla su najviše u dolovima.

O dračovinini u zemunici znam i od *Geze Mačkovića – Jordana* iz velikog čikerijanskog šora, koji je zalazio u spominjanu Vidaković-Božanovu zemunicu. Krovina je u njoj od ispotpačivane dračove građe, kao i u današnjoj zemunici *Stipana Petrekanovića - Bibike* u Čikeriji. Ove zemunice su iz novijeg vrimena.

Ako su se nakanili zemunicu odozgor pokrit zemljom ili piskom, onda su se gredice ispotpačivale jačim (gušćim) stupovima zbog velikog tereta krovine. Za tu naminu su se hasnirala tvrda drva: hrastovi, brist i drač, pa bukva i naritko i jasen. Priko gredica se nare-

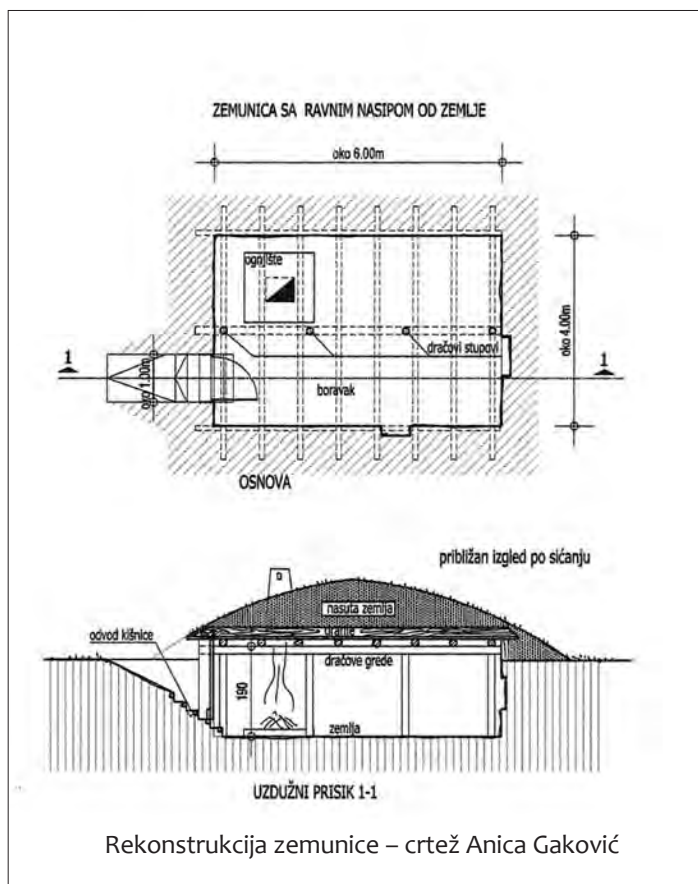
đala rastrta i osmucana trska (očišćena od lišća i kunine) debelo barem tridesetak centi da zemlja odozgor ne propada unutra. Uvirili su se da je toliko zemlje dosta na krovini jel ni u litnjoj provali oblaka neće prokisnit. Za godinu-dvi zemlja se odozgor zatravnila i bila je dobro zakrilje od prokišnjava-nja. Ovako pokrivena zemunica iz dalekog je bila jedva uočna, ako se ne računa kratak odžak koji je natkurio pokrov. Tako i danas spolja izgleda odozgor pokrivena, brez urušenog odžaka, Vidaković-Božanova zemunica u Čikeriji.

Još i sridinom šezdeseti godina XX. vika mogli su se po salašima i kućama u naselju vidit karmiči napravljeni i pokriveni nalik na ove zemljom pokrivene zemunice.

ULAZ U ZEMUNICU

U zemunicu se salazilo ukoso (s padom oko 35 - 40°) do isprid vrata na 1,5 - 2 m niže. Kako se po njoj vazdan išlo, a nije bila natkurena, po vlažnom ili smrznutom vrimenu bila bi kociljava. To su spričili s popriko ukopanim i jednu do druge naslaganim drvenim okrugljačama, od koji su se napravile basamage, pa se po ulazu po njoj moglo polagano. Bliže vratima u zemunicu se salazilo na nekoliko basamaga.

Posli kraćeg vrimena kad su dospili izvrćat valjke i od nji peć ciglje, onda su i basamage flasterovali sićenice cigljom, pa njim je bilo cigurnije ić priko basamaga. Kontam po tom jel su po cigljom flasterovanim

basamagama salazili priko strmina i u do danas sačuvane podume iskopane malo dalje od salaša.

Prid ulazom, ispod natkrija, iskopo se jarak malo širi od ulaza, približne mire iznutra 200x50x50 cm. U njegov su se naslagale tanje okrugljače, odozgor ih tesanjem izravnali na basamagu, di se u jendečić slivala voda od padavina. Tako je napravljena drenaža za sakupljanu vodu, koju je za kratko vrime zemlja upila.

Ima tragova koji ukazuju da su se za ulazak u zemunicu hasnirale i listve. No, basamage su bile podesnije od listava jel su cigurnije za dicu i za čeljad necigurnog koraka. Priko listava se moralo salazit, držat se za nji rukom, a i s pričaga se stopalo lako mož omaknit. Zato je cigurnije ić priko basamaga i lakše štogod teže nosit u rukama. Tako su ide u tzv. Bibikinu zemunicu u Čikeriji.

SA ROGLJA

Valpurgijina noć

Sv. Valpurga (710-790) njem. Waldburga, benediktinka, rodnom iz Engleske, misionarka u Njemačkoj. U puku je zaštitnica od uroka vištica. Na Valpurgijinu noć (30.IV.-1.V.) u pučkom virovanju vištice se kupe (okupljaju) na igranku i terevenku, u našem kraju u ponoć na roglju, dok ih ujutro ne rasprši crkven zvon.

U našem kraju Valpurgijina noć sačuvana je u sad već zatomljenim narodnim virovanjima o višticama i vračkama, osobito na roglju. Virovanja je pomno kupio (sakupljao) i obradio *Marko Kopunović*, a sačuvo ih u obimnoj zbirki o praznovirju u vrimenu od sridine trideseti do pedeseti godina prošlog vika. To naše zatomljeno vridno kulturno blago je u sažetom rukopisu »Praznovirje bunjevački Hrvata«.

SUBOTIČKI NOVINARI OCIJENILI DA GRADSKA VLAST OSTAVLJA ZA SOBOM ZAPUŠTEN I DEVASTIRAN

Skrbili o sebi, a ne o građanima

Rasipanje gradskog novca, nekompeticija, kadroviranja, nepotizam, korupcija, neispunjavanje predizbornih obećanja, netransparentan rad, obilježilo je, prema ocjeni novinara, gradsku vlast u prethodne četiri godine

KARTAGU TREBA RAZRUŠITI

Za koji dan bit će održani izbori na svim razinama na kojima će građanke i građani Subotice dati svoju ocjenu rada vladajućih stranaka koje su prije četiri godine preuzele odgovornost za upravljanje gradom. Kako je gradska vlast raspolagala novcem građana, po čemu će ostati upamćeni, što su bili dobri potezi a što propusti, kakav dojam ostavljaju poslije četverogodišnjeg mandata, ocijenili su za »Hrvatsku riječ« novinari i dopisnici iz Subotice.

NEKA POKAŽU SVOJE IMOVINSKE KARTICE

Novinarka Vesela Laloš, dopisnica »Danasa« i »Slobodne Europe«, podsjeća da je uspješnost vlasti proporcionalna kvaliteti života građana za koje je ona odgovorna. »Statistika već izvjesno vrijeme tvrdi da su Subotičani po osobnim primanjima negdje u donjem dijelu republičke tablice, da je za par tisuća povećan broj nezaposlenih, pridošlih iz propalih tvornica, te da narodni kaban sanja također par tisuća ljudi više negoli prije. Prošloga ljeta, akcijom TV B92,

objelodanjeno je da učenici škole za djecu s posebnim potrebama 'Žarko Zrenjanin' gladuju, jer škola nema novca za užinu. Možda je sve ovo posljedica

Vesela Laloš

opće gospodarske krize, a ne (ne)rada lokalne vlasti, ali bi se u tom slučaju sigurno uštedjelo ako bi se iz Beograda i službeno vladalo dekretima. Tada očito ne bismo imali hipertrofiranu gradsku administraciju, u kojoj su zapošljavani sinovi, kćeri, kumovi, susjedi i partijski zaslužni kadrovi, ne bismo imali netransparentne poslovne ugovore i honorarne poslove, dodjeljivane po kabinetima i bez ikakvog osvrta na to što kažu zakon i građani«, smatra Vesela Laloš.

Nekompeticija i kadrovanje, rasipanje gradskog novca, ali i neispunjavanje obećanja, pratili su vladavinu lokalne vlasti u prethodne četiri godine. »Očito jest da je još uvijek aktualna lokalna vlast zaboravila na svoja prethodna predizborna obećanja – na završetak Y kraka, izgradnju toplica Palić, sanaciju Palićkog jezera, izgradnju regionalnog deponija, završetak Platoo Zorana Đinđića i konačno 'svođenje računa' za sve sumnjive poslove. Umjesto toga, 'tri dana pred izbore' ona građanima pravi travnjake i parkove, sadi cvijeće i gradi bazene, postavlja asfalt, dariva čokoladna jaja, a zatim se odlazi slikati i presijecati vrpcom. Poštenije bi bilo da građanima ponudi tu 'čast' i kaže: Ovo je sagrađeno od vašega novca i da potom dostavi svoje imovinske kartice na uvid javnosti, kako bismo vidjeli što je ta vlast sebi sagrađila tijekom četverogodišnjeg privilegija da zaviru u zajednički proračun«, kaže Laloš i dodaje da će rezultati na izborima ovisiti o tomu jesu li građani zadovoljni asfaltom u svojoj ulici u XXI. stoljeću, ili pak žele nešto više.

Sadašnja gradska vlast će biti upamćena po tome što je dobro živjela tijekom svog četverogodišnjeg mandata, smatra i novinar Milenko Popadić, dopisnik dnevnika »Alo«. »To znam pouzdano zato što sam ih kao Subotičanin vidio i u 'kratkim hlačama', znam kako su izgledali kada su došli na tu vlast i vidim kako sada žive. Mislim da će biti upamćeni po tome što je grad ostavljen (ili možda neće biti ostavljen ako budu ponovno oni izabrani) prilično oronuo, zapušten, devastiran«. Kao primjer nebrige i »nevidenog javašluka« navodi posvuda parkirane automobile na pločnicima, između drvoreda, po zelenim površinama, za čije obnavljanje se sada iz džepa građana izdvaja oko 50 milijuna dinara. »U vrijeme vladavine ovdašnje vlasti organizirana je komunalna policija koja se lijepo vozi u onim vozilima, koja su inače stigla u Suboticu prije nego što su oni i postali komunalni policajci. Lijepo se voze i vide na travnjacima parkirane automobile, ali ni opomenu ne stave. Što će nama takva policija, komu to treba? Možda treba 25 ili 30 ljudi plaćati?«

ASTIRAN GRAD

Popadić kaže da vlast iza sebe ostavlja grad prljavim i neuređenim, dovedenim na jednu čudnu stranputicu, te sada u predizbornoj kampanji nastoji uvjeriti građane kako su dobro upravljali. »Puštaju sada kojekuda 200-300 metara asfaltiranih ulica i slikaju se. Što će gradonačelnik tamo,

Milenko Popadić

kakve on ima veze s tim? Je li on to svojim novcem gradi? Je li to njegova zadužbina? Što on tamo radi? Ali vidim ljudi stoje u redu, nešto se guraju, televizije ih snimaju, plaćeno je to sve, naravno, sve to ide nekim svojim nenormalnim tokovima. U stvari, oni su malo i normalni za ova podneblja u kojima se više cijeni malo kriminala, malo siledžijstva, malo prostakluka negoli rad, red i mir.«

Na obećanja o otvorenju tisuća novih radnih mjesta, Popadić sarkastično primjećuje kako će Subotica uskoro morati uvoziti radnike iz Rumunjske i Mađarske, te dodaje da je, unatoč tomu što gradska vlast nije odgovorna za brojne promašene privatizacije, morala odgovorno sudjelovati i zahtijevati njihovo preispitivanje. Popadić smatra da nezadovoljstvo može biti posljedica općeg stanja u Srbiji, ali da ipak »Kartagu treba razrušiti«. »Treba natjerati one koji će doći na vlast da više brinu o ovom gradu i o nama. Ako brinu više o gradu brinut će i o pokrajini i o republici. Neugodno je kada se stječe dojam kako oni više skrbu o sebi, da ne kažem o svojim dže-

povima. A baš su pametni. Svi ti ljudi imaju diplome, pet-šest diploma, magisterije, doktorate, to je čitav trust mozgova. I tako pametan čovjek, ukoliko ne uradi ništa znači da nije htio, jer nije to neki čovjek koji je jedva završio malu maturu pa se sada ne snalazi«, kaže Milenko Popadić, te dodaje kako već godinama govori da Srbiji treba jedan Perikle i »ako ikada dođe glasovat ću za njega, a za ostale neka ne pitaju«.

TOPLICE SAMO NA TELE-
VIZIJI

I urednik jutarnjeg programa televizije K 23 *Otmara Hegediša* smatra da gradska vlast u svom četverogodišnjem mandatu nije ponudila nikakve originalne ideje, nego je jednostavno došla na vlast i nastavila vladati po ranije uspostavljenim klišeima. »Gradski se novac i dalje nepotrebno rasipa, falilo im je iskustva, nedomaćinski se raspolagalo financijama. Uništena je inicijativa ovdašnjih ljudi, proizvodnje nema. Daju se kapom i šakom stranim ulagačima besplatno zemljište, besplatni

Otmara Hegediš

uvjeti, plaća se za otvorenje radnih mjesta, a sručili su more obveza i građanima i ovdašnjim poslodavcima izmišljajući neke komunalne i ekološke takse, neke firmarine, kako bi se samo uzimao novac i to sa zelenaskim kamatama. Kada se prođe gradom najbolje se vidi koliko je zatvorenih trgovina, koliko se izdaje poslovnih prostora, jer ljudi ne mogu raditi. Klima nije

stvorena za posao, bez obzira što oni pričaju«.

Hegediš smatra da su na Paliću urađeni samo kozmetički pot-hvati, a od obećanja o razvoju turizma nema ništa. »Gdje su toplice? Samo na televiziji. Nema ih nigdje. I vlast je sada svjesna da se svojim kadriranjem i bez stručnijih ljudi ne može ništa uraditi. Palić je rasturen, Velika terasa nedovršena i već je počelo propadati ono što su renovirali. Ženski je štrand rasturen, voda u jezeru je takva kakva jest. Apsolutno nisam zadovoljan. I oni su svjesni toga, jer dokaz je tomu ovih posljednjih mjesec ili dva u predizbornoj kampanji koliko se grčevito bore da dođu ponovno sljedeće četiri godine na vlast. Još je žalostnije što ne vidim nikoga tko bi se mogao uhvatiti u koštac sa svim ovim problemima, jer nemojmo se zavaravati veliki su problemi u Subotici. Onaj tko se prihvati vlasti treba biti odgovoran, da zna čega se prihvaća i da se tako i ponaša. A ne opet u sljedeće četiri godine kako bude, pa ćemo pri kraju mandata malo nešto ožbukati, nešto malo asfaltirati i oze-lenjeti i evo vam – hura, idemo ka Europi«, ocijenio je Hegediš.

NA ZGRADI KAZALIŠTA
BEZ POMAKA

Da je malo dobrih stvari učinjeno po kojima će pamtiti još uvijek aktualnu gradsku vlast, kaže i novinarka *Erika Kabók*, urednica vikend dodatka »Magyar szó«. Njoj se ipak dopada izgled Palića s obnovljenim Ženskim štrandom, uređenim šetalištem i novim klupama. Podsjeća da Paliću još uvijek nedostaje welnes centar, te da će zbog zapuštenog jezera Subotičani još jedno ljeto provesti bez kupanja, no dodaje kako je prljava jezerska voda velika pogreška ne samo ove nego i prethodnih lokalnih vlasti. »Dobro je što je došlo nekoliko stranih investitora u Suboticu, ali ne govorimo

o tome koliko je u međuvremenu Subotičana ostalo bez posla. Ako bismo uzeli u obzir koliko ima nezaposlenih i koliko ih se zaposlilo, mislim da to nije veliki rezultat. Također je jako dobro što mogu koristiti svoj materinski mađarski jezik u Gradskoj kući u Uslužnom centru, premda nisam zadovoljna potpuno, ali ima pomaka.« Erika Kabók smatra da će aktualnoj vlasti kao simbol vladanja Suboticom ostati nedovršena zgrada kazališta. »Pet godina se gradi kazalište, od toga je četiri godine na vlasti bila ova garnitura i nema

Erika Kabók

pomaka. Ne mogu povjerovati da ako je Demokratska stranka na vlasti u Subotici, u Pokrajini i u Republici, a da nije mogla izlobirati neki novac kako bi se nešto pomaklo na kazalištu.«

Kao i ostali sugovornici i ona ističe da je grad, čak i u svom središtu neuređan, prljav i zapušten. »Ljudi koji dolaze sa strane govore kako je Subotica jako lijep, secesijski grad, ali mi koji živimo ovdje vidimo potpuno drukčije, vidimo kako je zapušten i tmuran. Evo, sada ćemo pored kazališta već drugo ljeto gledati i zatvorenu Zelenu fontanu. Ako grad nema novca napraviti nešto novo, ne mogu povjerovati da nema ni majstora koji bi mogao popraviti da ne curi ta voda iz fontane. Mislim da je to stvar dobrog gazdovanja, a ova garnitura se ne odnosi prema gradu kao dobar domaćin nego, čini mi se, svejedno im je kako izgleda Subotica«, ocijenila je Erika Kabók.

S. Mamužić

SURADNJA SINDIKATA KOMUNALACA SUBOTICE I OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

Ne ponavljati pogreške privatizacije

Prenijeti pozitivna iskustva na ostale kako se ne bi ponovile pogreške

Dosadašnja iskustva u Hrvatskoj, kao i u ostalim tranzicijskim zemljama koje su ušle u EU, pokazala su višestruku štetnost privatiziranja komunalnih poduzeća. Manjak kvalitete, skuplje usluge i ne obnavljanje komunalne infrastrukture donijela su više štete lokalnim samoupravama nego koristi koju su dobi-

vale kroz koncesijske ugovore. Poslije tek par pokušaja privatizacije komunalnih poduzeća, poput onih u Varaždinu i Puli, gdje su dijelovi komunalnih djelatnosti dati u koncesiju i vrlo brzo polučili negative rezultate, sva komunalno-trgovačka poduzeća u Hrvatskoj još uvijek su u vlasništvu lokalnih samouprava, kaže *Marko Maslić*, predsjednik

Samostalnog sindikata radnika u komunalnim i srodnim djelatnostima Republike Hrvatske. Upravo je u cilju suradnje i razmjene iskustava prošlog tjedna predstavljen Protokol o suradnji između dvaju sindikata komunalnih djelatnosti Subotice i Županijskog povjerenstva Osječko-baranjske županije. »Živimo u vremenu u kojemu kapital ne poznaje granice i ne bira način na koji se želi oplemeniti, tako da je i ta suradnja i te kako potrebna. Pozitivna iskustva koja su u određenim područjima postignuta kod nas ili kod kolega u Subotici, želimo prenijeti na ostale kako se ne bi ponovile pogreške koje smo, nažalost, u povijesti puno puta doživjeli«, kaže *Maslić*.

Povodom najava da će se komunalne djelatnosti u Srbiji privatizirati, Samostalni sin-

dikat traži izmjenu Zakona o komunalnim djelatnostima, koji predviđa da će u javnom vlasništvu ostati samo opskrba pitkom vodom, trolejbuski prijevoz i dio pogrebnih djelatnosti. Sindikat traži od lokalne samouprave, od kojih inače ovisi hoće li donijeti odluku o privatizaciji, da u sljedećih pet godina ne bude privatizacije s tim da se u međuvremenu izvrši restrukturiranje komunalnih poduzeća i smanji broj zaposlenih, da se ravnatelji biraju putem natječaja, te u upravne odbore ulaze ljudi koji poznaju djelatnost kojom se poduzeće bavi. Dosad odgovori na ove zahtjeve iz lokalne samouprave ne stižu, kaže *Momčilo Petrović*, predsjednik Sindikata komunalaca Subotice i predsjednik Sindikata komunalaca Vojvodine.

S. M.

NAGRADA PRIVREDNE KOMORE VOJVODINE PODUZEĆU »BANE«

Priznanje za kvalitetu i hrabrost

Nagradu Privredne komore Vojvodine za postignute rezultate u 2011., ove godine je dobilo šest pojedinaca i 13 poduzeća, među kojima je i jedno subotičko poduzeće »Bane« D.O.O. Priznanje se dodjeljuje od 1964. godine za gospodarska ostvarenja poduzećima i pojedincima koji su ulažući znanje i sposobnost ostvarili značajne rezultate u poslovanju. »Ovo je veliko priznanje za naše poduzeće i svih 44 zaposlenika, jer smo protekle 22 godine rada inzistirali na kvaliteti i razvoju poduzeća 'Bane' nastojeći uvijek biti na dobrome glasu i uvijek se voditi visokim standardima. Pogotovo prošle godine smo te

standarde dosegli na najvišoj mogućoj razini«, kaže *Branko Vaci*, vlasnik poduzeća, te dodaje da ocjene visoke kvalitete i hrabrosti da se uđe u projekte poput opremanja zračne luke u Beogradu i Dječjeg kliničkog centra, stižu i od strane njihova slovenskog partnera »Kolpe«, renomiranog proizvođača opreme za kupaonice.

Praćenje novih tehnologija i suvremenih trendova u proizvodnji namještaja i kuhinja, te opremanju kupaonica, konkurentnost cijena, visoka kvaliteta i dizajn, preporučali su poduzeće »Bane« i za tržište Zapadne Europe. Dio poslova već je započet u Švicarskoj, a planovi su da se nakon uvođenja

Branko Vaci (u sredini): biti na dobrome glasu

standarda ISO 9001 krene i na ostala tržišta.

Vaci kaže i da su u poduzeću već počele pripreme za sajam namještaja u Beču sljedeće godine. »Planiramo izložiti

naše kuhinje, jer smatram da su one visoke kvalitete i nemamo se čega stidjeti pred europskim proizvođačima«, zaključuje Vaci.

S. M.

JOSIPA IVANKOVIĆ, KANDIDATKINJA PREOKRETA ZA GRADONAČELNICU SUBOTICE

Zastupat ćemo interese Hrvata

*U politički život Subotice uveli smo nove, mlade ljude, Subotičane, spremne na sebe preuzeti odgovornost vođenja svoga grada * Žao mi je što nemamo jaku manjinsku stranku, što je ova koja trenutačno*

zastupa interese nas Hrvata utopljena u vladajuću stranku

Kandidatkinja Preokreta za gradonačelnicu Subotice je dvadeset-devetogodišnja diplomirana ekonomistica Josipa Ivanković. Potpredsjednica je Gradskog odbora LDP-a u Subotici i članica Pokrajinskog biroa iste partije. U hrvatskoj zajednici poznata je kao vijećnica Hrvatskog nacionalnog vijeća te članica Pučke kasine 1878. i Matice hrvatske. Vlasnica je privatnog poduzeća za organizaciju događaja. U razgovoru za naš tjednik Josipa Ivanković govori o programu Preokreta, te o načinu na koji će Hrvatska neovisna lista, koja se nalazi na listi Preokreta, zastupati interese Hrvata ukoliko njihovi predstavnici uđu u lokalni parlament.

Koji program Preokret nudi za rješavanje problema građana i građanki Subotice?

Preokret je jedino rješenje trenutačnog stanja u kome se nalazi, ne samo Subotica, nego cijela zemlja. Preokret se prvo mora dogoditi u načinu razmišljanja svakog pojedinca, kako običnog građanina, tako i ljudi koji ovu zemlju i ovaj grad vode unatrag već godinama. Svatko

od nas mora prihvatiti odgovornost za svoj život i za život ljudi oko sebe. Naša Subotica ne smije više biti grad ruševina. Ne smije biti grad započetih, a nikad završenih projekata. Ne smije biti grad nezaposlenih. Preokret ima viziju moderne, europske Subotice. Subotica je oduvijek bila dio Europe i mi je tamo moramo vratiti. U politički život Subotice uveli smo nove, mlade ljude, Subotičane, spremne na sebe preuzeti odgovornost vođenja svoga grada. Preokret u svom programu podrazumijeva preokret u ekonomiji, zdravstvu, obrazovanju, odnosu prema mladima, odnosu u politici prema nacionalnim manjinama. Subotica mora dovesti investitore koji će naše radnike poštovati, a ne one koji dolaze zbog toga što je radna snaga jeftinija nego u afričkim zemljama. Sve mjesne zajednice zaslužuju jednaka ulaganja, bile one gradske ili prigradske i to je ono za što ćemo se u gradskom parlamentu zalagati. Palić mora biti turistički centar Vojvodine. Politička odgovornost mora postojati. Osobno sam, kao i svi s liste Preokreta, nakon četiri godine služenja Subotičanima spremna izaći pred njih i za svoj rad odgovarati istinom.

Na koji ćete način zastupati interese pripadnika hrvatske nacionalne manjine, ukoliko ostvarite dobar rezultat i postanete relevantna politička snaga u gradu?

Subotički su Hrvati u svojoj povijesti imali mnogo više vijećnika nego što sad imaju, mnogo obrazovanih, ozbiljnijih i sposobnijih ljudi. Kad bi se Hrvati i Bunjevci složili, u gradskom parlamentu bi imali 20 do 25 svojih predstavnika.

Tada bi svoje interese zastupali na pravoj razini. Posljednjih dvadesetak godina bez glasova Hrvata se u Subotici nije moglo vladati. Nedopustivo je da Hrvati u Subotici ne idu samostalno na izbore. Smatram to velikom slabošću, koja se događa na veliku štetu naše hrvatske zajednice ovdje u Subotici. Preokret je opcija koja poštuje sva prava i slobode pojedinaca. Kao Hrvatica, u gradskom parlamentu zastupati interese svoje nacionalne zajednice. Mislim da svaki pojedinac iz naše zajednice koji se želi baviti ili se bavi politikom mora imati ovakav stav. Cilj bavljenja politikom mora biti kvalitetniji život i borba za istinu. Žao mi je što nemamo jaku manjinsku stranku, što je ova koja trenutačno zastupa interese nas Hrvata utopljena u vladajuću stranku, po mom mišljenju na štetu sebi, a najviše na štetu zajednice čije bi interese trebala zastupati. Ne smijemo više nikada dopustiti da se i jedan pripadnik naše manjinske zajednice osjeća ugroženim u našem gradu i zemlji u kojoj živimo. Nedopustivo je da djeca koja pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku i dalje nemaju udžbenike, nedopustivo je da nam institucije, poput Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo«, budu pred bankrotom. To se više u našem gradu ne smije dopuštati. Svi zajedno moramo raditi na tome.

Koliko mjesta Preokret očekuje u subotičkoj skupštini, koliko će od toga dobiti Hrvatska neovisna lista?

Veoma smo zadovoljni kako su Subotičani prihvatili Preokret! Preokret je sam po sebi sastavljen od stranaka, grupa građana

i pojedinaca koji možda nemaju istu ideologiju, ali imaju isti pogled u budućnost, volju, znanje i želju da od Subotice naprave grad u kojem će oni i njihova djeca željeti ostati, živjeti i raditi. Hrvatska neovisna lista ima u prvih deset kandidata na listi za lokalni parlament dva svoja predstavnika – Zlatka Ifkovića i Ivana Stipića. Josip Ivanković s Hrvatske neovisne liste kandidat je za Skupštinu AP Vojvodine po većinskom izborom sustavu u izbornoj jedinici broj 54, Subotica 2. Drago nam je da je hrvatska zajednica i pojedinci koji se nalaze na listi Preokret prepoznala neophodnost promjena i u vođenju našeg grada, kao i u vođenju politike prema nacionalnim manjinama. Mi Hrvati zaslužujemo poštovanje Međudržavnog sporazuma, zaslužujemo prava koja su nam zagantirana, makar u istoj mjeri koja ta prava ima srpska manjina u Hrvatskoj. Svi zajedno moramo raditi na tome da se ta prava poštuju i unutar manjinskih i unutar građanskih stranaka.

S kim biste mogli u koaliciju nakon izbora?

Glas za Preokret je glas za istinu. Glas za Preokret znači povjerenje u novu energiju, nove ljude spremne na sebe preuzeti odgovornost za vođenje svog grada. Naravno, svjesni smo da ćemo nakon izbora biti u prilici praviti koalicije. Preokret će nakon izbora biti lokomotiva koja će povesti i ovaj grad vratiti na pravi smjer. U tom vlaku mi sa sobom vidimo i druge stranke proeuropske orijentacije i Savez vojvođanskih Mađara i Demokratsku stranku.

D. B. P.

Гаранцијски фонд АП Војводине

Temeljem Odluke Upravnog odbora Garancijskog fonda AP Vojvodine kl. 01-III/-24-3 od 21.4.2011. godine, kl. 01-III/-31-5 od 20.10.2011. godine i kl. 01-III/37-2 od 26.3.2012. godine
RASPISUJE SE

NATJEČAJ

ZA ODOBRAVANJE GARANCIJA ZA OSIGURAVANJE DUGOROČNIH KREDITA
ZA NABAVU NOVE POLJOPRIVREDNE MEHANIZACIJE

- GARANTNI POTENCIJAL DO 400.000.000,00 DINARA -

1.

Osnovni cilj izdavanja garancija Garancijskog fonda AP Vojvodine je stvaranje preduvjeta za lakši pristup kreditnim linijama banaka, pod povoljnijim uvjetima u odnosu na tržišne, a koje su namijenjene za kreditiranje fizičkih osoba – poljoprivrednika koji su nositelji registriranih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava s prebivalištem na teritoriju Autonomne Pokrajine Vojvodine, za nabavu nove poljoprivredne mehanizacije.

2.

Po ovom Natječaju garantirat će se za kredite odobrene za nabavu:
kombajna,
traktora,
drugih samohodnih poljoprivrednih strojeva,
priključnih poljoprivrednih strojeva i
opreme;

Pravo sudjelovanja na natječaju imaju fizičke osobe - POLJOPRIVREDNICI - nositelji registriranih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, koji ispunjavanju sljedeće minimalne uvjete:
prebivalište na teritoriju Autonomne Pokrajine Vojvodine,
otvoren namjenski tekući račun u banci kreditoru i prijavljen Upravi za agrarna plaćanja kao namjenski tekući račun registriranog obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva,
manje od 70 godina života na dan otplate posljednjeg anuiteta.

Sudionik natječaja svoju zainteresiranost za izdavanje garancija Garancijskog fonda AP Vojvodine izražava putem podnošenja Prijave na natječaj za odobravanje garancije (u daljnjem tekstu: Prijava).

Obrazac Prijave za sudjelovanje na natječaju može se podići u uredu Garancijskog fonda AP Vojvodine u Novom Sadu, Hajduk Veljkova br. 11, 6. kat (Master centar Novosadskog sajma), radnim danom od 9 do 15 sati ili preuzeti sa site-a Garancijskog fonda AP Vojvodine.

Na ime pokrića troškova provedbe natječaja, sudionik natječaja uplaćuje iznos od 4.000,00 dinara na tekući račun Garancijskog fonda AP Vojvodine broj: 335-17051-24.

3.

Sudionik natječaja uz Prijavu podnosi i sljedeću dokumentaciju:

Predračun predmeta kreditiranja iskazan u EUR izdan od strane proizvođača poljoprivredne mehanizacije ili generalnog zastupnika

proizvođača za kredite pod točkom 4.1. Natječaja ili

predračun predmeta kreditiranja ili za atestirano polovno vozilo za prijevoz ugrađenih košnica pčela, predugovor o kupoprodaji koji sadrži način plaćanja isključivo preko računa, iskazane u RSD, za kredite pod točkom 4.2 Natječaja;

Potvrdu o statusu poljoprivrednog gospodarstva izdanu od strane Ministarstva financija RS - Uprave za trezor;

Presliku kartice namjenskog računa prijavljenog Upravi za agrarna plaćanja kao namjenskog tekućeg računa registriranog obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva;

Presliku Rješenja Porezne uprave o poreznom zaduženju u posljednjih 12 mjeseci - na katastarski prihod/stvarni prihod/imovinu podnositelja Prijave i članova njegovog kućanstva;

Potvrdu Porezne uprave da su izmirene sve porezne obveze podnositelja Prijave i članova njegovog kućanstva do dana podnošenja Prijave;

Presliku ugovora o zakupu poljoprivrednog zemljišta, ukoliko je isto upisano u registar gospodarstava;

Dokaz o registriranoj setvenoj strukturi kod Ministarstva poljoprivrede, trgovine, šumarstva i vodnog gospodarstva RS;

Presliku osobnih iskaznica podnositelja Prijave i članova kućanstva (obje strane);

Potvrda o prihodima članova kućanstva;

Izjava o povezanim osobama;

Potvrde poslovnih banaka o iznosu prometa i prosjeka dinarskih i deviznih računa za prethodnu godinu i za tekuću godinu do dana podnošenja Prijave;

Dokaz o uplati troškova provedbe Natječaja;

Ukoliko sudionik Natječaja, kao sredstvo osiguranja, ponudi sudužnika, dostavlja Izjavu pravne osobe o spremnosti da bude sudužnik.

Pravna osoba koje je izjavila spremnost biti sudužnik sudionika ovog Natječaja podnosi sljedeću dokumentaciju:

Presliku Rješenja o registraciji gospodarskog subjekta;

Ovjeren potpis osoba ovlaštenih za zastupanje (OP obrazac) i odluka o imenovanju osoba ovlaštenih za zastupanje;

Presliku kartona deponiranih potpisa kod banaka za sve otvorene poslovne račune,

Presliku akta o osnutku i statuta;

Presliku osobne/ih iskaznice/a vlasnika i osoba ovlaštenih za zastupanje;

Presliku akta o dodjeli PIB broja, ukoliko PIB nije sadržan u Rješenju o registraciji;

Presliku Odluke o razvrstavanju po veličini;

Potvrdu o upisu u registar obveznika PDV;

Potvrdu Porezne uprave o izmirenju obveza po osnovi poreza i drugih javnih prihoda;

Presliku financijskih izvješća za 2009. 2010. i 2011. godinu s napomenama i izvješćem revizora (srednje i velike pravne osobe).

Bruto bilanca (u formi bilance) ne starija od 60 dana od dana potpisa Izjave o spremnosti na sudužništvo ukoliko je od dana sastavljanja zvanične bilance proteklo više od tri mjeseca i sintetičke kartice kupaca, dobavljača, kratkoročnih i dugoročnih kredita.

Presliku ovjerenih konsolidiranih financijskih izvješća ukoliko pripada skupini povezanih osoba koja podliježu zakonskoj obvezi sastavljanja istih;

4.

Po ovom Natječaju, garancije će se izdavati za kredite koji će biti odobravani pod sljedećim uvjetima:

Za financiranje nabave nove poljoprivredne mehanizacije (kombajna, traktora, drugih samohodnih poljoprivrednih strojeva i priključnih poljoprivrednih strojeva)

Iznos kredita: od minimalno 5.000,00 EUR i maksimalno 100.000,00 EUR u dinarskoj protuvrijednosti po zvaničnom srednjem tečaju NBS na dan puštanja kredita u korištenje;

Fiksna nominalna kamatna stopa 7,5% na godišnjoj razini;

Rok otplate kredita: do 7 godina u jednakim polugodišnjim anuitetima;

Dospijeća anuiteta:

Za kredite puštene u korištenje do 30.04. u tekućoj godini prvi anuitet dospijeva za plaćanje 15.06. iste godine.

Za kredite puštene u korištenje u razdoblju od 30.04. do 31.10. u tekućoj godini prvi anuitet dospijeva za plaćanje 15.12. u tekućoj godini.

Za kredite puštene u korištenje nakon 31.10. u tekućoj godini prvi anuitet dospijeva za plaćanje 15.06. naredne godine.

Banka od dana puštanja kredita u korištenje do dana početka otplate kredita obračunava i naplaćuje kamatu;

Otplata anuiteta: izvršava se u dinarskoj protuvrijednosti EUR primjenom zvaničnog srednjeg tečaja NBS koji važi na dan plaćanja;

Naknada za prijevremenu otplatu: 0%;

Naknada za obradu kreditnog zahtjeva: 1 % od iznosa odobrenog kredita, jednokratno unaprijed;

Za financiranje nabave nove poljoprivredne mehanizacije i opreme po uvjetima utvrđenim Uredbom Vlade Republike Srbije o poticanju poljoprivredne proizvodnje putem kreditne potpore kroz subvencioniranje dijela kamate u 2012. godini, Uredbom o utvrđivanju programa kreditne potpore za investicijska ulaganja u poljoprivrednu mehanizaciju i opremu u 2012. godini kroz subvencioniranje dijela kamate i Ugovorom o reguliranju međusobnih prava i obveza, zaključenim između Banke i Ministarstva poljoprivrede, trgovine, šumarstva i vodnog gospodarstva i Ministarstva financija - Uprave za trezor RS i to:

Iznos kredita: od 300.000,00 dinara do maksimalno 5.000.000,00 dinara, bez valutne klauzule;

Fiksna efektivna kamatna stopa: 6% na godišnjoj razini, na neotplaćeni dio kredita;

Rok otplate kredita: preko 12 do 36 mjeseci u jednakim tromjesečnim, polugodišnjim ili godišnjim anuitetima;

Razdoblje mirovanja otplate kredita koje se uključuje u rok otplate kredita: do 12 mjeseci za kredite odobrene na rok otplate od 3 godine. U razdoblju mirovanja otplate kredita obračunava se kamata;

Naknada za prijevremenu otplatu: 0%;

Naknada za obradu kreditnog zahtjeva: 0 %

5.

Podnositelj Prijave će, kao sredstvo osiguranja za obveze po izdanoj garanciji Garancijskog fonda AP Vojvodine, osigurati sljedeće: blanko vlastite mjenice, s klauzulom »bez protesta« i mjeničnim ovlastima, i bonitetno kvalitetnog sudužnika, pravnu osobu čija je djelatnost prerada primarnih poljoprivrednih proizvoda (uljare, šećerane, mljekarne, mesna industrija i dr.) i založno pravo na predmetu kreditiranja konstituirano u korist Fonda ili

hipoteku 1. reda na poljoprivrednom zemljištu bez tereta, u minimalnom odnosu 1:1 vrijednosti garantiranog iznosa, konstituiranu u korist Fonda i založno pravo na predmetu kreditiranja konstituirano u korist Fonda.

ili

založno pravo na predmetu kreditiranja konstituirano u korist Fonda, ukoliko podnositelj prijave na Natječaj osigura vlastito sudjelovanje u minimalnom iznosu od 40% vrijednosti predmeta kreditiranja.

Dokumentacija neophodna za zasnivanje hipoteke:

Izvadak iz zemljišnih knjiga (ne stariji od 8 dana) za nepokretnosti koje se nalaze na području na kojem su na snazi zemljišne knjige Suda, ili Prijepis lista nepokretnosti nadležne službe za katastar nepokretnosti (ne stariji od 8 dana) za područje na kojem je ustrojen katastar nepokretnosti u formi potpunog upisa shodno važećem propisu;

preslike (obje strane) osobnih iskaznica svih vlasnika, odnosno suvlasnika nepokretnosti;

preslike (obje strane) osobne iskaznice supružnika vlasnika, odnosno supružnika suvlasnika nepokretnosti;

procjena tržišne vrijednosti nekretnine izvršena od strane ovlaštenog sudskog vještaka upisanog u Registar stalnih sudskih vještaka za područje poljoprivrede na temelju rješenja Ministarstva pravde ili procjena tržišne vrijednosti nekretnine izvršena od strane Porezne Uprave.

6.

Prijava za sudjelovanje na ovom Natječaju s priloženom dokumentacijom, u slučaju pozitivne odluke o odobrenju garancije, predstavljaće istodobno i dio potrebne dokumentacije za odobrenje kredita za namjene utvrđene ovim Natječajem.

Provizija za izdavanje garancije: 0,5% godišnje od iznosa garancije na dan obračuna. Iznos garancije će se smanjivati srazmjerno iznosu otplaćenih obveza po kreditu. Obračun provizije izvršava se svakog 1.06. i 1.12 u godini. Provizija za prvo polugodište obračunava se i plaća prije izdavanja garancije.

Garancija će se izdati na iznos odobrenog kredita uvećan za iznos ugovorne kamate i eventualne zatezne kamate, po uplati provizije i po uspostavljanju sredstava osiguranja.

Natječaj ostaje otvoren do iskorištenja garantnog potencijala, a za kredite pod točkom 4.2. prijave se mogu podnijeti do 15. listopada 2012. godine.

Nepotpune i nepravodobne Prijave neće biti uzete u razmatranje.

Dodatne informacije mogu se dobiti radnim danom u Garancijskom fondu u Novom Sadu, Hajduk Veljkova br.11, 6. kat (Master centar Novosadskog sajma) i na telefon: (021) 489-37-00.

Tekst Natječaja je objavljen i na site-u Garancijskog fonda AP Vojvodine www.garfondapv.org.rs

SAJAM LOVA, RIBOLOVA I TURIZMA U OSIJEKU

Bogatu ponudu osiguralo više od 150 izlagača

Protekloga vikenda, od 27. do 29. travnja, u Osijeku je održan SALORI, deveti po redu sajam lova, ribolova i turizma koga je posjetilo više od desetak tisuća posjetitelja, a bogatu ponudu osiguralo je više od 150 izlagača, uglavnom iz Hrvatske.

Direktor Sajma *Hrvoje Kralj* izložio je bogat program u tri dana, brojna stručna predavanja, specijaliziranu izložbu lovačkih pasmina pasa za CAC HR i FCI grupe, lov ribe udicom na plovak na Staroj Dravi u Bilju i Salorikup u lovnom streljaštvu na leteće i stajaće mete.

O potencijalima Grada i Osječko-baranjske župani-

je govorili su gradonačelnik *Krešimir Bubalo* i *Vladimir Šišljagić*, koji je i otvorio sajam, a pomoćnica ministra poljoprivrede *Vesna Gantner-Kuterovac* govorila je o ulaganjima Vlade u Slavoniju i Baranju.

Na 9. sajmu zatekao sam i ekipu Subotice, grada prijatelja Osijeka, koji već godinama sudjeluju na osječkim sajamskim priredbama. *Pero Horvacki*, dogradonačelnik Subotice, ponukan govorima prigodom otvaranja sajma, rekao je kako i Subotica ima slične lovne i ribolovne potencijale i da je otvorena za dolazak i lovaca i ribolovaca iz cijeloga svijeta tijekom čitave sezone. Što se turizma tiče,

Vojvodina sve više čini na razvoju ruralnog turizma i svakako da Subotica tu vidi svoju šansu, jer doista ima što i pokazati i ponuditi putnicima namjernicima i organiziranim grupama. Baš zato Subotica vidi mogućnost

zajedničkog nastupa s Osijekom prema IPA programima i apliciranju na sredstva pretpripravnih fondova Europske Unije, a svaki bi euro u razvoju turizma dobro došao.

Slavko Žebić

ZAVRŠNICA ZAJEDNIČKOG PROJEKTA UDRUGA ŽENA IZ HRVATSKE I VOJVODINE

Ženske ruke mira i pomirenja

Krajem travnja u Bačkom je Monoštoru realizirana posljednja zajednička aktivnost na projektu prekogranične suradnje Srbije i Hrvatske, naziva »Ženske ruke mira i pomirenja«, podržanom od strane »Ekumenske inicijative žena« iz Omiša. Ovom događaju prethodile su dvije radionice, jedna u Bačkom Monoštoru i jedna u selu Berak pokraj Vukovara.

Nositelj projekta je Udruga žena »N.A.D.E.« – Nova alternativna društvena energija iz Bačkog Monoštora, a partner u projektu, s hrvatske strane udruga je »Luč« Berak.

Organiziran je okrugli stol s temom nenasilnog i konstruktivnog rješavanja konflikata, izgradnje povjerenja na putu mira, razvijanja i održavanja razumijevanja i suradnje kao temelja mira među etničkim skupinama dviju država. Diskusiju je vodila *Sena Martonoški*, diplomirana psihologinja.

Sudionice, njih petnaest iz Bačkog Monoštora i petnaest iz Hrvatske, među kojima je bila i predstavnica donatora – izvršna ravnateljica *Carolyn Boyd Tomasović* iz Ekumenske inicijative, razgovarale su na navedene teme i ugovorile daljnju suradnju na temelju pozitivnih iskustava u dosadašnjem radu.

Skupu je nazočila i *Anita Beretić*, pomoćnica pokrajinskog tajnika za rad, zapošljavanje i ravnopravnost spolova, koja redovito prati aktivnosti vezane za udruge žena i njihove inicijative, te svesrdno daje potporu ovakvim projektima.

Zdenka Mitić

Autobus Subotica – Novi Sad – Zagreb

Međunarodna linija Subotica – Novi Sad – Zagreb, koju održava JP »Suboticatrans« u suradnji s Presečki grupom, od 10. travnja do 31. svibnja prometovat će u skraćenom režimu održavanja, odnosno, autobus će prometovati petkom, subotom, nedjeljom i ponedjeljkom. Od 1. lipnja do 31. kolovoza autobus će prometovati svakodnevno, priopćila je Prometna služba JP »Suboticatrans«.

Cijena karte Subotica – Zagreb iznosi 2.850 dinara, a cijena povratne 4.845 dinara. Studenti imaju popust od 20% te je za njih cijena karte u jednom smjeru 2.280, dok je povratna 3.990 dinara.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Tel.: 024/555-566

U PLAVNI ODRŽANI IV. DANI A.G. MATOŠA I DR. JOSIPA ANDRIĆA

Meandri kulture inspirirani bačkim za

Kulturni sadržaji koji premošćuju razbibrigu i laku zabavu, karakteriziraju Četvrte Dane A.G. Matoša i dr. Josipa Andrića, koji su održani u Plavni u subotu 28. travnja, u organizaciji mjesnog HKUPD-a »Matoš« i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata

Manifestacija na kojoj se provjerava vlastita tehnička, organizacijska i umjetnička razina te spremnost sredine na percepciju sadržaja u kojima se odaje spomen zaslužnim velikanima zavičajno povezanim uz ovaj kraj, ove je godine prvi put svedena na jedan dan. Ipak, dobro koncipiran program ispunio je u potpunosti svoj cilj i omogućio sudionicima i publici doživljaj različitih umjetničkih izričaja, koji su i ovoga puta poprimili širi kulturni značaj.

U bogatom programu koji se odvijao u predvorju OŠ »Ivo Lola Ribar« održano je predavanje o *Matošu*, predstavljena je knjiga članaka i studija *Josipa Andrića*, a programom posvećenim *Anti Jakšiću* HKPUD »Matoš« se na dostojan način pridružio obilježavanju stote obljetnice rođenja ovoga književnika, koja se odvija u okviru Godine hrvatskih velikana u Vojvodini. U sklopu manifestacije nastupili su najmlađi »Matoševi« folkloriši, zbor i tamburaši ove udruge, a vrhunac glazbenoga programa bio je nastup HGU Festival bunjevački pisama iz Subotice. Svetom misom za tri hrvatska velikana u župnoj crkvi sv. Jakova i otvorenjem izložbe slika u Vatrogasnom domu članova HLU »CroArt« iz Subotice, završeni su ovogodišnji Matoševi i Andrićevi dani, koji ostaju trajna inspiracija radu plavanjske kulturne udruge.

PRIJEPODNEVNI PROGRAM

Manifestacija je započela u jutarnjim satima otvorenjem likovne kolonije na čardi

Ranč kod Bođana. Ovaj ambijent, smješten na obali rijece Berave uz sam Dunav, u neposrednoj blizini granice s Hrvatskom, već je poznat slikarima udruge »CroArt« i njezinom idejnom tvorcu *Josipu Horvatu*. Slikari su se odmah dali na posao kako bi do večeri ostvarili svoje kreacije i priredili slike za izložbu.

Svečano otvorenje manifestacije priređeno je u 11 sati u predvorju škole nastupom »Matošev« dječje folklorne skupine i tamburaškog sastava te obraćanjem publici predsjednice »Matoša« *Kate Pelajić*.

Sanja Vulić

Nakon što je predsjednica podsjetila nazočne o cilju i načinu odvijanja manifestacije i potpori koju joj od samog početka pruža Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, kao i druge relevantne institucije i kulturne udruge, predavanje »Matoševa umjetnička proza« održala je dr. sc. *Sanja Vulić* iz Zagreba, koja također aktivno sudjeluje na ovoj manifestaciji od njezina osnutka.

MATOŠEVA UMJETNIČKA PROZA

Temu koju nije lako predstaviti široj javnosti, jer se Matoš najčešće prepoznaje kao pjesnik, dr. Vulić je znalački izložila iznijevši niz detalja i primjera o kojima se dosad rijetko govorilo. Naglasivši da je Matoš bio veliki majstor riječi, dr. Vulić je duhovito istaknula kako su Matoševe pjesme jedne od većih njegovih djela, a prozna djela su mu uglavnom eseji, putopisi, polemike, pogledi. On je bravurozan u književnoj prozi, a svaki njegov lik

odjedared, koje se, nesumnjivo, koriste samo u krajevima Bačke. Jedna od šokačkih riječi je i sigrati se, a upotrebljava i riječ namađariti, koju zasigurno ne bi nikada uporabio da nije boravio u ovim krajevima. Matoš je često u svojim djelima naglašavao sudbinu Hrvata koji su bili sluge, a kao i u običnom životu i u književnosti je bio nostalgik, cinik, znanstvenik i rugalac. Ipak, da bi se razumjela Matoševa proza, potrebno je određeno obrazovanje, poznavanje društvenih prilika i književnih stilova, zaključila je dr. sc. Sanja Vulić.

PREDAVAČI

Marina Balažev

govori svojim jezikom, te je Matoš začetnik hrvatske dijalektalne proze. On je, kao što je poznato, majstor malog umjetničkog teksta, a s malo riječi može izraziti velike stvari. Dr. Vulić analitički je govorila i o pojedinim Matoševim proznim tekstovima: »Moć štampe«, »Duševni čovjek«, »Kip domovine« i dr., gdje riječ kip u to vrijeme, pod utjecajem mađarskog jezika, znači slika. Matoš rabi i riječi – jedared i

Tomislav Žigmanov

JAKŠIĆEVA ZAVIČAJNA LIRIKA

Mlada profesorica *Marina Balažev* iz Bačkog Brega u svom je predavanju o Jakšićevoj zavičajnoj lirici govorila o ovome pjesniku i književniku, koji je poput mnogih hrvatskih autora bio dugo zapostavljan, prešućivan i marginaliziran, osobito jer je bio pjesnik kršćanskog nadahnuća. »Čežnja i tuga za zavičajem

zavičajem

stalno je prisutna u pjesničkom opusu Ante Jakšića«, istaknula je prof. Balažev te dodala »da je taj rad mnogo vredniji od njegove ljubavne lirike«.

S obzirom da je prof. Marina Balažev priređivačica Jakšićeve knjige »Duše zemlje«, u svom je predavanju ujedno predstavila i to djelo. Osobito se usredotočila na dva dijela ovoga izbora. Prvi, podnaslova »Brazde i sjećanja« sadrži Jakšićeve pjesme u kojima su veze sa zemljom bile izraženije i u kojima se njezina snaga probija kroz stihove. Drugi dio izbora, naslovljen

ravnatelj Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata, prikaže dr. Andrića kao intelektualca od formata, koji je zasukao rukave u mnogim područjima za koja je imao dara.

U ovoj je knjizi osvijetljeno jedno manje poznato Andrićevo područje djelovanja, a to je njegov publicistički rad. Nikada dosad nismo čuli toliko toplih riječi o ovom svestranom kulturnom pregaocu, koji je cijeli svoj život žrtvovao za svoj narod. Žigmanov je analitički predstavio Andrića kao glazbenika, bilježnika glazbene građe Bačke i Srijema, književnika, angažiranoga katoličkog laika i političkog djelatnika.

Knjiga predstavlja izbor od 19 članaka i studija s područja djelovanja dr. Josipa Andrića. Među inima je osobito zanimlji-

Slikari Josip Kler, Ružica Žigmanov, Ruža Tumbas, Olga Rajković, predsjednik Croarta Josip Horvat, Cilika Dulić Kasiba

naglašava Andrićevu brigu o malim narodima i navodi da on, iako je prije svega glazbenik, ima relevantne političke poglede, a na koncu svoga izlaganja Žigmanov toplo preporuča ovu knjigu svima koji žele unaprijediti znanja o hrvatskim velikanima, prešućivanim i neopravdano zanemarivanim.

Poslije predavanja publici se obratio prigodnim stihovima posvećenim Anti Jakšiću poznati pjesnik iz Bođana Josip Dumendžić Meštar, nakon čega je uslijedio glazbeni dio programa. Na početku je predstavljan »Matošev« ženski zbor koji je uz tamburaše izveo Pet narodnih popijevki iz Plavne, prema zapisu dr. Josipa Andrića 1957. godine. To su bile izvorne pjesme koje je HKUPD »Matoš« dobio od Instituta za etnologiju i folkloristiku iz Zagreba na korištenje i obnovu repertoara, a svojevrsnom praiizvedbom publika je bila ugodno iznenađena.

Kruna glazbenog poslijepodneva bio je nastup tamburaša HGU Festival bunjevački pisama iz Subotice pod vodstvom prof. Mire Temunović. Savršena izvedba besprijekorno uvježbanog orkestra i solista s bogatim i različitim repertoa-

rom od šokačkih, bunjevačkih i klasičnih skladbi, oduševila je publiku. Ovakav glazbeni događaj rijedak je u ovome kraju.

Nakon svete mise, a prije zajedničke večere u Vatrogasnom domu otvorena je izložba radova nastalih na likovnoj koloniji, a umjetnike i njihove radove publici je predstavio Josip Horvat, koji je u svom obraćanju istaknuo da je u jednom danu uz riječ i glazbu, posvećenu velikanima, pridodana i slika kao osobit izričaj za njihove zasluge i ljubav prema svomu kraju.

Budući da je manifestacija potrajala cijeli dan, neki su uzvanici bili na prvom, neki na drugom dijelu, a pojedinci su pratili cijeli program. Prisustvo predsjednika općine Bač mr. Tomislava Bogunovića i predsjednika Skupštine općine, konzulice Generalnog konzulata iz Subotice Vesne Njikoš Pečkaj, zamjenika Pokrajinskog tajnika za obrazovanje upravu i nacionalne zajednice Mate Groznice, ravnatelja Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata Tomislava Žigmanova, ravnatelja NIU »Hrvatska riječ« Ivana Karana, predstavnika Pučke kasine i lijep broj predstavnika hrvatskih udruga, te župnika J. Štefkovića, dalo je osobito obilježje i veću važnost ovogodišnjoj manifestaciji. Ovomu treba dodati nesebični angažman ravnateljice škole u Plavni Svetlane Nedimović, koja je svesrdno pomagala u organiziranju i ostvarenju manifestacije.

Zvonimir Pelajić

Zbor HKUPD »Matoš«

»Zavičaj, to su ljudi«, donosi pjesme inspirirane njemu dragim i bliskim osobama uz koje ga vežu često gorka sjećanja.

Za pohvalu je dobar izbor lirike zavičaja, pjesnika koji zaslužuje iznimnu pozornost čitatelja, osobito onih što osluškaju smisao ljudskog postojanja i poimaju ga u kršćanskoj slici svijeta.

POSLIJEPodneVNI PROGRAM

Drugi dio manifestacije započeo je predstavljanjem knjige »Hrvatstvo i katolička obnova: članci i studije Josipa Andrića« (priređivača dr. Vladimira Lončarevića), a koja je bila povod da Tomislav Žigmanov,

va studija »Hrvatska katolička književnost«, koja ima važnost za nastanak suvremene književnosti katoličkog nadahnuća, a u člancima se predstavljaju i Andrićevi pogledi kao reprezentativna stajališta Hrvatske pučke stranke i upućuju na svojevrsnog političkog teoretičara, koji piše u duhu katoličkog društvenog nauka. Žigmanov

Tamburaši HGU Festival bunjevački pisama je oduševio gledatelje

OKRUGLI STOL »ŠOKAČKE GRANE« U OSIJEKU

Spoj tradicije i suvremenosti

Za sedam godina: više od 3 tisuće kartica znanstvenih i zapisa o baštini i običajima, 3 tisuće kartica o Šokcima i Bunjevcima, s više od 200 sudionika na dosadašnjim okruglim stolovima, pet tiskanih zbornika, jedan sveučilišni udžbenik, vrijedne knjige Vladimira Rema i Julija Njikoša, knjige gastronomskih šokačkih delicija i knjiga svih knjiga - Šokačka čitanka.

U petak, 27. travnja, Šokačka je grana ponovno svratila pozornost grada na Dravi na svoju djelatnost, na postojanje kulturne institucije koja je spojila tradiciju i suvremenost, baštinu i iznamljavanje običaja, a o iznimnom uspjehu Šokačke grane u samo 7 godina postojanja svjedoči i posjet ministrice *Andree Zlatar-Viočić*. Dolazak ministrice kulture u rubnu sredinu priznanje je vrijednosti koje je Šokačka grana iznjedrila, a naravno i snažan poticaj za nove izazove, za realizaciju novih programskih projekata koje je grana već nagovijestila.

Predsjednica Šokačke grane *Vera Erl*, otvarajući prigodnu svečanost, najprije se osvrnula na posjet ministrice kulture, a potom je istaknula akademsku razinu skupa, kojemu predsjedava nekoliko doktora znanosti i pohvalila program kojega su za posjetitelje pripremili muška pjevačka skupina Šokci, ženska pjevačka skupina Šokice i folklorna skupina Šokačke grane. A programu su nazočili predstavnici grada i županije, koji su prepoznali pravu vrijednost Šokačke grane i zdušno je podupiru, predstavnici drugih kulturnih institucija, kakve su: Gradska i sveučilišna knjižnica, Muzej Slavonije, STD »Paja Kolarić«, Umjetnička akademija, te glasila koja pozorno prate aktivnosti Šokačke grane - Glas Slavonije, Radio Osijek, HRT i svakako, Hrvatska riječ iz Subotice. Bili su tu i predstavnici Udruga građana »Urbani Šokci« iz Sombora, HKPD-a »Šokadija« iz Sonte, Šokačke udruge iz Bača, Šokačkih rodova iz Vinkovaca, koji su svih ovih 7 godina suradnici u realizaciji graninih programa.

Vera se ispričala što ovo nije uobičajeni programski okrugli stol, kakve Grana provodi od svojega osnutka, već naprosto prigoda za odmor, prigoda za svojevrsnu inventuru i predstavljanje svih svojih izdanja u ovih 7 godina. To zaslužuje tematika i kvaliteta tiskanih

Slavonije davne 1951. godine (Rem). Uz tu matricu Šokačka grana stvara svoju priču o toj ravnici, zemlji, vodi i šumi, sastavnici bez kojih Šokac ne može. I Bunjevac, naravno.

Prof. dr. Helena Sablić-Tomić započela je svoje izlaganje dvojnom – koje obljetnice treba

na tome u potpunosti uspjeli. O tome svjedoče mnogi akademski programi, dobro organizirani i provedeni okrugli stolovi, bogata izdavačka djelatnost, trajno prijateljstvo sa Šokcima i Bunjevcima u Bosni, Mađarskoj i Vojvodini.

Prof. dr. Ružica Pšihistal govorila je o knjizi Vladimira Rema i znanstvenoj građi u zbornicima. Naglasila je kako je dobro ovo što Šokačka grana radi i ostavlja pisani trag ali isto tako, jednako je vrijedna, ili čak i vrednija živa memorija, prenošenje baštine s koljena na koljeno. Sam naslov knjige Vladimira Rema »To smo što jesmo« u prvi plan stavlja pitanje identiteta, ali odmah daje i odgovor. Šokci su kroz povijest sačuvali tu svoju identitetsku odrednicu, a Rem se time bavi od prve knjige »Tko su Šokci« od 1994. pa do ove, posljednje, »To smo što jesmo« 2011. godine.

O knjizi Julija Njikoša »Povijest tambure i tamburaške glazbe« vrlo je emotivno govorila njegova kći *Vesna Njikoš-Pečkaj*, konzulica u Generalnom konzulatu RH u Subotici, i to, kroz njihov posljednji razgovor uz bolničku postelju. »Otac je cijeli svoj život posvetio tamburi i tamburaškoj glazbi, osnovao festival tamburaške glazbe i sačuvao ga za voljeni

Matija Domačinović, Vesna Njikoš Pečkaj, Goran Rem, Vera Erl, Ružica Pšihistal i Helena Sablić Tomić

knjiga, više od 3 tisuće kartica znanstvenih i zapisa o baštini i običajima, 3 tisuće kartica o Šokcima i Bunjevcima, s više od 200 sudionika na dosadašnjim okruglim stolovima, pet tiskanih zbornika, jedan sveučilišni udžbenik, vrijedne knjige Vladimira Rema i Julija Njikoša, knjige gastronomskih šokačkih delicija i knjiga svih knjiga - Šokačka čitanka.

ŠOKAČKA STRAST

Govoreći o šokaštvu, prof. dr. *Goran Rem* istaknuo je u prvi plan šokačku strast o kojoj pišu *Vladimir Rem* i *Helena Sablić-Tomić*. To i takvo šokaštvo prostrli su pred nas svojim tekstovima glazbene naravi, posvećene tamburi i svekolikom ustrajnom istraživanju o tamburaškoj glazbi diljem Šokadije (Njikoš), ili svojim istraživačkim tekstovima tko su Šokci, od kojih je prvi objavio u Glasu

ovako svečano obilježiti? Obično su to okrugle obljetnice - 10, 20 ili 50 godina, no Šokačka se grana odlučila za sedmu, ne slučajno, jer je prepoznatljiva po našoj djeci, koja s navršene 7 godina polaze u školu, ulaze u svijet odraslih, a svaki je roditelj ponosan kada svoje dijete, dobro odgojeno, izvede na taj put. Šokačka grana i magistra *Vera Erl* u ovih su 7 godina izveli na put ovu iznimnu udrugu, udružili svekoliku šokačku energiju i usmjerili je u pravcu izgradnje institucije i

Promicanje vrijednosti nematerijalne baštine

»Vi zdušno radite na promicanju vrijednosti nematerijalne baštine i to je jako dobro, ali ono što je još bolje, vi kod mladeži budite osjećaj za čuvanje te baštine, koja vam pruža osjećaj identiteta, ne samo radi vas samih već i radi potrebe izgradnje toga osjećaja kod svih nas. Vidim i da njegujete prijateljske odnose s Hrvatima s druge strane Dunava, što je jako dobro, jer svakodnevno se susrećemo s pregršt nesretnih priča tih ljudi, kojima nedostaje ne samo sredstva već i lijepe riječi, a Šokačka grana je ta koja tim ljudima pruža svesrdnu pomoć, pruža potporu u njihovim htijenjima da ostanu i opstanu«, kazala je ministrica *Andrea Zlatar Viočić*.

U SONTI PREDSTAVLJENA NOVA KNJIGA AUTORICE RUŽE SILADEV »ŠOKICA PRIPOVIDA«

Neka nam šokačka rič svaki dan zvoní na pozdravljanje

Samo nam knjige i sačuvane slike iz prošlosti mogu pomoći pri pokušaju rekonstrukcije stanja iz prijašnjih stoljeća

Svoju drugu knjigu, zbirku pripovjedaka »Šokica pripovida«, autorica Ruža Siladev je svojim sumještanima predstavila u četvrtak, 26. travnja, u velikoj dvorani Doma kulture u Sonti. Moderatore predstavljavanja bio je Zvonko Tadijan, a u ovoj ugodnoj književnoj večeri, osim autorice Ruže, sudjelovali su: dr. sc. Sanja Vulić iz Zagreba, književnik Milovan Miković iz Subotice, sončanska kantautorica Božana Vidaković i učenice 8. razreda OŠ »Ivan Goran Kovačić« Ivona Mihaljev i Katarina Vodeničar.

Zvonko Tadijan je pozdravio prisutne, najavio sudionike i ukratko predstavio Ružu Siladev. O ne tako zavidnoj poziciji Hrvata kao autohtonog stanovništva u ovim krajevima i problemima priznavanja hrvatskog jezika i njihovog govora općenito govorio je urednik nakladničke djelatnosti NIU »Hrvat-

ska riječ« Milovan Miković. »Međutim, njegovo postojanje i mogućnost njegova korištenja, proučavanja i dubljeg upoznavanja osnažuje i učvršćuje ne samo naše znanje suvremenog standardnog hrvatskog jezika, već i njega samog kao jezični sustav i medij. Knjigama poput djela Ruže Siladev 'Šokica pripovida' otržemo od zaborava i čuvamo i one govorno-jezične osobine koje su ovdje nerijetko znale biti izvirgavane ruglu, ili su bile proganjane, pa i nasilno zaboravljane. Zato neka nam šokačka rič svakodnevno zvoní na pozdravljanje«, zaključio je Miković.

O samoj knjizi, kroz stilsku i jezičnu analizu govorila je recenzentica dr. sc. Sanja Vulić. »Čitatelj ove knjige naučit će puno toga o jeziku, zabavit će se i nasmijati, a isto tako i razmisliti koliko je važno ne zaboraviti vlastitu tradiciju i zbog pukog pomodarstva ili

Zvonko Tadijan, Sanja Vulić, Milovan Miković i Ruža Siladev

vlastite komocije ne odbacivati sve ono dobro što su naši prethodnici generacijama brižno njegovali«, rekla je Sanja Vulić. Autorica Ruža Siladev pročitala je dvije pripovijetke

iz ove knjige, a djevojke Ivona Mihaljev i Katarina Vodeničar otpjevale su napjeve iz pripovijetke »Kraljice«.

Ivan Andrašić

Osiijek, a kada je već ležao u bolnici, poručio je kako je tekst završio i predao izdavaču, kako vjeruje da će biti tiskan na vrijeme i da je uvjeren kako ćemo zajedno biti na promociji nove knjige u Osijeku. I bio je u pravu. Knjiga je iz tiska izašla na vrijeme, promidžba je organizirana u osječkom HNK-a, ali Đulu je izdala snaga. Promociji smo nazočile mama i ja, tata je izostao«, govorila je Vesna.

PUTNICI VELIČANSTVENE KOMPOZICIJE

O posljednjem tiskanom zborniku govorio je prof. dr. Matija Domačinović ističući u prvi plan uratke sudionika koji pršte od baštine i tradicije. Nezaobi-

lazno, jedan od takvih je Alojzije Stantić iz Subotice, čiji rad o salašima i salašarima plijeni pozornost i odiše pitomom bunjevačkom ikavicom.

Na okruglom stolu: Šokci iz Podunavlja

Udrugu građana »Urbani Šokci« iz Sombora predstavila je Marija Šeremešić. Istaknula je da je Šokačka grana zaslužna za osnutak i opstanak njihove

udruge, da je sudionica svih dosadašnjih zbivanja u Šokačkoj grani u posljednjih 7 godina i da je izuzetno lijepo osjećati se članom tako vrijedne i bo-

gate obitelji. Udruga »Urbani Šokci« iz Sombora posljednjih je godina suorganizator već nahvaljenih sesija s međunarodnim predznakom, koje se

po pravilu organiziraju u Osijeku i Somboru. U programu je uživao i tajnik Hrvatskog nacionalnog vijeća Željko Pakledinac. Priznao je kako je osječka udruga stamena stožer oko kojega se okupljaju šokačke udruge diljem Slavonije i Baranje, Srijema i Bačke, pa i bunjevačke udruge, i ako smije primijetiti, Šokačka je grana doista lokomotiva koja može povući sve spomenute, s jedne i druge strane Dunava, da svi skupa njeguju i čuvaju tradiciju i običaje, prenoseći sve to generacijama koje dolaze. »Lijepo je biti putnikom u jednom od vagona te veličanstvene kompozicije«, priznao je Pakledinac.

Slavko Žebić

PISMO PETRU KONKOJU, GLUMCU GRADSKOGA KAZALIŠTA LUTAKA U SPLITU

Kada ne trebaš Subotici, dobar si Splitu

Nadam se, Petre, da me se još sjećaš. Prošle smo godine, naime, nekako u ovo vrijeme skupa počeli raditi na osmišljavanju »Inicijative za pokretanje glazbeno-scenske djelatnosti na hrvatskome u Dječjem kazalištu u Subotici«. To je, znaš zacijelo, ono kazalište iz Subotice koje se trsi predstavljati, napose u Hrvatskoj, kako ono radi i predstave na hrvatskome. Tako o njemu vole govoriti i predstavnici Tvojega rodnoga Grada Subotice, također napose kada komuniciraju s ljudima iz Hrvatske. Istina, tamo glumaca, osobito školovanih, za hrvatski nema. Kao ni predstava što nije bilo godinama. Naivno smo prije godinu dana vjerovali da ćemo to promijeniti.

Tvoji su prinosi u izradi naše »Inicijative« bili od presudne važnosti. Kako i ne bi, kada si uspješno završio akademiju u Osijeku za glumu i lutkarstvo. Osoba s takvom kvalifikacijom u Subotici nije bilo, kao ni u Dječjem kazalištu, a ni danas je još uvijek nema. Usto, iza sebe imaš i osvojenih nekoliko prestižnih nagrada, koje su

najbolja potvrda za Tvoja glumačka umijeća. Znali su za to i ljudi koje vode Gradsko kazalište lutaka Splitu, koji su te rado takvoga i prihvatili. Dali čak i stan u vlasništvu Grada na korištenje. Vode računa ljudi o kadrovima. A Subotici nisi trebao...

Prije godinu dana nije tako izgledalo. Tada si skupa sa Zavodom za kulturu vojvođanskih Hrvata entuzijastički radio na »Inicijativi«, koja je imala za cilj, kako smo to naveli, da »na primjeren, profesionalno sukladan i jedan obuhvatan način omogućiti i trajno riješi pitanje izvedbi dječjih kazališnih predstava na hrvatskome jeziku u okviru redovite djelatnosti Dječjeg kazališta u Subotici«. Dobro smo taj prvi korak uradili. I, čini mi se, na obostrano zadovoljstvo.

Onda smo, sjećaš se, predsjednik Upravnoga odbora Zavoda, sada pokojni *Dužo Runje* i ja koncem travnja i početkom svibnja 2011. upoznali s istom predstavnikom nekoliko najvažnijih institucija u gradu. Naime, službeno smo posjetili ravnateljicu Dječjeg kazališta *Mártu Sz.*

Árokszállási, člana Gradskog vijeća zaduženog za obrazovanje i kulturu *Slobodana Čampraga*, predsjednika Hrvatskog nacionalnog vijeća dr. sc. *Slavena Bačića*, te generalnu konzulicu Republike Hrvatske mr. sc. *Ljerku Alajbeg* te im predali »Inicijativu«.

Tijekom ovih, moram to reći, srdačnih susreta prenosili smo im i dodatne informacije o samoj inicijativi i pojedinostima o njezinoj realizaciji. Ohrabivala nas je tada činjenica da sugovornici nisu imali nikakvih primjedbi već su listom pozitivno reagirali. Na koncu, dogovoreni su i neki predstojeći koraci, a dobili smo i čvrsto obećanje da će jedno slobodno mjesto u Dječjem kazalištu biti sačuvano za Tebe. Ostvarenje sna nam se, naivnima, činio izvjesnim.

Bilo je dogovora da bi trebao početi s realizacijom »Inicijative« nakon Nove godine. Do tada bi honorarno bio angažiran. Radio bi i predstave na srpskom. Nismo htjeli da naša »Inicijativa« remeti postojeća pravila u Dječjem kazalištu. Samo smo htjeli da

od 300 i nešto kazališnih predstava koje se izvede tijekom godine i koje se financiraju iz državnoga proračuna, jedan, ne veliki istina, broj bude i na hrvatskome. Smatrali smo da na to imamo pravo, budući da Hrvati koji žive u ovome gradu također plaćaju porez. I da iza proklamirane politike stoje i djela!

No, kao što znaš, to se, nažalost, nije dogodilo. Administrativni aparat gradske uprave nije ništa poduzeo na ovome planu. Niti politički u čijoj je to neposrednoj nadležnosti. O samome Kazalištu ne bih ovoga puta ni riječi. Samo bih rekao ovo – ukaljani smo velikom količinom laži od strane pojedinih osoba.

Na koncu smo shvatili da smo prevedeni žedni preko vode. Ne toliko Ti, koliko ja kao ravnatelj Zavoda koji je bio nositelj »Inicijative«. Na žalost, kada su u pitanju prava hrvatske zajednice u Srbiji, ne i prvi puta. I Ti si, trbuhom za kruhom, morao otići.

Ja Ti sada pišem ovo pismo uz pomiješane osjećaje radošti i žalosti. Radujem se što si uspio na profesionalnome planu. Radujem se zbog rasta Tvojih glumačkih umijeća i iskustava. Radujem se što si sretan. Barem, tako mi zvučiš kada se gdječad čujemo...

Ali, i žalostan sam što si morao otići iz Subotice. Doista! Žalostan sam što nisi jedini koji je morao otići, napose kada su u pitanju mladi i obrazovani Hrvati... Žalostan sam i što predstavâ na hrvatskome još jedno vrijeme neće biti. Žalostan sam što će naša djeca nastaviti odrastati uz kulturne prakse koje su bile prestižne u XIX. stoljeću. Žalostan sam, na koncu, što smo bili u svemu lakovjerni...

Tvoj, Tomislav Žigmanov,
ravnatelj ZKVH-a

Uskrsni koncert u Vajskoj

VAJSKA – Mjesni odbor DSHV-a Vajska i HKPU »Zora« priređuju uskrsni koncert, koji će biti održan večeras (četvrtak, 3. svibnja), u župnoj crkvi svetog Jurja u Vajskoj. Sudjeluju: HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora, Komorni zbor i orkestar »Zvona« iz Selenče, pučki pjesnik *Josip Dumendžić-Meštar* iz Bođana i HKPU »Zora« iz Vajske. Početak je u 19 sati.

Suvremena hrvatska književnost u Mađarskoj

SUBOTICA – Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata priređuje književnu večer posvećenu nakladničkoj praksi suvremene hrvatske književnosti u Mađarskoj, koja će se održati večeras (četvrtak, 3. svibnja), u prostorijama Galerije dr. Vinka Perčića, s početkom u 18 sati.

Prikaz prilika u povijesti i sadašnjosti te uređivački koncept Znanstvenoga zavoda Hrvata u Mađarskoj predstaviti će ravnatelj Zavoda mr. sc. *Stjepan Blažetin*.

U okviru večeri bit će predstavljene i najnovije objavljene knjige ZZHM-a: knjige pjesama *Josipa Gujaša Džurešina* »Iz pozadine«, zatim *Stipana Blažetina* »Na istom kolosijeku« te »Sjajna igra : Antologija hrvatske dječje poezije u Mađarskoj 1945.-2010.« (priređivač *Stjepan Blažetin*).

O ovim će knjigama govoriti *Katarina Čeliković*, *Vladan Čutura* i *Tomislav Žigmanov*.

Susret društava nacionalnih zajednica Vojvodine

NOVI SAD – Prvi susret društava nacionalnih zajednica Vojvodine »Amicis« održan je u subotu, 28. travnja, u Novom Sadu, u Mađarskom kulturnom centru »Petőfi Sándor«.

Pokrajinski tajnik za kulturu *Milorad Đurić* istaknuo je ovom prigodom kako će tajništvo kojem je na čelu i nadalje podržavati da se slobodno i u punoj mjeri izražava nacionalni identitet, kao i stvarati uvjete da se nacionalne zajednice upoznaju i zajednički rade projekte.

Gradonačelnik Novog Sada *Igor Pavličić* je, otvarajući manifestaciju, kazao kako su sklop različitih kultura i tradicija, kao karakteristika Novog Sada, najveće bogatstvo toga grada. »Nadam se da će Novi Sad uvijek biti pravi primjer suživota, tolerancije i dobrih odnosa među ljudima, i da će kao takav vremenom još napredovati i razvijati se uvijek poštujući najviše ljudske vrijednosti«, dodao je Pavličić.

Sudionici susreta bila su kulturno-umjetnička društva 11 nacionalnih zajednica Vojvodine – slovačke, rusinske, mađarske, hrvatske, židovske, makedonske, njemačke, romske, rumunjske, slovenske i ukrajinske. Hrvate je predstavljao novosadski HKUPD »Stanislav Preprek«, a ispred Hrvatskog nacionalnog vijeća susretu je nazočila članica Izvršnog odbora zadužena za informiranje *Ankica Jukić-Mandić*.

M. H.

Predstavljanje zbornika »Aporije multikulturalnosti«

SUBOTICA – Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Agencija lokalne demokracije i Otvoreno sveučilište u povodu Dana Europe organiziraju predstavljanje zbornika »Aporije multi-

kulturalnosti« (Mediteran Publishing, Novi Sad 2012.) čiji su urednici sveučilišni profesori *Alpár Losoncz* i *Dragan Prole*. Osim urednika, o knjizi će govoriti i prof. dr. *Boško Kovačević* i *Tomislav Žigmanov*, dok je moderator *Branislav Filipović*.

Predstavljanje će biti održano na Otvorenom sveučilištu u utorak, 8. svibnja, s početkom u 18 sati.

Simpozij »Pasionska baština« u Somboru

SOMBOR – Osmi po redu Međunarodni znanstveni simpozij »Muka kao nepresušno nadahnuće kulture – Pasionska baština Hrvata u Podunavlju« bit će održan od 10 do 13. svibnja u Gradskoj kući u Somboru.

Manifestacija počinje svečanim otvorenjem 10. svibnja (četvrtak) s početkom u 20 sati, u velikoj dvorani Gradske kuće u Somboru. U programu sudjeluju: recitatori Udruženja, pjevačke skupine KUDH »Bodrog« i HKUD »Vladimir Nazor« i tamburaški orkestar Muzičke škole »Petar Konjović« iz Sombora. Izložbu slika na duhovne teme priredit će *Jene Višinka*.

Radni dio simpozija odvijat će se 11. (petak) i 12. (subota) svibnja u velikoj dvorani Gradske kuće od 10 do 13 i od 16 do 18,30 sati, uz sudjelovanje 32 predavača.

Za vrijeme održavanja simpozija gosti će obići Sombor, Bački Monoštor i Đurđin.

Organizatori ovoga simpozija su Pasionska baština Zagreb, UG »Urbani Šokci« Sombor i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata Subotica.

Dio osječkog tamburaškog festivala u Somboru

SOMBOR – Hrvatski tamburaški savez u Osijeku organizira 35. po redu Međunarodni festival hrvatske tamtraške glazbe u Osijeku. Festival će biti održan od 11. do 20. svibnja, a dio programa bit će izveden i u Somboru, u nedjelju 13. svibnja u Hrvatskom domu u Somboru. Domaćin programa bit će HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora. Nastupit će tamburaški ansambl i mlađi tamburaški orkestar GŠ »Ferdo Livadić« iz Samobora, TD »Dora Pejačević« i OGŠ »Kontesa Dora« iz Našica. U revijalnom programu nastupit će TO MŠ »Petar Konjović« iz Sombora i Somborsko tamburaško društvo. Sudjeluju i vokalni solisti *Daniel Cvetković* i *Kristina Brkić*, dirigenti su *Petra Vojvodić* i *Marina Kopri*, a voditeljica programa čuvena glumica *Vlasta Ramljak*.

Z.V.

Predstavljanje Balinta Vujkova u Zagrebu

ZAGREB – U godini obilježavanja stote obljetnice rođenja Balinta Vujkova, a u okviru programa Godine hrvatskih velikana u Vojvodini, u Zagrebu će se 14. svibnja (ponedjeljak) predstaviti Dani Balinta Vujkova i zbornik radova sa stručnih skupova održanih u Subotici.

U Godini velikana Hrvatska čitaonica želi Balinta Vujkova i njegovo djelo oživjeti i predstaviti ga izvan Subotice te posvjestiti činjenicu da vojvođanski Hrvati imaju velikane čiji su kulturni doprinosi bili i ostali od značaja za hrvatsku kulturu u cjelini i naroda s kojima žive.

Predstavljanje Balinta Vujkova priređuje Hrvatska čitaonica u suradnji s Društvom hrvatskih književnika u dvorani DHK u Zagrebu, Trg bana J. Jelačića 7/I, s početkom u 12 sati.

IZAŠAO TREĆI BROJ GODIŠNJAKA ZA ZNANSTVENA ISTRAŽIVANJA ZKVH-A

Teme od značaja za vojvođanske Hrvate

Godišnjak sadrži radnje i o bunjevačkim i o šokačkim Hrvatima, zatim one koje su više od značaja za bačke Hrvate, kao i one koje mogu biti više interesantne Hrvatima u Banatu i Srijemu, dok jedan broj radnji uračunava i tematizira Hrvate u Vojvodini kao cjelinu, to jest kao relativno samostalni socijalno-kulturni fenomen

Treći broj Godišnjaka za znanstvena istraživanja Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata pojavio se pred čitateljima koncem travnja 2012. godine. Na 384 stranice, Godišnjak donosi 10 znanstvenih i stručnih radnji, koje za glavnu temu imaju neki aspekt društvenog života Hrvata u Vojvodini, bilo u povijesti bilo u sadašnjosti, te jednu radnju u kojoj se prezentira dokument od značaja za aktualne prilike u ovdašnjih Hrvata. Posebno ističemo činjenicu da se sve radnje prvi put objavljuju u 3. broju Godišnjaka ZKVH-a.

Sadržaj Godišnjaka podijeljen je u sedam cjelina, pri čemu su kriteriji podjele bili znanstvene discipline, to jest područja znanosti. Riječ je o društvenim i humanističkim znanostima koje su od značaja za očuvanje i razvoj nacionalne svijesti i identiteta. Osim, dakako, povijesti, ovdje se još računa i na jezikoslovne znanosti, zatim na znanosti o književnosti, povijest umjetnosti, etnologiju, demografiju, sociologiju, kulturologiju, filozofiju i sl. Pri tomu, Uredništvo je svjesno nastojalo radovima ravnomjerno »pokriti« i subetničku raznolikost Hrvata u Vojvodini i teritorijalnu raspodijeljenost, kako bi se izbjegla dominacija pojedinih subetničkih skupina ili teritorijalnih cjelina.

POVIJESNE ZNANOSTI

U tom smislu, 3. broj Godišnjaka sadrži radnje i o bunjevačkim i o šokačkim Hrvatima, zatim one koje su više od značaja za bačke Hrvate, kao i one koje mogu biti više interesantne Hrvatima u Banatu i Srijemu, dok jedan broj radnji

uračunava i tematizira Hrvate u Vojvodini kao cjelinu, to jest kao relativno samostalni socijalno-kulturni fenomen. Najviše radnji – pet – objavljeno je u prvome odjeljku »Povijesne znanosti – pro-

i Juraj Haulik« (str. 85-107), dr. sc. *Roberta Skenderovića* »Kolo mladeži« (str. 109-121) i profesora *Stevana Mačkovića* »Ulomci za povijest Subotice u 1925. godini« (str. 123-154). Raspored radnji, pak, sačinjen

Balažev »O prozodiji starostokavskoga monašoračkog govora« (str. 157-163), a u trećoj cjelini – »Književne znanosti« – dr. sc. *Petar Vuković* zastupljen je s radnjom »Dijalektalno pjesništvo u bačkih Bunjevaca« (str. 167-184). U četvrtoj tematskoj cjelini – »Etnologija« – također je jedna radnja: dr. sc. *Milana Černelić* objavila je radnju »Velika kuća Ivana Opština na salašima Matarići kod Sombora – Usporedni osvrt na zadruge na salašima na Bezdanskom putu« (str. 187-204).

U petom odjeljku »Povijest umjetnosti« Godišnjaka objavljena je radnja doktoranda *Dušana Škorića* »Blažena Djevica Marija i marijanska pobožnost u baroknom slikarstvu u katoličkim crkvama u Vojvodini« (str. 207-244), a u šestom »Bibliografije« profesor *Mario Bara* i *Tomislav Žigmanov* autori su zajedničke radnje »Vrela za povijest Hrvata u Vojvodini – monografske publikacije do 1918.« (str. 247-271). U sedmom dijelu – »Dokumenti«, Godišnjak donosi u prijevodu na hrvatski »Drugo mišljenje Mađarske akademije znanosti o inicijativi za priznavanje Bunjevaca kao posebne etničko-nacionalne manjine u Mađarskoj« (str. 275-307), jednoj i više nego aktualnoj identitetskoj temi.

PRIKAZI KNJIGA

U osmoj cjelini »Prikazi knjiga« (str. 311-364), u Godišnjaku su objavljeni prikazi svih publicističkih i znanstvenih djela o Hrvatima u Vojvodini, objavljenih tijekom 2010. godine. Na taj način Uredništvo je svjesno htjelo napraviti kratki vodič o

stor, procesi, događaji«, koju otvara članak dr. sc. *Ladislava Heke* »Grofovi Grašalkovići (Grassalkovich) i kolonizacija Bačke« (str. 9-54). Slijede zatim radnje profesora *Maria Bare* »Prešućeni karaševski Hrvati: Karaševci u vojvođanskom dijelu Banata« (str. 57-84), dr. sc. *Franje Emanuela Hoška* »Tajnici Ugarske crkvene sinode 1822. u Požunu Pavao Sučić

je tako da prate povijesno vrijeme o kojima se piše: u prvoj se tematiziraju prilike od XV. stoljeća, posljednja seže i do prve polovice XX. stoljeća.

JEZIKOSLOVNI TEKSTOVI

U drugoj cjelini – »Jezikoslovje« – objavljena je samo jedna radnja, i to iz dijalektologije, profesorice *Marine*

vrstama, naravima i sadržajima knjiga objavljenih u godini prije izlaska Godišnjaka, koje za glavnu temu imaju Hrvate u Vojvodini. Riječ je, naime, o čak dvadeset naslova, od čega je 13 znanstvenih djela, a sedam publicističkih. Najviše je iz povijesti – čak deset, slijede iz sociologije – tri, etnologije dvije, po jedna iz leksikografije, bibliografije, religiologije, jezikoslovlja, jedan zbornik je u znanstvenom smislu interdisciplinarni.

Knjigu *Antuna Devića* »Župe Hrtkovci i Nikinci« prikazao je dr. sc. *Branko Ostajmer*, *Matije Evetovića* »Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata« dr. sc. *Slaven Bačić*, *Antuna Devića* »Župe Beška i Maradi« *Ivana Andrić Penava*, zbornik »Nacionalne manjine kao faktor stabilnosti u međunarodnim odnosima Hrvatske i Srbije« (ur. *Dragutin Babić* i *Drago Župarić-Ilić*) *Mario Bara*, *Marka Kljajića* »Surčin kroz povijest« mr. sc. *Dominik Deman*, Leksikon podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca, sv. X. (ur. *Slaven Bačić*) *Katarina Čeliković*, *Antuna Devića* i *Blaža Zmaića* »Župa Irig« *Tomislav Bogner*, Zbornik radova međunarodnog znanstvenog skupa »Identitet bačkih Hrvata« (ur. *Robert Skenderović*) *Zvonimir Pelajić*, *Đorđa Bubala*, *Katarine Mitrović*, *Radmile Radić* »Jurisdikcija Katoličke crkve u Sremu« mr. sc. *Dominik Deman*, *Ivana Stražemanca* »Povijest franjevačke provincije Bosne Srebrene« *Tomislav Žigmanov*, *Grge Piukovića* »Sto bandaša i bandašica« *Ljubica Vuković Dulić*, *Mirka Grlice* »Ivan Sarić« *Stevan Mačković*, *Antonije Čota* »Nuda veritas – Gola istina : našutjesmo se do grla« *Tomislav Žigmanov*, dr. sc. *Ante Sekulića* »Bački Hrvati u XX. stoljeću« *Stevan Mačković*, dr. sc. *Zsombora Szabó* »Crte iz povijesti naselja Bačke u srednjem vijeku« *Kalman Kuntić*, *Laze Vojnića Hajduka* »Kako u novo bez loma? – 1. Misli o životu u

hrvatskoj manjinskoj zajednici; 2. Strukturalna, funkcionalna i organizacijska rješenja nekih logičkih cjelina iz života naše zajednice i kod nekih drugih organizacijskih oblika iz okruženja« *Tomislav Žigmanov*, *Ivana Andrašića* »Izgradnja kuća nabijača u Sonti u XX. stoljeću« *Filip Čeliković*, *Lazara Merkovića* »Bibliografija 'Klasja naših ravni', povremenog vanpolitičkog časopisa za književnost i kulturu : 1935-1944.« *Tomislav Žigmanov*, dr. th. *Marinka Stantića* »Inkulturaciona vjere kroz pučku pobožnost bunjevačkih

napose u dijelu etnografskoga i jezičnoga nasljeđa. Tim prije je tako što od važnosti, budući da je riječ o dijelu u kulturnoj praksi Hrvata u Vojvodini koji još uvijek ima brojne deficite. Posebno želimo istaknuti da je jedan broj radnji rezultat i samostalnih istraživanja koja su realizirana uz pomoć Zavoda – riječ je o istraživanjima staroštokavskih govora slavonskog dijalekta u Bačkoj, koje je osmislila i provela vanjska suradnica Zavoda prof. hrvatskog jezika i književnosti *Marina Balažev* (istraživanje je obuhvatilo zapise leksika,

broj čine respektabilni autori mlađe generacije (npr. *Petar Vuković*, *Mario Bara*, *Dominik Deman*), a jedan broj se po prvi puta pojavljuje svojim priložima (npr. *Marina Balažev*, *Ivana Andrić Penava*, *Ljubica Vuković Dulić* i *Vladan Čutura*). Na taj način, čini se, dobili smo i više nego poželjnu kako autorsku tako i dobru reprezentaciju znanstvenika.

Na koncu, istaknut ćemo kako je objavljeni sadržaj 3. broja Godišnjaka i ovakav uređivački koncept posljedica planskog djelovanja Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata u

Hrvata« *Dragan Muharem* i dr. sc. *Ante Sekulića* »Osobna imena, prezimena i nadimci bačkih Hrvata« *Vladan Čutura*.

24 AUTORA IZ 4 ZEMLJE

Deveta cjelina »O Godišnjaku ZKVH-a« (str. 367-375) donosi prikaze 2. broja Godišnjaka iz pera dr. sc. *Robert Skenderovića*, dr. sc. *Petra Vukovića* te profesora *Jasne Ivančić* i *Brune Čubele*. Na koncu, Godišnjak sadrži i dio koji se odnosi na upute suradnicima i informacije o knjigama u (su)nakladi Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Napominjemo kako su sadržaji objavljenih znanstvenih i stručnih radnji od velikoga značaja kada su u pitanju tematiziranje i obradba pojedinih razdoblja povijesti kao i sadašnjosti vojvođanskih Hrvata,

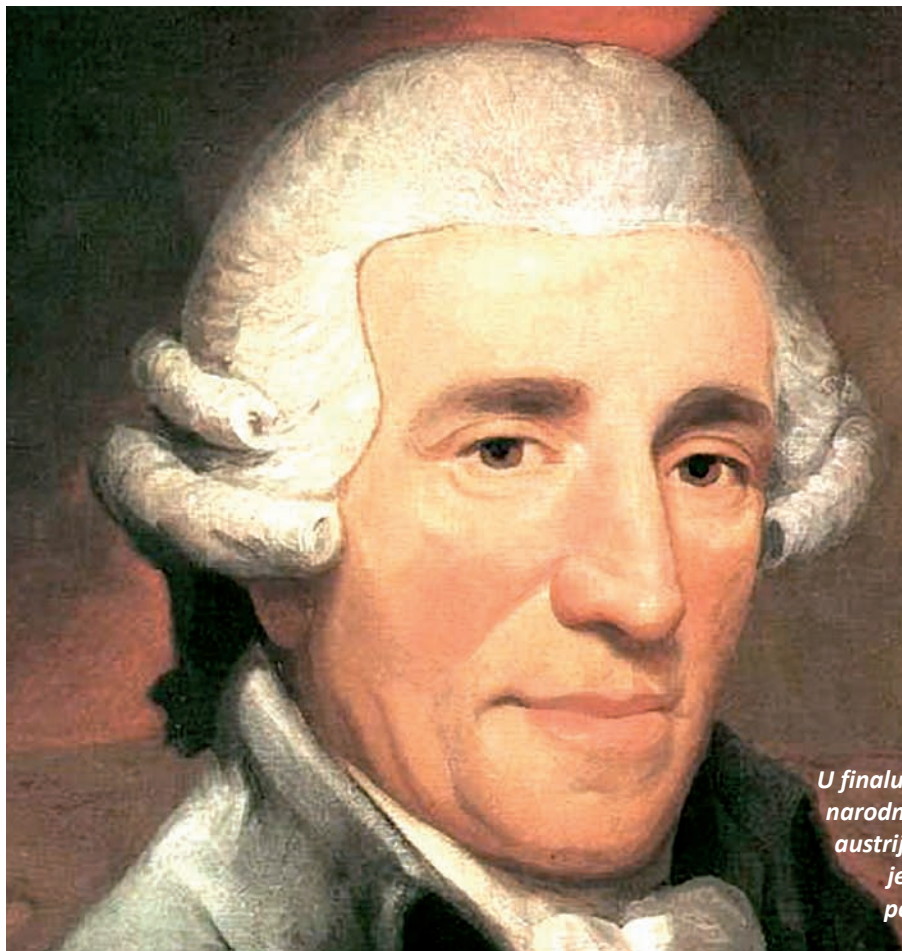
frazema, morfoloških sastavnica, naglasnog sustava... prisutnog među šokačkim žiteljima u Bačkoj – naseljena mjesta: Sonta, Bački Monoštor, Bezdan, Sombor, Apatin) te o istraživanju baroknog slikarstva XVIII. stoljeća u samostanima i rimokatoličkim crkvama u Vojvodini, što ga je osmislio i uz pomoć Zavoda realizirao doktorand povijesti umjetnosti na zagrebačkom Filozofskom fakultetu *Dušan Škorić*.

Autorski, pak, promatrano, tekstove u 3. broju Godišnjaka potpisuje ukupno 24 osobe iz Vojvodine, Hrvatske, Mađarske i Bosne i Hercegovine od kojih jedan broj pripada skupini najeminentnijih znanstvenika koji pišu na teme vojvođanskih Hrvata (npr. *Franjo Emanuel Hoško*, *Milana Černelić*, *Ladislav Heka* i *Robert Skenderović*), jedan značajan

području znanosti. Ono je od početka uračunavalo okupljanje oko programskih aktivnosti Zavoda predstavnika znanstvene elite, koji su do sada u svojem znanstvenom i/ili istraživačkom radu već očitovali interes za pitanja Hrvata u Vojvodini, zatim njihovo uključivanje u planski pristup novim istraživanjima povijesti i sadašnjosti Hrvata u Vojvodini te postupno radno povezivanje u realizaciji znanstvenih istraživanja. Na taj način, vjerujemo, u prostoru kulturnih praksi vojvođanskih Hrvata područje znanosti postaje ne samo vidljivije nego je dobilo i vlastitu čvrstu profilaciju.

Tomislav Žigmanov, glavni i odgovorni urednik »Godišnjaka za znanstvena istraživanja Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata«

MANJE POZNATI UTJECAJI NA GLAZBU VELIKOG JOSEPHA HAYDNA (1732.-1809.)

Skladatelj koji je koristio hrvatske narodne napjeve

U finalu svoje simfonije u Es-duru obradio je hrvatsku narodnu pjesmu »Divojčica potok gazi«, a glasovita austrijska himna »Gott erhalte« (1797.) istovjetna je u prvom dijelu s hrvatskom narodnom popijevkom »V jutro rano se ja vstanem«

Zadnjega dana ožujka, prošlo je 280 godina od rođenja, a 31. svibnja navršit će se i 203. obljetnica smrti velikog austrijskog skladatelja *Josepha Haydna*, koji se uz *Beethovena* i *Mozarta* smatra jednim od triju bečkih klasičara. Neupućenima se možda čini kako tema o ovom skladatelju nema neku osobitu važnost za Hrvate u Vojvodini. Ipak, postoji više razloga i realna potreba za boljim poznavanjem Haydnova umjetničkog opusa, a samim tim i nekih detalja iz njegova života. Zato ćemo ovom prigodom ukazati na vezu ovog velikana s hrvatskim narodom, a što se najbolje očituje u njegovim glazbenim djelima.

Franz Joseph Haydn je rođen 1732. godine u austrijskom selu Rohrau na sjeveru Gradišća, nedaleko od mađarske granice, u obitelji kolara. U kraju u kojemu je Haydn započeo život bilo je hrvatskog stanovništva, koje se u Gradišće doselilo u XVI. stoljeću, sklanjajući se pred turskom najezdom. Ta okolnost, kao i

činjenica da se u nekim Haydnovim djelima nalaze hrvatski narodni napjevi, navela je hrvatskog muzikologa *Franju Kuhača* da ustvrdi kako je on podrijetlom Hrvat. Iako je osporena Haydnova hrvatska etnička pripadnost, jer su mu svi preci bili Nijemci, neosporno je da je Haydn koristio hrvatske narodne napjeve u nekim svojim djelima. Mnoge Haydnove teme su nesumnjivo hrvatskog podrijetla, ali u njegovim su djelima također i napjevi drugih naroda (Mađara, Francuza, Rusa, Roma). Ipak, iz činjenice da se Haydn služio hrvatskim narodnim napjevima, može se zaključiti kako je on visoko cijenio ljepotu hrvatske i slavenske narodne popijevke i da je u njoj uočio bogatu izražajnu snagu za svoja velika glazbena ostvarenja.

HRVATSKI UTJECAJI

Glazbeni je opus Josepha Haydna vrlo opsežan. Ostao je zapažen po dva velika oratorija – Stvaranje svijeta i Godišnja

doba, napisao je 125 simfonija, 24 opere, 163 klavirske sonate, 14 misa, 2 requiema, djela za gudačke instrumente i sastave, duhovne skladbe te koncerte za klavir, violinu i čelo. Haydnovo je stvaralaštvo usko povezano s narodnom glazbom, a narodne popijevke često čine teme njegovih stavaka.

Glavnu temu za simfoniju »S udarcem bubnja« uzeo je Haydn iz jedne nama vrlo poznate svatovske pjesme gradišćanskih Hrvata s kojima je za vrijeme boravka na imanju grofa *Esterhazyja* došao u doticaj. Narodnu pjesmu »Oj, Jelena, Jelena...« primijenio je u D-dur simfoniji (Londonka), a *Franjo Kuhač* je ustanovio kako je Haydn u finalu svoje simfonije u Es-duru obradio hrvatsku narodnu pjesmu »Divojčica potok gazi«. Glasovita Haydnova austrijska himna »Gott erhalte« (1797.) istovjetna je u svom prvom dijelu s hrvatskom narodnom popijevkom »V jutro rano se ja vstanem«.

SKLONOST OPTIMIZMU

Haydn je svoja djela prožimao optimizmom, vedrinom i radošću, slijedeći sklonosti svoje umjetničke i čovječje naravi. U tom smislu poučan je odlomak iz jednog pisma, što ga je napisao nekoliko godina prije smrti:

»Često sam se borio sa svakodnevnim poteškoćama, često su znale klonuti sile mog duha i tijela, i bilo mi je teško izdržati na putu kojim sam bio krenuo. Ali tada bi mi neki pritajeni osjećaj šapnuo: Na Zemlji ima tako malo veselih i zadovoljnih ljudi, posvuda ih progone brige i nevolje; možda će tvoj rad katkada postati izvorom iz kojeg će opterećeni brigom crpsti mir i okrepiti. Tada je to za mene bio snažan poticaj na daljnja stremjenja...«

Ovo su riječi velikog umjetnika i čovjeka koji u svom stvaranju osjeća jedno sa zajednicom, a Hrvati bi trebali biti ponosni što je u njegovu nadasve značajnom stvaralaštvu ugrađen i dio njihove glazbene baštine.

Zvonimir Pelajić

Novi broj »Klasja naših ravni«

Dvobroj časopisa posvećen je književniku Anti Jakšiću u povodu stote obljetnice njegova rođenja

Ovoga tjedna izišao je novi broj časopisa za književnost, umjetnost i znanost »Klasje naših ravni« dvobroj 1.-2. za 2012. godinu. Ovaj broj »Klasja« posvećen je Anti Jakšiću (Bereg, 22. IV. 1912. – Zagreb, 30. XI. 1987.), a u povodu stote obljetnice rođenja ovoga književnika i jednog od najistaknutijih pjesnika katoličke usmjerenosti u hrvatskoj književnosti XX. stoljeća. Izbor iz sonetnog opusa ovoga autora sačinio je Milovan Miković, koji nam na uvid stavlja i Jakšićevu bibliografiju te piše o ostvarenosti vanjsko-unutarnje uzajamnosti u sonetima ovoga pjesnika.

Rubrika Jezikoslovlje donosi tekst Marine Balažev »Opis

bereškoga govora«. Također, tu su i ulomci iz romana »Damin gambit« Tomislava Ketiga i »Dva grada« Petka Vojnića Purčara, te pjesnička ostvarenja Matije Molcera »Panopticum musicum« i Svetlane Ban »Bedeker za carstvo snova III«.

U rubrici Stajalište tekstove potpisuju Milovan Miković »Kako čitamo druge i kako oni čitaju nas. Pjesništvo Lajče Perušića«, Nevenka Nekić »Semantika riječi zemlja u 'Skitnjama' Matka Peića«, Đuro Vidmarović »O prešućenom hrvatstvu sv. Bogdana Leopolda Mandića« i Ljiljana Žegarac-Tenjić »Memento mori na slikama Matije Molcera«.

U rubrici Baština možete pročitati tekstove »Svjedočanstvo o odnosu policije prema hrvatskim prvcima u Subotici uoči parlamentarnih izbora 1925.« Stevana Mačkovića i »Naše novine, politički, gospodarski i društveni list 1943.–1944. (Zombor/Sombor) – Bibliografija« Antonije Čota Rekettye.

Časopis za književnost, umjetnost i znanost »Klasje naših ravni« izlazi u sunakladništvu Ogranka Matice hrvatske u Subotici i NIU »Hrvatska riječ« iz Subotice. Cijena časopisa je 150 dinara, a može se kupiti u subotičkoj knjižari »Danilo Kiš«, kao i u NIU »Hrvatska riječ«.

D. B. P.

NOVA KNJIGA PRIČA NEVENA UŠUMOVIĆA

Stvarnost kao podloga za začudne fabule

»Rajske ptice« Ušumovića potvrđuju kao jednog od najintrigantnijih hrvatskih pisaca srednje generacije, navodi se u najavi knjige

Unakladi čuvene zagrebačke kuće »Profil« nedavno je objavljena nova knjiga Nevena Ušumovića naziva »Rajske ptice«. Šest objavljenih priča na neki način potvrđuje kako je riječ o piscu spremnom na eksperimente koji se u prozi manifestiraju na sadržajnoj, ali i formalnoj razini, zapisala je kritičarka Jagna Pogačnik. »U 'Rajskim pticama', tako, polazi od 'stvarnih' i svakodnevnih događaja – jezičnih instrukcija, situacije u domu umirovljenika, nastupa death metal benda, susreta u supermarketu – no Ušumoviću je ta 'stvarnosna' razina samo podloga na kojoj razvija svoje osebujne, uvijek pomalo začudne fabule u koje često ubacuje elemente iracionalnog, halucinantnog ili snovitog«, navodi Pogačnik.

Rođen i studirao u Zagrebu, odrastao u Subotici, a danas živi i radi na relaciji Umag – Kopar, Ušumović u kontekstu suvremene hrvatske scene smatraju »piscem granice«, navodi se u najavi knjige. »Bilo da je riječ o granicama između prostora ili jezika, života i smrti, vanjskog i unutarnjeg,

oniričkog i zbiljskog, valja reći da Ušumovićeve nikada nisu oštre – upravo suprotno izvornoj namjeni, one su ovdje da povezuju, spajaju, otkrivaju sličnosti. Rajske ptice knjiga je takvih granica, katalog žudnji. Svi Ušumovićevi mladi promatrači i starci rasuti po pograničjima (jezičnim, zemljovidnim, životnim, inim!), likovi zarobljeni u svojim dobima i pojavnostima – svi oni pred nas dolaze tek po snazi želje! Ako postoji gorivo koje ih, makar i nakratko, iz njihove osamljeničke dovršenosti tjera u pokret, onda je to žudnja za životom, žudnja – štoviše – za onim što je više od života. I baš tu gdje ih nalazi autor, u zenitu, ukida se i posljednja granica, ona između likova i čitatelja ovih priča. Žudnja

da se život i čitanje nastave. 'Rajske ptice' Ušumovića potvrđuju kao jednog od najintrigantnijih domaćih pisaca srednje generacije«, zaključuje se u najavi knjige.

Neven Ušumović rođen je 1972. godine u Zagrebu. Na Filozofskom fakultetu u Zagrebu diplomirao je filozofiju, komparativnu književnost i hungarologiju, studirao turkologiju. Objavio je zbirku priča »7 mladih« (1997.), kratki roman »Ekskurzija« (2001.) i zbirku priča »Makovo zrno« (2009.). S mađarskog je prevodio Bélu Hamvasa, Ferencu Molnára, Pétera Esterházyja i Ádáma Bodora. Uvršten je u američku antologiju »Best European Fiction« (2010.). Radi kao ravnatelj Gradske knjižnice u Umagu.

D. B. P.

U svjetlosti hodimo

Ovogodišnji susret hrvatske katoličke mladeži u organizaciji Ureda za mlade pri HBK održat će se u Sisku 5. i 6. svibnja 2012. godine pod geslom: »U svjetlosti hodimo« (1 Iv 1,7)

Pred sedmi susret hrvatske katoličke mladeži o onome za čim teže organizatori, ali i samim sudionicima susreta, povelili smo razgovor s vlč. *Mirkom Štefkovićem*, tajnikom subotičkog biskupa.

Kakva su Vaša saznanja o tome na što organizatori susreta mladih stavljaju akcent pri organizaciji i kako se sami sudionici pripremaju za susret?

Budući da osobno nisam izravno sudjelovao u pripravi kojeg susreta mladeži, moj odgovor će biti parcijalan. Naime, ono što je meni poznato, to je da organizatori susreta mladih najprije stavljaju akcent na duhovni sadržaj i poruku svakog sličnog susreta. Zbog toga se mladi znaju pripravljeti za susrete, bilo raznim katehezama i radionicama, bilo molitvom i drugim duhovnim sadržajima. Vjerujem da organizatori pokušavaju tako organizirati susrete da na njima mladima bude ponuđeno duhovno ozračje u kojem, bilo osobno, bilo kao zajednica, mogu iskusiti Božju blizinu.

Potvrđen je odlazak dva autobusa mladih Subotičke biskupije na susret u Sisak. Vidljivo je oduševljenje mladih i njihova je spremnost odazvati se pozivu organizatora neupitna. Što je ono za čime mladi teže odazivajući se?

Pretpostavljam da je mladenački polet i otvorenost prema novome veliki razlog odazivu na ovakve susrete, a vjerujem da je jednako tako značajni razlog i njihovo iskreno traženje Boga. Odgovori na ozbiljna životna pitanja ne mogu biti iskazani jednom rečenicom. Traženje njihovih odgovora je proces, u kojem je jako dobro

ne biti sam. Smatram da mnogi mladi očekuju da na sličnim susretima dobiju barem upute za osobno pronalaženje životnih odgovora za kojima teže.

Kako susreti mladih utječu na njihov daljnji život i mogu li oni kod mladog čovjeka biti začetak borbe za osobnu autentičnost, a protiv otuđenja u društvu i prepuštanja osrednjosti?

Vjerujem da susreti mladih, poput onih na svjetskoj razini s Papom, potom ovi na razini Crkve u Hrvata, potom i oni biskupijski kao i drugi manji susreti, dobro utječu na daljnji život mladih. Onaj tko na takve susrete odlazi s vjerom, raspoložen kako sam maločas rekao, njega takvi susreti jačaju, učvršćuju. Znam puno mladih koji su išli na razne susrete i jako su uvjereni vjernici. Pokraj velikog iskustva, mnogi od njih imaju vrlo široko i utemeljeno vjersko znanje. U našim krajevima mnoge inicijative oko pastoralne mladosti potječu upravo iz krugova takvih ljudi, pri čemu su onda oni i glavni promotori. To je nešto divno što sam imao prilike iskusiti u našem gradu u posljednjih nekoliko godina.

To je ujedno i odgovor na pitanje - jesu li, iako u ovim turbulentnim vremenima prolaze razne kušnje, svjesni da baš teška vremena mogu biti izazov za njihov doprinos jačanju zajednice vjernika, a samim tim i doprinos boljitku društva?

Svako vrijeme je na svoj način i teško i ozbiljno. Tako je nama naše vrijeme. Mislim da upravo zbog turbulencije vremena, zbog tolike ponude na »tržištu duhovnosti«, mnogi bolje upoznaju svoju vjeru. Vjera je ponajprije Božji dar, no na taj način se mnogi mladi bolje pre-

disponiraju da taj dar stvarno i prihvate. Znam za mlade koji su itekako svjesni da je njihov doprinos u našoj lokalnoj Crkvi pokrenuo mnoga srca prema Bogu. Mislim da je neskromno uvijek u tomu tražiti više, osobito kada to još pokušamo prevesti u brojke.

Pastoral za mlade na razini biskupije provodi koordinaciju svih događanja. Koliko je teško povezati zajednice mladih iz mnogobrojnih župa, razmjenu aktivnosti i iskustva među njima, i pritom imati sliku realnog stanja na »terenu«?

Pastoral mladih na razini Subotičke biskupije organiziran je na vrlo jednostavan način. Imamo povjerenike za pojedine jezične skupine, a za ostalo vrijedi parola »snađi se«. Mnogi događaji s područja pastoralne mladosti su već odavno utrli svoje sigurne tragove, pa im i to osigurava opstojnost. Pri tomu mnogi svećenici onda daju svoje vlastite doprinose. Budući da je naša biskupija toliko specifična zbog višejezičnosti, potom zbog izraženih katoličkih sredina i vrlo razvedene dijaspor, smatram da se koordinacija i povezanost raznih inicijativa pastoralne mladosti može puno bolje postići preko Ureda za pastoral mladih. Takav ured mi još nemamo. Nadam se da će u skorijoj budućnosti, unatoč kadrovskim i materijalnim nedostacima, i on ugledati svjetlost dana.

Vratit ćemo se temi susreta. Neki roditelji osjećaju strah pustiti svoje dijete da bude sudionikom ovakvih zajedništva? Na što biste stavili akcent u ovakvim situacijama?

Brigu roditelja razumijem. Ona je često opravdana. Smatram da niti jedan roditelj vjernik ne želi svomu djetetu uskratiti

iskustvo zajedništva u vjeri s vršnjacima, nego da su njegovi strahovi više vezani za sigurnost na putovanju. Konačno, roditelji najbolje poznaju svoju djecu. Ako među njima nema povjerenja i iskrenosti, sumnjam da roditelji bezbrižno mogu pustiti djecu da odu na ovakve ili bilo koje druge susrete. Stoga mi se čini da čvrste veze povjerenja između roditelja i djece umnogome uklanjaju taj prvotni strah.

I za kraj, ako žele odoljeti kušnjama vremena sigurno je da su unutarnje borbe mladih velike. Koju biste im poruku odaslali?

Da, svaki vjernik mora doživljavati unutarnje borbe. Jednom je netko rekao da onaj koji nije zanimljiv Bogu, nije ni davlu. Svatko, pak, tko doista teži ispunjeno živjeti vjeru, doživljava napasti, nailazi na prepreke i poteškoće, pa ima i iskustvo vlastitih padova. Sve je to sastavni dio života. Volim reći mladima da sve ono što rade, čine s razlogom. Da iza svakog njihovog djela ili uzdržanosti od djelovanja treba biti odgovor na jedan zašto. Puno je više pažnje potrebno posvetiti dobru, lijepomu i istinitomu, da oni budu naše životno usmjerenje, jer tada manje imamo prigode poigravati se s napastima i zlom. Naravno da će i njega biti, čak i onda kad se najviše trudimo oko dobra – možda zato da se ne uzoholimo – ali najvažnije je da smo u svojim životima temeljno usmjereni prema dobru.

Josipa Dević

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Priprema: Lazar Merković

KRONOLOGIJA od 4. do 10. svibnja

4. SVIBNJA 1790.

Nakon što su gradu vraćena sva prava koja je imao prije reforme iz 1780. godine, Magistrat Subotice je najprije 17. travnja, a potom i 4. svibnja uputio predstavku kralju kojem je zatražio da mu se vrati stari oblik Gradskog vijeća u punom sastavu. Ova molba je bila bezuspješna.

4. SVIBNJA 1929.

U Stantićevu šoru u Đurđinu rođen je *Alojzije Stantić*, ekonomist, kulturni djelatnik i spisatelj. Desetljećima proučava i opisuje materijalnu i duhovnu kulturu – život, običaje i vjerovanja Hrvata u Bačkoj. Svoje radove tiskao je u listovima i časopisima, te knjigama: »Kruv naš svagdanji«, »Dužijanca« (s *J. Kopilovićem* i *L. Vojnićem Hajdukom*), »Ris i obiteljska dužijanca u subotičkom ataru« i dr.

4. SVIBNJA 1938.

U uglednoj obitelji arhitekta *Baltazara Dulića* rođena je *Nevenka Dulić-Fabijan*. Poslije mature završila je Ekonomski fakultet u Zagrebu, gdje je kasnije magistrirala. Dulje vrijeme je bila savjetnica u subotičkom Ekonomskom institutu. Napustivši Suboticu, do mirovine, bila je savjetnica u upravi Grada Zagreba. Sada je angažirana u radu udruga bačkih Hrvata u Zagrebu.

5. SVIBNJA 1766.

Gradskom vijeću varoši Sveta Marija, prosljeđena je naredba županijskih vlasti kojoj se zabranjuje sušenje duhana po ulicama, dvorišnim zgradama i stajama, kao i gomilanje trske u avlijama i baščama, kako bi se spriječila opasnost od izbijanja požara.

5. SVIBNJA 1946.

U kruhu namijenjenom javnoj potrošnji smanjen je udio kukuruznog brašna s 35 na 20 posto. Kruh od pšeničnog brašna, u Subotici i okolici, peče se tek od početka svibnja 1949. godine.

5. SVIBNJA 1949.

U Subotici je započeo I. festival vojvodanskih profesionalnih kazališta. Tijekom 16 festivalskih dana (do 21. svibnja), svakodnevno su prikazivane predstave tri teatra od pokrajinskog značaja, te pet kazališnih kuća iz Bačke, Banata i Srijema.

6. SVIBNJA 1928.

Obilježena je 50 obljetnica osnutka Pučke kasine. U povodu toga, tiskana je knjiga *Mije Mandića* o njezinu nastanku i radu, dok je *Ivan Malagurski Tanar* napisao igrokaz o Kasini. Slavlje je uveličalo gostovanje Zagrebačke opere.

6. SVIBNJA 1988.

Prihod subotičke privrede u prethodnoj godini iznosio je 1.160 milijardi, a dohodak 212 milijardi dinara. U privredi je bilo zaposleno 47.210, u društvenim djelatnostima 6.368, a u radnim zajednicama 8.260 Subotičana.

6. SVIBNJA 2001.

Misnim slavljem i otkrivanjem spomen-ploče u Kaloči, obilježena je 125. obljetnica imenovanja *Ivana Antunovića* za naslovnog biskupa Bosonskog (Bosona je u provinciji Arabiji, pod metropolijom Bostra). Kao biskup, Antunović je postao velikašem i članom Gornjeg doma Parlamenta.

7. SVIBNJA 1890.

U subotičkoj Nacionalnoj kasini, na poticaj prof. *Istvána Iványija* (obiteljsko prezime *Ivanovski*), održan je dogovor o utemeljenju javne Gradske knjižnice, isprve smještene u nekadašnju zgradu Gradske kuće koja je srušena 1980. godine.

7. SVIBNJA 1920.

Pojavio se prvi broj tjednika »Novine«, s podnaslovom: »Za kršćansko i narodno udruženje«. U proljeće 1921. list mijenja ime u »Subotičke novine«. Pokretač i izdavač ovoga glasila bio je *Blažko Rajić*, a glavni urednik *Miško*

Prčić. Od 1929. godine Rajić je i glavni urednik »Subotičkih novina«, a kada ih režimska cenzura zabrani, izdaje »Hrvatske novine« preuzimajući obročavanje i godinu izlaska »Subotičkih novina«.

7. SVIBNJA 1991.

U povodu 600. obljetnice prvog pisanog dokumenta o postojanju Subotice, otvoren je novi postav Gradskog muzeja na prvom katu Gradske kuće, a u večernjim satima u katedrali svete Terezije Avilske održana je ekumenska misa.

8. SVIBNJA 1887.

Rođen je *Antun Bačić*, po ocjeni likovnih kritičara tipičan predstavnik tzv. »izgubljene generacije« subotičkih umjetnika. Nakon studija na Višoj likovnoj školi u Zagrebu, usavršava se na glasovitoj Münchenskoj akademiji, a izdržava se kopiranjem dijela velikih majstora za potrebe Bavarske pinakoteke. Umro je 3. srpnja 1977. godine.

8. SVIBNJA 2002.

Glasovima dvije trećine poslanička Skupštine Vojvodine usvojena je odluka kojom hrvatski jezik postaje jedan od šest službenih jezika u Pokrajini. Uvjerljivu potporu zastupnika (84) dobila je i odluka o osnutku Novinsko-izdavačke ustanove »Hrvatska riječ« koja će izdavati istoimeni tjednik.

9. SVIBNJA 1861.

Na izvanrednoj sjednici Gradskog vijeća, kojoj prisustvuju i mnogi gradski uglednici, najostrije je osuđeno neljudsko i bezobzirno ponašanje financijske policije. Donesena je, također, odluka da se oštećenim Subotičanima nadoknadi šteta koju su im pričinili vojska i financijska policija.

9. SVIBNJA 1906.

Na Međulimpijskim igrama u Ateni Subotičanin *Đuro Stantić*

(1878.–1918.) osvojio je zlatnu medalju u brzom hodanju na 3.000 metara.

9. SVIBNJA 1935.

Rođen je *Matija Molcer*, istaknuti glazbeni pedagog, koncertni izvođač, spisatelj, likovni stvaralac, književni prevoditelj i publicist. Muzičku akademiju završio je u Zagrebu, specijalizira glazbu u Italiji i Švicarskoj, a magistrira u Skoplju. Višestruko darovit, Molcer je stvaralac osebnog, intelektualnog senzibiliteta. Objavio je stotinjak ciklusa poezije, desetine knjiga lirike na mađarskom, hrvatskom, njemačkom, romskom i esperanto jeziku. Među ostalim, preveo je mnoge zbirke hrvatskih književnika (*Kopilović, Bačić, Merko- vić, Pančić, Sekelj, Miković, Žigmanov, Sarić, Kopunović* i dr.).

10. SVIBNJA 1897.

U Subotici je otvorena Opća bolnica »Marija Valeria«, podignuta na površini od 7,5 jutara. Sačinjava je kompleks zgrada od 12 paviljona s pratećim objektima. Početkom sedamdesetih godina XX. stoljeća pokraj nje podignuta je suvremena višekatna zgrada sadašnje bolnice sredstvima samodoprinosa Subotičana.

10. SVIBNJA 1991.

Prema službenim podacima, tijekom prethodne godine za 13 posto je smanjena potrošnja brašna, za 12 posto šećera, za 7 posto jestivog ulja, a za 16 posto svinjskog mesa. Zvaničnici nemaju komentara ovoj iznadanjoj pojavi – je li do ovoga došlo zbog pada životnog standarda ili je rezultat izmijenjenih navika u ishrani stanovništva.

10. SVIBNJA 1999.

U kasnim večernjim satima (23.15) zračne snage NATO-a raketirale su repetitor u Crvenom selu. Antenski stup je odolio udarima, nije srušen, ali je neupotrebljiv, budući da su zgrade s opremom pretvorene u ruševinu.

Piše i uređuje: Branka Dulić

Krumpir: beskorisno povrće ili dar prirode?

Niti jedno povrće nije toliko mnogostrano, kao skromni krumpir. Jednako fin u kuhanom, pečenom ili prženom obliku, krumpir rijetko dobiva pohvale koje zaslužuje. Ova skromna namirnica igrala je važnu ulogu u povijesti čovječanstva. Puno puta spašavala je ljude od gladi tijekom ratova ili u područjima s lošim klimatskim uvjetima. U mnogim zemljama krumpir je pogodio rastu stanovništva i ekonomskom razvoju.

Naziv krumpir potječe od bavarske riječi *Gruntbir* – »kruška iz zemlje«. Engleski naziv *potato* potječe od američko-indijanske riječi *batata*.

Krumpir je jednogodišnja zeljasta biljka i jedna je od najraširenijih namirnica na svijetu.

Spasitelj siromašne Europe 16. stoljeća, krumpir 1570. godine stiže brodovima španjolskih konkvistadora. Donijeli su ga prije nešto više od 400 godina iz brdskih predjela Perua. Važnost krumpira u prehrani indijanskih plemena i njihovoj mitologiji uočena je pronalaskom predmeta oslikanih motivima krumpira krajem 2. stoljeća na obalama Perua.

Krumpir se stoljećima uzgajao kao ukras kojim su se za vrijeme zabave kitile visoke ličnosti, pa čak i kraljevi. Do upotrebe krumpira kao namirnice koja se svakodnevno jela u puku došlo je zbog povremene neimaštine i gladi. Poslije pšenice i riže, krumpir je treća prema važnosti namirnica u svijetu.

Jela od krumpira postala su nezaobilazna u svakodnevnoj prehrani iz više razloga: krumpir se lako uzgaja, urod mu je velik, zastupljen je u prehrani tijekom čitave godine, prihvatljive je cijene, zasitan je,

može se jednostavno pripremiti i na različite načine.

Krumpir može biti bijele, crvene ili žute puti, slatkast, katkad hrskav, a katkad mekan. S obzirom da se u sve voli umiješati, običan je, a opet neobičan.

Jela od krumpira postala su nezaobilazna u svakodnevnoj prehrani iz više razloga: krumpir se lako uzgaja, urod mu je velik, zastupljen je u prehrani tijekom čitave godine, prihvatljive je cijene, zasitan je, može se jednostavno pripremiti na najrazličitije načine

primorskih i kontinentalnih začina i bilja, kao i sve masnoće koje se upotrebljavaju u kuhinji.

Primjena u kombinaciji s drugim povrćem i namirnicama izvanredna je, može se služiti kao samostalno jelo, za jednostavne složene salate, prilog ribama i mesu, u raznim dodacima juhama i povrtnim varivima.

TOPLA SALATA OD KRUMPIRA I FETA SIRA

Potrebni sastojci:

400 g krumpira
3 mlada luka
desetak crnih maslina
100 g feta sira

preljev:

4 žlice čvrstog jogurta
2 žlice soka od limuna
4 žlice maslinova ulja
1 žlica peršina
sol i papar

Priprema:

Krumpir operite i skuhajte u kori. Ocijedite, ogulite, narežite na komade i stavite u zdjelu. Dodajte mu nasjeckan mladi luk, masline i feta sir. U zdjelicu stavite jogurt, maslinovo ulje, sok od limuna i peršin, posolite, popaprite i dobro promiješajte. Začinite salatu pripremljenim umakom i poslužite je toplu.

PRIPREMA JELA S KRUMPIROM

Ako je krumpir mlad, jednostavno ga ostružite običnim nožićem ili ga lagano operite četkom pod mlazom vode. Nakon guljenja držite ga u hladnoj vodi do pripremanja, ali ne duže od par sati.

Krumpiru osim soli i papra odgovara niz

MOŽDA NISTE ZNALI, A TREBALI BISTE ZNATI

Jedna zanimljivost vezana uz krumpir. Tijekom zlatne groznice u Klondajku krumpir se koristio kao valuta. Krumpir je bio toliko cijenjen zbog visokog sadržaja vitamina C da su ga mijenjali za zlato.

KRUMPIR ŠTANGE

Potrebni sastojci:

300 g skuhanog, ohlađenog i naribanog krumpira / 250 g maslaca / 3 žumanjka / 2 žličice šećera / 1 žličica soli / 1 dcl ulja / 700 g brašna / 40 g svježeg kvasca

još:

100 g maslaca
100 g trapista

Priprema:

U ohlađen krumpir dodati naribani maslac, dodati žumanjke, sol, šećer, ulje i izmrviti u sve to kvasac, dodati brašno i lijepo umijesiti tijesto. Staviti u hladnjak na pola sata.

Razviti tijesto na debljinu od 5 mm i naribati sir i maslac, urolati i opet razvući na debljinu oko 5 mm, rezati štapiće ili kao pogačice, kockice, premazati žumanjkom u koga treba dodati 3 žlice mlijeka i posuti kimom ili sezamom.

Engleski znanstvenici pronašli su u krumpiru poseban sastojak – *kukoamin* – koji štiti od visokog tlaka. Krumpir je prva namirnica koja je uspješno uzgojena u svemiru. Svakako je vrijedno navesti i nutritivna svojstva ove biljke:

- krumpir je jedna od najhranjivijih biljaka u svijetu
- krumpir sadrži više kalija nego banana
- krumpir ima manje kalorija od kruha, riže i tjestenine
- krumpir sadrži više iskoristivog željeza od bilo kojeg drugog povrća
- krumpir je dobar izvor vitamina B, magnezija, fosfora i niacina

- krumpir ne sadrži masnoće i kolesterol
- nekoliko krumpira pokriva dnevne potrebne količine vitamina C.

Krumpir se ne koristi samo kao hrana, nego i kao lijek:

- obloge od kuhanog krumpira koriste se kod reume, gihta, ozeblina
- umivanje sokom od krumpira liječi akne, ekcem i mrlje na licu
- kora kuhanog krumpira snižava krvni tlak
- obloge od sirovog krumpira koriste se kod vrućice, opekline, glavobolje.

PIROŠKE

Potrebni sastojci:

800 g krumpira / 1 vrhnje u čaši / 2 jaja / malo kvasca / malo soli / brašno po potrebi

nadjev:

400 g mljevenog mesa
1 glavica crvenog luka
250 g gljiva
sol, papar, ulje za prženje

Priprema:

Za tijesto skuhati krumpir, kad je gotov ocijediti ga i izgnječiti. Tome dodati vrhnje, jaja, kvasac, sol i postepeno brašno. Umijesiti glatko tijesto. Ostaviti da nadodje oko 2 sata. Nadjev napravimo tako da prvo popržimo sitno nasjeckan luk, te dodamo meso i popržimo ga. Zatim dodati gljive, začine i malo vode. Ostaviti dok voda ne ispari da krčka. Skloniti da se ohladi. Tijesto razvaljati na pravokutnike, svaki posebno filati i zatvoriti, pa pržiti na vrelom ulju. Kao nadjev može vam također poslužiti i sir. Služi toplo uz neku salatu i mliječne proizvode.

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com
024/553-774, 024/567-495, 063/508-813, 0600/553-774, 0600/567-465

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Badawi

Stiglo je proljeće, a snjim cvijeće, pelud i alergije!

Alergotestiranje na 370 alergena, bez bola, bez krvi, pouzdano.

Poliklinika za vašu obitelj

	SLAVNI NOGOMETAS "BARCELONE" (LEO)	ISTOVRSNOST: SRODNOST	ISPADI VIDNOG POLJA U OBLIKU OTOKA (GRČ.)	STAVLJATI BEZ REDA U ŠTO	STRUČNJACI ZA ASIROLOGIJU	ČUVENI ROMAN LAVA TOLSTOJA	NAŠ BIVŠI PREDSEDNIK VRHOVNOG SUDA	KALCIJ	ENO, EVO	50 SKANDI	LUKSEMBURG	ROCKERICA MARIĆ	RASKID
LISNE PILE ILI OSE										LAPONAC KRAČE ZAVIČAJ IRIJANACA (IRAN)			
IZNENADA SE POJAVLJIVATI											NINO ROTA PNEUMONIJA		
RASTOPITI								TOP ILI RATIO IME KURNIKOVE					
PISARKA (PREMA NOTARI)									USPRKOS TOME NAPUSTITI PROSTORIJU				
SEKSUALNA NEZASITNOST												NAJTANJE SLOVO GRČKO SLOVO	
NAPRAVA ZA RAZBIJANJE KOMADA LEDA													
RIMSKI: 1501				AMERIČKA GLUMICA, MARY NATPIS NA RASPELU				PRKOS JUŽNO-AMERIČKE ZVIJERI (OZELOTI)					IZNAJMLJIVAČ STANA
EMIL NIKOLIĆ			IVICA ZADRO "BILJARSKI SPORTSKI KLUB"			MRAČNI DIO DANA SUDIONIČ BIALTONA				DOGA ILI VUČJAK TEČE VENAMA			
NAPRAVA ZA TRENING NA NEPOMICNOM POSTOLJU												"TONA" ODMARANJE U LJE TOVALISTU	
BIVŠA VELESILA S MOSKVOJ					... I PIĆE TURSKE GRADITELJI				NEOBUZDA NA SVJETI NA BODU KAO PČELA				
NEKAD SLAVNA TRIKAČICA, MARIJA							PLANINA U CRNOJ GORI (NJEGOŠI) PJEVAČICA BADRIĆ						
	WESTERN S ALANOM LADDOM	ISTARSKO CRNO VINO	GRČKI OTOK (AIGINA)	NAROD (GRČ.) EX TRENER HAJDUKA, EDOARDO						SPRINTER BOLDON KRILO ZGRADE			
NEPLODNOST, STERILNOST											O. D TKANINA OD DOMAĆE SVILE (ERIR)		
HEGEMONISTI KRAČE									OTOK KOD ZADRA "NATIONAL RESEARCH INSTITUTE"				
SPLITSKA GLUMICA I SPISATELJICA ČULINA								ČUD, KARAKTER GENE HACKMAN					
MORSKI PUŽIĆ (NANAR)							ŽENA IZ GRČKE "OPSEG"						
POK. GLUMICA BEGOVIĆ				LEGENDA ZAGREBAČKOG DINAMA									

RJEŠENJE KRIŽALJKE:
listarice, lap, iskrasavati, nr, otopiti, orude, notarica, ipak, erotomanija, i, lomilica za led, mdl, orr, inat, en, iz, noć, pas, sobni bicikl, t, sssr, iče, lovčen, etnos, ato, sterilitet, od, hegemoni, rava, arifana, narav, nanara, grkinja, ena, ico hitrec.

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

mr. sc. Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Željka Vukov (društvo i urednica Hreka)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

LEKTOR:

Vladan Čutura

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić
Branimir Kuntić
Josip Horvat

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Katalogizacija
u publikaciji Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

PRIČA O FOTOGRAFIJI

»Jer me ostaviše
otac i majka moja
primio me je Gospodin!«

Ps 26

Ovo je geslo dr. *Marin Šemudvarac* uzeo za svoju mladu misu, 5. srpnja 1936. u rodnom Baču. Tragom fotografije koja je pred nama razgovarali smo o ovom uglednom svećeniku sa starijim mještanima Bača i Plavne – mjestima s kojima je ovaj profesor, vrsni propovjednik i dobri pastir bio u stalnoj vezi. U njima je imao i brojnu rodbinu od koje su neki i danas živi te se još sjećaju ponekih detalja o ovom znamenitom čovjeku, hrvatskom intelektualcu i svećeniku. U nekim domovima ukućani još uvijek brižljivo čuvaju fotografije poput ove, te sličice s njegove mlade mise ili poneki molitvenik i knjižicu koju im je ovaj dobri svećenik darovao. Pojedinci se sjećaju i osobnih susreta s njim, kratkih razgovora i njegovih propovijedi. Tako smo u razgovoru s 85-ogodišnjom bakom *Katicom* iz Plavne, čiji je otac *Antun Petrović* bio bliski rođak dr. Šemudvarca, doznali još neke pojedinosti koje bi mještani Plavne, a osobito Bača trebali sačuvati od zaborava i pamtiti ih kao dio povijesti ovoga kraja. U povijesti malih sela župnik, učitelj i liječnik još uvijek imaju dominantnu ulogu, jer upravo oni oblikuju društveni život i razvoj seoskih sredina. Drevni Bač dao je više svećenika, a jedan od poznatijih upravo je dr. *Marin Šemudvarac*, koji dijeli sudbinu mnogih velikana, pomalo zaboravljenih i zanemarenih sve dok ih netko ne počne ozbiljnim istraživanjima predstavljati javnosti.

Marin Šemudvarac je rođen u Baču 14. siječnja 1913. godine. Studij teologije završio je u Đakovu i Zagrebu, a za svećenika je zaređen 24. lipnja 1936. Biskup *Budanović* poslao ga je 1938. godine na studij

Mons. dr. Marin Šemudvarac za radnim stolom

biologije u Zagreb, a nakon završetka studija imenovan je profesorom biologije i kemije u Nadbiskupskoj klasičnoj gimnaziji u Zagrebu. U međuvremenu je doktorirao s temom »Narodna vjerovanja o mjesecu kod Hrvata«. Kasnije je napisao i radnju naslova »Sadržaj lunarnih mitova i lunarni periodicitet u biologiji«, te je na KBF-u u Zagrebu predavao kolegij Granična pitanja teologije i prirodnih znanosti.

Godine 1962. imenovan je profesorom i ravnateljem Biskupijske klasične gimnazije Paulinum u Subotici, a od 1971. godine postaje župnikom župe sv. Roka u Subotici. Od 1991. godine, kao umirovljenik, živi u svećeničkom domu Josephinum u Subotici. U subotičkoj biskupiji dr. Šemudvarac je obavljao različite službe, a 1969. godine imenovan je Papinskim kapelanom. Umro je 9. lipnja 1999. godine, a mnogi su tek na njegovu pokopu spoznali kakvog su velikana, vrijednog i pobožnog svećenika te dobrog profesora izgubili.

Marin Šemudvarac svoje se Bačke nikada nije odrekao i svojim je Bačvanima u Zagrebu, poput dr. *Josipa Andrića*, iskazivao osobitu pozornost i ljubav. Rijetko je dolazio u rodni kraj, a njegov dolazak u Bač i Plavnu uvijek je bio veliki događaj. U Plavnu bi obično došao na blagdan sv. Jakova, kada su Plavanjci slavili svoj kirbaj, ili bi posjetio svoga rođaka *Antuna*, 17. siječnja, na njegov imendan. Zanimljivo, prigodom tih rijetkih posjeta izbjegavao bi teološke rasprave i odgovore na pokatkad neumjesna pitanja o vjeri, Bogu, nastanku svijeta i

sl. Više je volio svojom duhovitošću osmišljavati obične zemaljske stvari i razvijati duh zajedništva, sloge i optimizma. Ipak, nije mogao odoljeti iskazati svoje veliko štovanje Majke Božje, sv. Josipa, te sv. male Bernardice.

Kod bake *Katice* našli smo sličicu s mlade mise *Marina Šemudvarca* na kojoj su zapisani stihovi kojima smo započeli ovu priču, a vidjeli smo i brižljivo očuvani molitvenik¹ s posvetom maloj *Katici*: »*Katici za uspomenu iz Zagreba. Na Novu godinu 1943. Marin Šemudvarac*«.

Zvonimir Pelajić

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

brener, 1931.

»Čitam i skitam« u Srijemskoj Mitrovici

Iposljednji sretni dobitnici nagrada Kviza za poticanje čitanja »Čitam i skitam« subotičke Gradske knjižnice relizirali su svoju nagradu. Naime, kao i svake godine Gradska knjižnica 35-ero djece djece povede u skitnju kako bi nešto novo doznali, vidjeli i uživali. Ovoga puta sudionici Kviza putovali su u Specijalni rezervat prirode »Zasavica« kod Srijemske Mitrovice.

U četvrtak, 26. travnja, svi izletnici bili su na zbornom mjestu. Ni najavljene blokade cesta nisu ih omele u namjeri da krenu na put. Iz 12 različitih osnovnih škola skupilo se društvo spremno za nove izazove i doživljaje. Veoma brzo svi su se međusobno upoznali i tada je krenula prava avantura.

Stigavši u Zasavicu djeca su na otvorenom prostoru pogledala 60 eksponata dinosaura u prirodnoj veličini, od kojih je svaki rekonstruiran po posljednjim znanstvenim otkrićima njemačkog paleontološkog istraživačkog centra, a pod strogim nadzorom paleontološkog muzeja iz Hanovera. Svi su se oprobali i u paleontologi-

ji, jer su, uzevši potrebni alat (lopatice i četke), pokušali otkopati skelet u zemlji. Neki tvrde mamuta, neki stegosauru, a bilo ih je koji su smatrali da ovakav primjerak još nije otkriven. Potom su uz stručno vodstvo i predavanje profesora Miše subotički izletnici zaplovili brodom 2 km, od ukupno 33 km na koliko ste prostire rezervat, gdje je dopušten boravak ljudi. Svi hrabri popeli su se i na vidikovac u rezervatu odakle su mogli pogledati cijelu panoramu Zasavice, a i kompletnu izložbu.

Naravno, nije izostalo ni rashlađivanje sladoledom, jer je dan bio poprilično topao, a mnogi su kući ponijeli i neki od suvenira koji se nude u rezervatu. Bio je to, zaključili su mali putnici, više nego dobar i koristan izlet. Svakako se isplatilo biti članom Gradske knjiž-

nice i čitati knjige.

Koncem dana, zadovoljna i umorna družina iz subotičke knjižnice vratila se doma uz obećanje da će i dalje biti članovi Gradske knjižnice i sudjelovati u Kvizu »Čitam i skitam«.

Nove kreativne radionice u Gradskoj knjižnici u subotu, 12. svibnja

Draga djeco, nakon kraće stanke zbog uskrasnih blagdana, iz Gradske knjižnice poručuju da nastavljaju s kreativnim radionicama za djecu.

Radionice će biti kao i do sada u standardnom terminu, druga subota u mjesecu, dakle u subotu, 12. svibnja, s početkom od 9 i od 11 sati.

Broj sudionika je ograničen te na vrijeme rezervirajte svoje mjesto pozivom na broj 553-115 ili osobno na Dječjem odjelu. Cijena je nepromijenjena i iznosi 150 dinara, a ono što napravite, vaš uradak, nosite sa sobom kući.

VOJNIK VATRE

Danas, 4. svibnja, obilježavamo Dan vatrogasaca ili Florijanovo

U vrijeme rimskog cara Dioklecijana, kojeg povijest spominje kao progonitelja kršćana, u rimskoj provinciji Norcium (današnja Austrija) živio je rimski časnik Florijan. Pukovnik Florijan ili na hrvatskome Cvjetko, brinuo se i o vatrogasnim postrojbama koje su tada djelovale u cijelome Rimskom Carstvu. Tadašnji vladari voljeli su Florijana zbog njegovih sposobnosti rješavanja problema i rada s ljudima. Vidjeli su ga kao čovjeka koji se lako suočava s teškim problemima.

No u to vrijeme, Florijan je mnogo trpio zbog svoje vjere. Čuvši da štiti pripadnike kršćanske vjere, carski je namjesnik od njega zatražio da pri- nese žrtvu rimskim bogovima. Kako je Florijan odbio progoniti kršćane, najprije su ga mučili - bičevali, a potom osudili na smrt spaljivanjem. Kako su se bojali da će im Florijan na plamenim jezicima pobjeći u nebo, 4. svibnja 304. godine bacili su ga u

rijeku Enns s vezanim kamenom oko vrata. Jedna žena - kršćanka, udovica Valerija, našla je njegovo tijelo i donijela ga na mjesto gdje je mnogo stoljeća nakon toga izgrađen oltar crkve svetog Florijana. Od tada su se dogodila mnoga čuda koja su se pripisivala zagovoru ovog velikog kršćanskog mučenika, te su dvorac i crkva svetog Florijana postali mjesto susreta poklonika jake kršćanske vjere i mjesto hodočašća ljudi iz čitavog svijeta. Tijelo mu je početkom XII. stoljeća pokopano u Krakovu, u Poljskoj, čiji je ujedno zaštitnik. Također, sveti Florijan se štuje i kao zaštitnik Gornje Austrije te grada Linza.

Štovanje sv. Florijana osobito se razvilo u VII. stoljeću. Tada je bio štovan kao zaštitnik provincije Enns od Avara, koji su, nadirući s Istoka, palili i pljačkali sve pred sobom. Iz tog doba datira i pismeni zapis kralja Karla Velikog koji je kod rijeke Enns

Sveti se Florijan najčešće prikazuje u odori rimskog časnika. U lijevoj ruci drži crvenu ili bijelu zastavu s križem, a u desnoj vjedro s vodom kojom gasi kuće u plamenu. Na nekim slikama anđeli drže vrč i vodom polijevaju kuće koje gore. Vrlo često se uz njega pojavljuje i mlinski kamen (simbol mučeništva), koji podsjeća na način na koji je pogubljen.

održao trodnevnu misu moleći se svetom Florijanu da pomogne njegovoj vojsci u borbi protiv Avara.

Svetog Florijana se povezuje s vatrogastvom od početka XVII. stoljeća, a nakon formiranja prvih vatrogasnih udruga početkom XIX. stoljeća postaje svetac - zaštitnik vatrogasaca. Danas su mnoge europske vatrogasne organizacije prihvatile svetog Florijana ili »vojnika vatre« kao svoga zaštitnika, a njegov se lik pojavljuje na vatrogasnoj opremi i simbolima.

NAGRAĐENE TATJANA VOJNIĆ PURČAR I VALENTINA TIKVICKI

Rezultati likovnog natječaja ISERLOHN-ZÜRICH 2012.

Hrvatski glas Berlin objavio je rezultate likovnog natječaja ISERLOHN-ZÜRICH za djecu iz Hrvatske i hrvatskih iseljenika iz čitavoga svijeta. Imena pobjednika na svim razinama natjecanja pročitati smo na internetskoj stranici Hrvatske matice iseljenika.

S radošću vam javljamo da od ukupno 30 nagrada, koliko je podijeljeno, čak su dvije učenice nagrađene iz Subotice, točnije Male Bosne. Tatjani Vojnić Purčar pripalo je treće mjesto, dok je Valentina Tikvicki osvojila četvrto mjesto. Obje su učenice VIII. e razreda Osnovne škole »Ivan Milutinović« iz Male Bosne kod profesora likovne kulture Mirka Molnara. Preostale nagrade podijeljene su u Argentinu, Čile, Francusku, Švicarsku i Hrvatsku.

Podsjetimo se, likovni natječaj pod naslovom ISERLOHN-ZÜRICH 2012. bio je namijenjen učenicima osnovnih škola širom svijeta na temu »Moj svijet«. Natječaj su prije nekoliko godina pokrenuli Ante i Ankica Karačić. Iskrene čestitke našim prijateljicama i njihovom profesoru na osvojenim nagradama, a vi, dragi moji čitatelji Hrckovih strana, očekujte uskoro i novu temu za ovaj natječaj.

KALENDAR ZA IDUĆI TJEDAN

- 4. svibnja - Međunarodni dan vatrogasaca
- 6. svibnja - Dan ekologe Srbije
- 8. svibnja - Međunarodni dan Crvenog križa i Crvenog polumjeseca
- 8. i 9. svibnja - Dani sjećanja na poginule tijekom Drugog svjetskog rata - UN
- 9. svibnja - Dan Europe
- 9. svibnja - Dan pobjede nad fašizmom u Europi
- 9. i 10. svibnja - Svjetski dan ptica selica - UN
- 10. svibnja - Svjetski dan ptica i drveća
- 10. svibnja - Svjetski dan kretanja i međunarodni dan tjelesne aktivnosti
- 10. svibnja - Svjetski dan održivog razvoja

**PETAK
4.5.2012.**

06:08 Najava programa
06:13 Trenutak spoznaje
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
09:05 Lugarnica 21, serija
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:10 Iz ptičje perspektive:
Kraj nafte 1.,
dokumentarna serija
11:10 Debbie Travis
preuređuje 4
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zavolim, vrijeme
stane - telenovela
13:15 Dr. Oz, talk show
14:00 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:10 Drugo mišljenje
14:40 Prva nedilja od maja,
emisija pučke i predajne
kulture
15:15 Ponos Ratkajevih, serija
16:05 Alisa, slušaj svoje srce
17:00 Vijesti u pet
17:28 Hrvatska uživo
18:25 Putem europskih
fondova
18:40 Iza ekrana
19:12 20pet, kviz
19:30 Dnevnik
20:12 Odabrao Đelo H.: Od
rođenja do prvih koraka,
dokumentarni film
21:10 Ciklus hrvatskog filma:
Oficir s ružom
23:10 Dnevnik 3
23:45 Peti dan, talk show
00:40 Na rubu znanosti:
Stigme
01:35 Filmski maraton:
Assassination of Richard
Nixon, američko-
meksički film
03:10 Filmski maraton: Oficir
s ružom, hrvatski film
04:55 Skica za portret
05:10 Lugarnica 21, serija (R)

06:35 Najava programa
06:40 Kad zavolim, vrijeme
stane - telenovela
07:25 Teletubbies
07:50 Mala TV:
--- TV vrtić: Izvodači
--- Oblutak: Oblutak ide
liječniku, crtani film
--- Tajni dnevnik patke
Matilde: Veliko
pospremanje
08:20 Neuhvatljivi prašćić

Rudi, serija za mlade (R)
08:45 Istrage Mladog Mjeseca,
serija za mlade
09:10 Školski sat: Kako
bira Google ili "Odabrao
Đ.Hadžiselimović"
10:00 Prijenos sjednice
Hrvatskog sabora
13:35 Hostage for a Day,
američki film
15:05 Degraasi Novi naraštaj
4, serija za mlade
15:30 Djevojčica iz
budućnosti 2, serija
15:55 Školski sat: Kako
bira Google ili "Odabrao
Đ.Hadžiselimović"
16:40 Mala TV:
17:15 Briljanteen
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama
18:30 Tree Hill 8, serija
19:15 Teletubbies
19:40 Glazba, glazba...
20:00 American Dreamz,
američki film
21:50 Tanka crvena linija,
američki film (R)
00:40 Il sorteggio, TV film
02:20 Retrovizor: Simpsoni
20, humoristična serija
02:41 Retrovizor: Roditelji i
djeca, serija
03:26 Retrovizor: Kojak 2,
serija
04:15 Noćni glazbeni program

07:05 I tako to..., serija
07:35 Astro boy, crtana serija
08:00 Bumba, crtana serija
08:05 Bumba, crtana serija
08:15 TV izlog
08:30 Kad lišće pada, serija R
09:25 TV izlog
09:40 Izgubljena čast, serija R
10:40 Walker, teksaški
rendžer, serija R
12:40 IN magazin R
13:30 Larin izbor, serija R
14:30 Walker, teksaški
rendžer, serija
16:25 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Izgubljena čast, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:00 Za sve je kriva svekrva,
igrani film
00:00 Za ljubav je potrebno
dvoje, igrani film
01:45 Zemlja slobode, film R
03:35 Ezo TV, tarot show
04:55 Dnevnik Nove TV R
05:45 Kraj programa

06:15 RTL Danas, (R)

06:55 Dragon Ball Z,
animirani film
07:40 PopPixie, crtani film
07:55 Moji džepni ljubimci,
animirani film (R)
08:10 Cobra 11, akcijska serija
(dvije epizode)
10:05 Ekkluziv Tabloid,
magazin (R)
10:23 Kuhar i pol, kulinarska
emisija (R)
10:25 Galileo, zabavna/
obrazovna emisija (R)
11:20 Vatrene nebo, telenovela
12:15 Ruža vjetrova, serija (R)
13:05 Krv nije voda, serija (R)
14:00 Survivor, reality show (R)
15:00 Cobra 11, akcijska serija
(dvije epizode)
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Galileo, zabavna/
obrazovna emisija
17:58 Kuhar i pol, kulinarska
emisija
18:05 Ekkluziv Tabloid,
magazin
18:30 RTL Danas
19:05 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, serija
21:00 Budva na pjeni od mora,
humorna dramska serija
21:55 Vjenčanje iz vedra neba,
film, romantična komedija
23:45 TV premijera: Više od
mene, film, komedija
01:30 Memoari nevidljivog
čovjeka, film, komedija (R)
03:10 Astro show, emisija uživo
04:10 RTL Danas, (R)

**SUBOTA
5.5.2012.**

05:57 Najava programa
06:02 Drugo mišljenje
06:45 Iza ekrana
07:15 Prva nedilja od maja,
emisija pučke i predajne
kulture
07:45 Hrvatska kronika BiH
08:00 Kinoteka - ciklus
klasičnog vesterna:
Buchanan jaše sam,
američki film
09:20 Domaći dok. film
09:45 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:13 Kućni ljubimci
10:45 Pol oriha,
dokumentarna serija
11:15 Normalan život, emisija
12:00 Dnevnik
12:30 Veterani mira, emisija
13:15 Duhovni izazovi,
međureligijski magazin
13:45 Prizma
14:30 manjinski Mozaik
14:45 HAZU portreti: Andrija
Štampa
15:00 Eko zona
15:30 Medvjeda obitelj i ja,

dokumentarna serija
16:30 Euromagazin
17:00 Vijesti u pet
17:20 Reporteri
18:20 Potrošački kod
18:50 Globalno sijelo
19:20 Loto 7/39
19:30 Dnevnik
20:10 Opatija: Dodjela
diskografske nagrade
Porin 2012 - prijenos
22:15 Pacifik, serija
23:15 Dnevnik 3
23:35 Vijesti iz kulture
23:50 Čuvar, američki film
01:25 Filmski maraton:
Krvava romanca,
francuski film
02:55 Filmski maraton - 2
04:30 Skica za portret
04:45 Reporteri
05:45 Eko zona

08:30 Najava programa
08:35 Opera box
09:05 Animanijaci 1,
crtana serija
09:30 Alba and Adam, serija
09:55 Mala TV
--- Baltazar: Figaro Hop,
crtani film
--- Danica i kunić, crtani
film (R)
--- Čarobna ploča - II. razred (R)
10:25 Kućni svemirci,
rtana serija
10:50 Crayola: 20.000
Leagues Under the Sea,
američki film za djecu
11:40 Odabrao Đelo H.: Od
rođenja do prvih koraka,
dokumentarni film
14:10 American Dreamz,
američki film
16:00 Život je samo most,
hommage Karlo
Metikoš (R)
16:25 Vaterpolo, PH -
5.utakmica: Jug CO -
Primorje EB, prijenos
17:40 Crtani film
18:00 Sisak: Susret hrvatske
katoličke mladeži,
prijenos
20:05 Životni put Jane
Goodall, dok. film
21:55 Kongo, američki film
23:45 Mankellov inspektor
Wallander 2, serija
01:15 Koncert klasične glazbe
02:25 Noćni glazbeni program

05:45 TV Izlog
06:00 Dodir s neba, serija
06:45 Zauvijek susjedi, serija R
08:30 Peppa, crtana serija R
08:35 Peppa, crtana serija
08:45 Astro boy, crtana serija R

09:10 Gormiti, crtana serija R
09:35 Pokemoni, crtana serija R
10:00 Pokemoni, crtana serija
10:25 Divino novo ruho, serija
12:25 Larin izbor, serija R
15:00 Za ljubav je potrebno
dvoje, igrani film
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Provjereno,
informativni magazin R
18:05 Nad lipom 35, show
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Pritajena vatra, igrani film
22:05 Brisač, igrani film
00:05 Blade: Trojstvo,
igrani film
02:00 Pritajena vatra,
igrani film R
03:40 Ezo TV, tarot show
05:10 Dnevnik Nove TV R
06:00 Kraj programa

05:25 RTL Danas,
informativna emisija (R)
06:00 Dragon Ball Z,
animirani film
07:35 PopPixie, animirani film
08:55 Ben 10: Ultimate Alien,
animirani film
09:20 Učilica, kviz za djecu
09:58 Kuhar i pol, kulinarska
emisija (R)
10:00 Columbo: Pristanište
u oluji, kriminalistička
serija
11:45 Poroci Miamijsa,
kriminalistička serija
(dvije epizode)
13:35 Savršena slika, igrani
film, komedija
15:30 Vjenčanje iz vedra neba,
igrani film, romantična
komedija (R)
17:28 Kuhar i pol, kulinarska
emisija (R)
17:30 Discovery: Tragedija na
Beringovom moru,
dokumentarna serija
18:30 RTL Danas,
informativna emisija
19:10 Galileo, zabavna/
obrazovna emisija
20:00 Tražen, igrani film,
akcijski
22:00 Državni neprijatelj,
igrani film, akcijski
triler
00:20 Neprijatelj u mom
krevetu, igrani film, triler
02:10 Astro show,
emisija uživo
03:10 RTL Danas,
informativna emisija (R)
03:45 Discovery: Bez cenzure,
avanturistička
dokumentarna serija
(dvije epizode)

**NEDJELJA
6.5.2012.**

06:12 Najava programa
06:17 Duhovni izazovi, međureligijski magazin (R)
07:00 Normalan život, emisija
07:40 Globalno sijelo
08:10 Zlatna kinoteka: Dr. Strangelove, britanski film
09:45 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:10 ni DA ni NE
11:00 Poirot 3, serija
12:00 Dnevnik
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Rijeka: More
14:00 Nedjeljom u dva
15:10 All of Me (Sve od mene), američki film
17:00 Vijesti u pet
17:15 Mir i dobro
17:45 Vrtlarica
18:15 Lijepom našom: Filip Jakov
19:20 Loto 6/45
19:30 Dnevnik
20:10 Sve u 7!, kviz
21:00 Downton Abbey 2, serija
22:00 Dnevnik 3
22:20 Vijesti iz kulture
22:25 Pošteno i prema zakonu 1, serija
23:10 Nedjeljom u dva
00:10 Strani igrani film (repriza od poslijepodneva)
02:10 Poirot 3, serija
03:05 Prizma
03:50 Lijepom našom: Filip Jakov
04:50 Plodovi zemlje

07:25 Najava programa
07:30 Koncert klasične glazbe
08:40 Mala TV
--:-- TV vrtić: Biseri
--:-- Brlog: Zebra (R)
--:-- Tajni dnevnik patke Matilde: Veliko pospremanje (R)
09:10 Vesele trojke, crtana serija
09:35 Silvestrove i Čičijeve tajne, crtana serija
10:00 Merlin 2, serija za djecu i mlade
10:48 Biblija
10:58 Sisak: Misa, prijenos
12:00 Filmska matineja: Ponovno najbolji tim 2, američki film
13:35 Ciklus nostalgija
15:50 Magazin Lige prvaka
16:15 Olimpijci: Želja za pobjedom, dok.serija
16:45 Olimp - sportska emisija
17:25 Rukometni kup Hrvatske, prijenos finala

19:10 Teletubbies, animirana serija
19:35 Glazba, glazba... evergreen
20:00 Will Penny, američki film
21:50 Filmski boutique: Kod amidže Idriza, bosanskohercegovački film
23:25 Posebni dodaci, emisija o filmu
23:40 Garaža
00:05 Noćni glazbeni program

06:05 TV Izlog
06:20 Dodir s neba, serija
07:10 Zauvijek susjedi, serija R
08:20 Peppa, crtana serija R
08:25 Peppa, crtana serija
08:35 Astro boy, crtana serija R
09:00 Gormiti, crtana serija
09:25 Pokemoni, R
09:50 Pokemoni, crtana serija
10:15 Magazin Lige prvaka
10:45 Klub otpisanih, serija
11:45 Larin izbor, serija R
13:50 Pobjeda života, film
15:45 Nad lipom 35, show
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Vremeplov, igrani film
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Larin izbor, serija
21:00 Ponovno 17, igrani film
23:00 Red carpet, showbiz magazin
00:20 Brisač, igrani film R
02:10 Gospodari iluzija, show
03:00 Divino novo ruho, serija R
04:30 Klub otpisanih, serija R
04:50 Red carpet, showbiz magazin R
06:00 Dnevnik Nove TV R
06:50 Kraj programa

05:50 RTL Danas, (R)
06:25 Dragon Ball Z
07:55 Moji džepni ljubimci, animirani film (R)
09:05 Ben 10: Ultimate Alien, animirani film
09:30 Kuhar i pol, kulinarska emisija (R)
09:35 Columbo: Savršeni alibi, kriminalistička serija
10:55 Poroci Miamijsa, kriminalistička serija (dvije epizode)
12:45 Empire Records, igrani film, komedija (R)
14:30 Hrabrost ratnika, igrani film, akcijski
16:40 Budva na pjenu od mora, humorna serija (R)
17:38 Kuhar i pol, kulinarska emisija (R)

HRT1, 5.5.2012., 20:18 OPATIJA: DODJELA DISKOGRAFSKE NAGRADE PORIN 2012 - prijenos

Iz riječke dvorane Centra Zamet pratimo prijenos 19. dodjele Diskografske nagrade Porin. Ovogodišnji slogan Porina je »Porin za pet«. Slogan ima pokriće u već iskušanoj suradnji Opatije, Rijeke i Porina: Rijeci će ovo biti drugi Porin, a Opatiji čak peti. Budući da se dodjela održava 5. 5., bit će to dakle 'Porin za pet'. U glazbenom djelu nastupaju: Goran Bare i Majke, TBF, Vatra i Urban, Massimo, Nina Badrić, Tonči Huljić & Madre Badessa

Band, Tamara Obrovac, Klapa Cambi, zborovi - finalisti emisije »Do posljednjeg zбора« i mnogi drugi.

Svečanost će uveličati i ovogodišnji dobitnici Porina za životno djelo: grupa Time, Stjepan Mihaljinec i Mišo Kovač.

Doznat ćemo i koja je prošlogodišnja pjesma glasovima publike zaslužila titulu Hita godine.

Voditelj: Daniela Trbović i Mario Petreković

Redatelj: Zoran Margetić

Urednik: Jasna Ceković

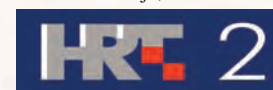
17:45 Ekkluziv Vikend
18:30 RTL Danas
19:10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
20:00 Survivor: Povratak u civilizaciju, emisija iz studija
21:00 Budva na pjenu od mora, humorna dramska serija
22:00 CSI: Miami, serija (tri epizode) (R)
00:35 Astro show, emisija uživo
01:35 RTL Danas, (R)
02:10 Discovery: Bez cenzure, avanturistička dok. serija (dvije epizode)

**PONEDJELJAK
7.5.2012.**

05:39 Najava programa
05:44 Rijeka: More
06:14 Mir i dobro
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
09:05 Lugarnica 21, serija
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:10 Iz ptičje perspektive: Kraj nafte 2., dokumentarna serija
11:10 Debbie Travis preuređuje 4 (R)
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
13:15 Dr. Oz, talk show
14:00 Vijesti iz hrvatski znakovni jezik
14:10 Treća dob, emisija

14:40 Glas domovine
15:15 Ponos Ratkajevih, serija
16:05 Alisa, slušaj svoje srce
17:00 Vijesti u pet
17:28 Hrvatska uživo
18:20 8. kat: Život van konvencija, talk-show
19:12 20pet, kviz
19:30 Dnevnik
20:10 TV Bingo
20:35 Jugoslavenske tajne službe, dok. serija
21:35 Puls Hrvatske
22:35 Rekonstrukcija
23:10 Dnevnik 3
23:35 Vijesti iz kulture
23:45 Svijet profita
00:15 Ruska umjetnost, dokumentarna serija
01:10 Jugoslavenske tajne službe, dok. serija
02:05 In medias res
02:50 Dr. House 7, serija
03:35 Zakon i red: Odjel za žrtve 11, serija
04:20 Skica za portret
04:35 Lugarnica 21, serija (R)
05:20 8. kat: Život van konvencija, talk-show

06:35 Najava programa
06:40 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
07:25 Teletubbies, animirana serija
07:50 Mala TV:
--:-- TV vrtić
--:-- Krčić prikazuje
--:-- Brlog
--:-- Čarobna ploča
08:20 Neuhvatljivi prašćić Rudi, serija za mlade (R)

08:45 Istrage Mladog Mjeseca, serija za mlade
10:00 Split: Sv. Duje - Sudamja, prijenos
12:30 Lijepom našom: Filip Jakov
13:30 Nairobi Affair, američki film
15:05 Degrassi Novi naraštaj 5, serija za mlade
15:27 Djevojčica iz budućnosti 2, serija
15:50 Školski sat
16:35 Mala TV:
17:05 Doktor Who 5, serija
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama
18:30 Downton Abbey 2, serija
19:25 Teletubbies
20:00 In medias res
20:50 Top Gear 10, dokumentarna serija
21:40 Dr. House 7, serija
22:25 Tračerića 4, serija
23:10 Zakon i red: Odjel za žrtve 11, serija
23:55 Sestra Jackie 1, humoristična serija
00:25 Retrovizor: Simpsoni 20, humoristična serija
00:50 Retrovizor: Roditelji i djeca, serija
01:35 Retrovizor: Kojak 2
02:25 Noćni glazbeni program

09:40 Strasti Orijenta, serija R
10:40 Walker, teksaški
rendžer, serija R
12:40 IN magazin R
13:30 Larin izbor, serija R
14:30 Walker, teksaški
rendžer, serija
16:25 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Strasti Orijenta, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:30 Večernje vijesti
22:50 Kad stranac nazove,
igrani film
00:35 Pad Crnog jastreba, film
03:00 Pravednik, serija
03:50 Seinfeld, serija
04:40 Ezo TV, tarot show
05:40 Dnevnik Nove TV R
06:30 Kraj programa

06:05 RTL Danas, (R)
06:45 Dragon Ball Z
07:30 PopPixie, crtani film
07:45 Moji džepni ljubimci,
animirani film
08:00 Cobra 11, (dvije epizode)
09:45 Ekkluziv Tabloid, (R)
10:28 Kuhar i pol, (R)
10:30 Galileo, zabavna/
obrazovna emisija (R)
11:25 Vatreno nebo, telenovela
12:15 Ruža vjetrova, serija (R)
13:10 Krv nije voda, serija (R)
14:00 Survivor: Povratak u
civilizaciju, emisija iz
studija (R)
15:05 Cobra 11, (dvije epizode)
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Večera za 5
17:58 Kuhar i pol
18:05 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:05 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, serija
20:50 Uvod u anatomiju, serija
21:45 Survivor, reality show
22:50 Branitelj, film, akcijski
00:25 RTL Vijesti
00:40 CSI: Miami, serija
(dvije epizode) (R)
02:20 Astro show, emisija uživo
03:20 CSI: Miami, serija (R)
04:05 RTL Danas, (R)

**UTORAK
8.5.2012.**

06:09 Najava programa
06:14 Treća dob, emisija za
umirovljenike
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti

09:05 Lugarnica 21, serija
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:10 Iz ptičje perspektive:
Večer posvećena Zemlji
1., dokumentarna serija
11:10 Debbie Travis
preuređuje 4
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zavlomim, vrijeme
stane - telenovela
13:15 Dr. Oz, talk show
14:00 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:10 Među nama
14:40 Znanstvena petica
15:15 Ponos Ratkajevih, serija
16:05 Alisa, slušaj svoje srce
17:00 Vijesti u pet
17:27 Zadar: Hrvatska uživo -
Euromagazin uživo
18:20 8. kat: Oprostili smo,
talk-show (R)
19:12 20pet, kviz
19:30 Dnevnik
20:12 Sve u 7!, kviz
21:05 U Europi: 1958. -
Francuska i Alžir,
dokumentarna serija
21:45 Otvoreno
22:35 Dnevnik 3
23:00 Vijesti iz kulture
23:10 Meštar od svega - Luko
Palljetak, dok. film
00:00 Ciklus europskog filma:
St. Trinian's,
britanski film
01:40 In medias res
02:25 Tračica 4, serija
03:05 Zakon i red: Odjel za
žrtve 11, serija
03:45 Dr. Oz, talk show
04:25 Skica za portret
04:35 Lugarnica 21, serija (R)
05:20 8. kat: Oprostili smo,
talk-show R

06:35 Najava programa
06:40 Kad zavlomim, vrijeme
stane - telenovela
07:25 Teletubbies
07:50 Mala Tv:
08:20 Neuhvatljivi prašćić
Rudi, serija za mlade (R)
08:45 Istrage Mladog Mjeseca,
serija za mlade
09:10 Školski sat
10:00 Alisa, slušaj svoje srce
10:45 Degrassi Novi naraštaj
5, serija za mlade
11:10 Batman i hrabri
superjunaci
11:30 Rekonstrukcija
12:00 Top Gear 10,
dokumentarna serija
13:20 Odjek groma, američki
film
15:00 Degrassi Novi naraštaj
5, serija za mlade
15:20 Olujni svijet, serija
15:45 Školski sat

16:30 Mala Tv:
17:00 Doktor Who 5, serija
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama
18:30 Tree Hill 8, serija
19:15 Teletubbies
20:00 In medias res
20:50 Prelude to a Kiss,
američki film
22:30 Tračica 4, serija
23:15 Ružiona
23:45 Zakon i red: Odjel za
žrtve 11, serija
00:30 U uredu 5, serija
00:55 Retrovizor: Simpsoni
20. humoristična serija (R)
01:20 Retrovizor: Roditelji i
djeca, serija
02:05 Retrovizor: Kojak 2
02:55 Noćni glazbeni program

06:40 I tako to..., serija
07:05 Astro boy, crtana serija
07:30 Bumba, crtana serija
07:45 TV izlog
08:00 Kad lišće pada, serija R
08:55 TV izlog
09:10 Strasti Orijenta, serija R
10:10 Walker, teksaški
rendžer, serija R
12:10 IN magazin R
13:00 Larin izbor, serija R
14:30 Walker, teksaški
rendžer, serija
16:25 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Strasti Orijenta, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:30 Večernje vijesti
22:50 Trzalice sudbine, film
00:35 Murjak do kraja, film
02:20 Pravednik, serija
03:10 Seinfeld, serija
04:00 Ezo TV, tarot show
05:00 Dnevnik Nove TV R
05:50 IN magazin R
06:25 Kraj programa

06:20 RTL Danas, (R)
07:00 Dragon Ball Z
07:45 PopPixie, crtani film
08:00 Moji džepni ljubimci,
animirani film (R)
08:15 Cobra 11, akcijska serija
(dvije epizode)
10:10 Ekkluziv Tabloid, (R)
10:28 Kuhar i pol, (R)
10:30 Večera za 5, (R)
11:25 Vatreno nebo, telenovela
12:15 Ruža vjetrova, serija (R)
13:10 Krv nije voda, serija (R)
14:00 Survivor, reality show (R)
15:05 Cobra 11, akcijska serija
(dvije epizode)
16:55 RTL 5 do 5

17:10 Večera za 5
17:58 Kuhar i pol
18:05 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:05 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, serija
20:50 Uvod u anatomiju,
dramska serija
21:45 Survivor, reality show
22:45 Javne tajne, zabavna
emisija
23:35 Mentalist, dramska serija
00:30 RTL Vijesti
00:40 Branitelj, film, akcijski (R)
02:10 Astro show, emisija uživo
03:10 RTL Danas, (R)

**SRIJEDA
9.5.2012.**

06:09 Najava programa
06:14 Među nama
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
09:05 Lugarnica 21, serija
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:10 Iz ptičje perspektive:
Večer posvećena Zemlji
2., dokumentarna serija
11:10 Debbie Travis
preuređuje 4 (R)
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zavlomim, vrijeme
stane - telenovela
13:15 Dr. Oz, talk show
14:00 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:10 Riječ i život, religijska
emisija
14:40 Alpe Dunav Jadran
15:15 Ponos Ratkajevih, serija
16:05 Alisa, slušaj svoje srce
17:00 Vijesti u pet
17:28 Hrvatska uživo
18:20 8. kat: Misteriozno
nestali, talk-show (R)
19:10 20pet, kviz
19:20 Loto 7/39
19:30 Dnevnik
20:10 Misija: Zajedno
21:05 Paralele
21:40 Otvoreno
22:30 Dnevnik 3
23:05 Drugi format
23:50 Dodjela nagrada Status,
snimka
01:35 Vrijeme je za jazz:
Borna Šercar's Jazziana
Croatica s gošćama
Tamarom Obrovac i
Josipom Lisac
03:15 Prekid programa radi
redovnog održavanja
uredaja
05:25 8. kat: Misteriozno
nestali, talk-show R

06:35 Najava programa
06:40 Kad zavlomim, vrijeme
stane - telenovela
07:25 Teletubbies
07:50 Mala Tv:
08:20 Neuhvatljivi prašćić
Rudi, serija za mlade (R)
08:45 Istrage Mladog Mjeseca,
serija za mlade
10:00 Prijenos sjednice
Hrvatskog sabora
13:30 Devil's Arithmetic,
američki film
15:05 Degrassi Novi naraštaj
5, serija za mlade
15:30 Olujni svijet, serija
15:55 Školski sat
16:40 Mala Tv:
17:10 Serija za mlade
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama
18:30 Tree Hill 8, serija
19:15 Teletubbies
20:00 Nogomet: Europska
liga, emisija
20:35 Bukurešt: Nogomet:
Europska liga - finale,
1. poluvrijeme
21:40 Bukurešt: Nogomet:
Europska liga - finale,
2. poluvrijeme
22:35 Nogomet: Europska
liga, emisija
23:05 Zakon i red: Odjel za
žrtve 11, serija
23:50 U uredu 5, serija
00:15 Retrovizor:
humoristična serija (R)
00:40 Retrovizor: Roditelji i
djeca, serija
01:25 Retrovizor: Kojak 2
02:15 Noćni glazbeni program

06:40 I tako to..., serija
07:05 Astro boy, crtana serija
07:30 Bumba, crtana serija
07:45 TV izlog
08:00 Kad lišće pada, serija R
08:55 TV izlog
09:10 Strasti Orijenta, serija R
10:10 Walker, teksaški
rendžer, serija R
12:10 IN magazin R
13:00 Larin izbor, serija R
14:30 Walker, teksaški
rendžer, serija
16:25 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Strasti Orijenta, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:05 Večernje vijesti
22:25 Policijska akademija 6:
Grad pod opsadom, film
00:00 Gospel, igrani film

01:50 Pravednik, serija
02:40 Seinfeld, serija
03:30 Pravednik, serija R
04:20 Ezo TV, tarot show
05:20 Dnevnik Nove TV R
06:10 IN magazin R
06:45 Kraj programa

06:20 RTL Danas, (R)
06:55 Dragon Ball Z
07:45 PopPixie, crtani film
08:00 Moji džepni ljubimci, animirani film (R)
08:10 Cobra 11, (dvije epizode)
10:05 Ekkluziv Tabloid, (R)
10:28 Kuhar i pol, (R)
10:30 Večera za 5, (R)
11:20 Vatro nebo, telenovela
12:15 Ruža vjetrova, serija (R)
13:10 Krv nije voda, serija (R)
14:00 Survivor, reality show (R)
15:05 Cobra 11, (dvije epizode)
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Večera za 5
17:58 Kuhar i pol
18:05 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:05 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, serija
20:50 Uvod u anatomiju, serija
21:45 Survivor, reality show
22:45 CSI: NY, (dvije epizode)
00:30 RTL Vijesti
00:45 Javne tajne, zabavna emisija (R)
01:30 Mentalist, serija
02:15 Astro show, emisija uživo
03:15 RTL Danas, (R)

ČETVRTAK
10.5.2012.

06:09 Najava programa
06:14 Riječ i život
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
09:05 Lugarnica 21, serija
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:10 Praško proljeće - posljednji puč Sovjetskog Saveza, dok.film
11:10 Debbie Travis preuređuje 4
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zavlom, vrijeme stane - telenovela
13:15 Dr. Oz, talk show
14:00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:10 Trenutak spoznaje
14:40 Hrvatska kronika BiH
14:55 Kulturna baština
15:15 Ponos Ratkajevih, serija
16:05 Alisa, slušaj svoje srce
17:00 Vijesti u pet
18:20 8. kat: 3,2,1...brak, talk-show (R)
19:12 20pet, kviz
19:30 Dnevnik
20:10 Sve u 7!, kviz
21:05 Pola ure kulture
21:35 Ciklus dobitnika Oscara: Život drugih, njemački film
23:55 Dnevnik 3
00:20 Vijesti iz kulture
00:30 Snimka koncerta
01:30 In medias res
02:15 Dr. House 7, serija

03:00 Tračerića 4, serija
03:40 Zakon i red: Odjel za žrtve 11, serija
04:20 Skica za portret
04:35 Lugarnica 21, serija (R)
05:20 8. kat: 3,2,1...brak, talk-show R

06:35 Najava programa
06:40 Kad zavlom, vrijeme stane - telenovela
07:25 Teletubbies
07:50 Mala TV:
--TV vrtić
--Crtani film
08:20 Diggers, serija za djecu
08:45 Linus and Friends 1, serija za mlade
09:10 Školski sat
10:00 Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
13:30 Portret, američki film (R)
15:00 Crtani film
15:05 Degrassi Novi naraštaj 5, serija za mlade
15:30 Olujni svijet, serija
15:55 Školski sat
16:40 Mala TV:
17:10 Serija za mlade
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama
18:30 Tree Hill 8, serija
19:15 Teletubbies
20:00 In medias res
20:50 Zalagaonica, dokumentarna serija
21:10 Zalagaonica, dokumentarna serija
21:35 Dr. House 7, serija
22:20 Tračerića 4, serija
23:05 Zakon i red: Odjel za

žrtve 11, serija
23:50 U uredu 5, serija
00:15 Retrovizor:
humoristična serija (R)
00:40 Retrovizor: Roditelji i djeca, serija
01:25 Retrovizor: Zločini bez sankcija, seija
02:10 Noćni glazbeni program

07:05 I tako to..., serija
07:35 Astro boy, crtana serija
08:00 Bumba, crtana serija
08:15 TV izlog
08:30 Kad lišće pada, serija R
09:25 TV izlog
09:40 Strasti Orijenta, serija R
10:40 Walker, teksaški rendžer, serija R
12:40 IN magazin R
13:30 Larin izbor, serija R
14:30 Walker, teksaški rendžer, serija
16:25 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Strasti Orijenta, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:05 Večernje vijesti
22:25 Provjereno, informativni magazin
23:25 Zatvorski okovi, film
01:30 Magazin MMA lige
01:55 Policijska akademija 6: Grad pod opsadom, film R
03:20 Glupost nije zapreka, serija
03:50 Sjedi i šuti!, serija
04:15 Ezo TV, tarot show

05:15 Dnevnik Nove TV R
06:05 IN magazin R
06:40 Kraj programa

06:15 RTL Danas, (R)
06:55 Dragon Ball Z
07:40 PopPixie, crtani film
07:55 Moji džepni ljubimci, animirani film (R)
08:10 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
10:05 Ekkluziv Tabloid, (R)
10:23 Kuhar i pol, (R)
10:25 Večera za 5, (R)
11:20 Vatro nebo, telenovela
12:15 Ruža vjetrova, serija (R)
13:05 Krv nije voda, serija (R)
14:00 Survivor, reality show (R)
15:00 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Večera za 5, lifestyle emisija
17:58 Kuhar i pol, kulinarska emisija
18:05 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:05 Krv nije voda, serija (R)
20:00 Ruža vjetrova, serija
20:50 Uvod u anatomiju, dramska serija
21:45 Survivor, reality show
22:50 CSI, kriminalistička serija (dvije epizode)
00:35 RTL Vijesti
00:50 CSI: NY, kriminalistička serija (dvije epizode) (R)
02:20 Astro show, emisija uživo
03:20 RTL Danas, informativna emisija (R)

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija »Izrazno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetionik« nedjeljom od 16,30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Starišća emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18i30 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljkom od 14,40 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Populane melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktualije' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18,15 'Vojvodanski tjedan'
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
• 20,00 Divni novi svijet
• 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
• 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
• 20,55 Odjava programa

104, 4 Mhz

Izbori na svim razinama u Republici Srbiji, 6. svibnja 2012. godine

Broj 1 startno obilježje koalicije

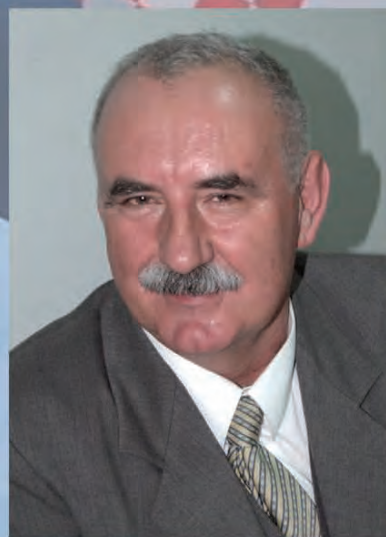
»IZBOR ZA BOLJI ŽIVOT – BORIS TADIĆ«

IZBORI ZA NARODNU SKUPŠTINU REPUBLIKE SRBIJE
KOALICIJA »IZBOR ZA BOLJI ŽIVOT – BORIS TADIĆ«

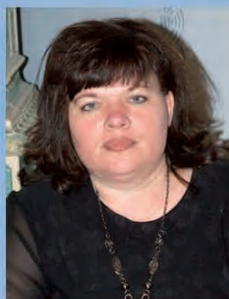
Kandidat DSHV-a za narodnog zastupnika
Petar Kuntić, dipl. ing.
ZAOKRUŽI BR. 1

IZBORI ZA SKUPŠTINU AP VOJVODINE
KOALICIJA »IZBOR ZA BOLJU VOJVODINU – BOJAN PAJTIĆ«

Kandidat DSHV-a za pokrajinskog zastupnika
Mata Matarić, inženjer
Na proporcionalnoj listi
ZAOKRUŽI BR. 1

IZBORI ZA SKUPŠTINU GRADA SOMBORA
KOALICIJA »IZBOR ZA BOLJI ŽIVOT – BORIS TADIĆ«
ZAOKRUŽI BR. 1

Snežana Periškić
dipl. pravica

Adam Tubić
srednja grafička škola - tiskar

Mata Matarić
inženjer

IZBORI ZA SKUPŠTINU OPĆINE APATIN
KOALICIJA »IZBOR ZA BOLJI ŽIVOT – BORIS TADIĆ«
ZAOKRUŽI BR. 2

Stipan Siladev
nastavnik biologije
u mirovini

Andrija Adin, nastavnik
razredne nastave
u mirovini

IZBORI ZA SKUPŠTINU GRADA SUBOTICE
KOALICIJA »IZBOR ZA BOLJI ŽIVOT – BORIS TADIĆ«
ZAOKRUŽI BR. 1

Andela Horvat
profesorica razredne nastave

Ivan Ušumović
bachelor ekonomist,
student na master studijama

Josipa Vojnić Tunić
apsolventica prava

Siniša Skenderović
student

Kristina Vukov
studentica

Nevenko Ivković Ivandekić
elektrotehničar

Bela Bašić Palković
obrtnik

Blaško Stantić
strojarski inženjer

Pero Horvacki
strojarski inženjer

Marinko Jadrijević
ekonomist

Martina Ostrogonac
studentica

Vesna Petreš
medicinski tehničar

Željko Rajčić
profesor

Antun Lulić
umirovljenik

IZBORI ZA SKUPŠTINU GRADA SRIJEMSKE MITROVICE
KOALICIJA »IZBOR ZA BOLJI ŽIVOT – BORIS TADIĆ«
ZAOKRUŽI BR. 1

Damir Pismestrović
elektrotehničar

Edi Tajm
dipl.teoretičar umjetnosti
etnomuzikolog

IZBORI ZA SKUPŠTINU OPĆINE BAČ
KOALICIJA »IZBOR ZA BOLJI ŽIVOT – BORIS TADIĆ«
ZAOKRUŽI BR. 1

Ivica Ageljić
šef lovišta

STEVAN VIDA KOVIĆ, PLANINAR

Ljubav prema visinama

U planu je osvajanje novih vrhova

Unatoč životnoj dobi kada bi trebao više mirovati, 66-ogodišnji umirovljenik iz Subotice *Stevan Vidaković* je neumoran u propagiranju kretanja u prirodi i planinarenja. Iako se usponima na poznate planinske vrhove počeo relativno kasno baviti, prije nepuno desetljeće, dosad se uspio »popeti« na najviše vrhove Balkana, Europe, Amerike i Afrike, no ne namjeravara stati. U planu su novi usponi, a ovaj kraći razgovor posvećen je njegovu prošlogodišnjem usponu na Kilimandžaro, najviši vrh Afrike.

»Planinarenjem sam se počeo baviti 2003. godine i već prve godine sam se popeo na tri najviša vrha Balkana – Musalu, Olimp i Triglav. Obzirom da sam godinama u dobroj tjelesnoj kondiciji, nisu mi trebale veće pripreme i vrlo brzo sam se prilagodio zahtjevima uspinjanja na ozbiljnije visinske vrhove. Naglasio bih da ja nisam alpinist koji vlada specijalnim tehnikama uspona na nepristupačne planinske dijelove, nego planinar koji zahvaljujući dobroj tjelesnoj spremi uživa u usponu na »miroljubivije« vrhove. Ipak, usponi na Akonkagvu (6.962 m) i Kilimandžaro (5.895 m) zahtijevali su složenije pripreme, budući da je riječ o ozbiljnijim visinama i vremenskim uvjetima koji vladaju na njima«, pojasnio je Vidaković svoju »planinarsku pasiju«.

PRIPREME

Kako izgledaju ravničarske pripreme za uspon na jedan višekilometarski uspon?

»Uz dobru tjelesnu pripremljenost, važno je biti izdržljiv jer u izdržljivosti se ogleda glavna tajna planinarenja. Za uspon na Kilimandžaro sam se pripremao na Šišaku pokraj Subotice, uspinjući se po nekoliko sati s punim rancem vode i utegama na nogama. Ovakav način pripreme se pokazao uspješnim i nas četvero Subotičana smo bili jedni od najbolje pripremljenih među ekipama koje su tijekom siječnja 2011. godine osvajale najviši vrh Afrike. Važno je istaknuti kako je uspon na svaki ozbiljniji vrh izuzetno težak, ali je spuštanje znatno opasnije zbog prisustva izmorenosti uslijed doživljenih napora, pa je zbog toga važno biti dobro pripremljen.«

USPON NA KILIMANDŽARO

Koliko dana je trajala ekspedicija osvajanja najvišeg vrha Afrike?

»Osvajanje Kilimandžara je realizirano preko posebnog agencijskog aranžmana koje je planirano u pet dana, koliko je i nama bilo dovoljno za uspješnu realizaciju ekspedicije. Prvog dana se prolazi kroz prašumu i uspinje do 2.700 m visine, drugoga dana je uspon do 3.700 metara, potom slijedi treći dan i stizanje do 4.700 metara nadmorske visine. Slijedi kraći odmor od nekoliko sati i tijekom noći se kreće u završni uspon osvajanja vrha koji se nalazi na 5.895 metara. Sva tri dana uspona imaju posve različite terene, počevši od prašumskog preko savanskog i na koncu čiste goleti koja podsjeća na mjesečev pejzaž na kojem nema nikakve vegetacije. Dobra stvar ovakvog aranžmana ogleda se u činjenici kako nije potrebno nositi veće količine opreme i hrane, jer postoje prihvatne stanice za sva tri dana uspona na kojima je osiguran smještaj i prehrana. Kada toga nema, kao što je bio slučaj uspona na neke druge vrhove, onda se mora nositi sve neophodno za preživljavanje, a to zna težiti i do 20 kg opreme na leđima. Izuzetno je važno piti dovoljno tekućine i to onoliko litara koliko iznosi visinska vrijednost. Prilikom uspona na Kilimandžaro smo imali osiguranu vodu, pa se nije moralo pribjegavati tehnikama snalaženja kakva je primjerice topljenje snijega.«

TEMPERATURNE RAZLIKE

Kakva je razlika u temperaturi između startne točke u podnožju i one koja vlada na samom vrhu Kilimandžara?

»Dolje vlada klasična tropska temperatura od četrdesetak stupnjeva, dok pri vrhu planine iznosi nekoliko stupnjeva ispod ništice. Ali kada je sunce pripeklo, odjednom je postalo toliko vruće da sam bio primoran skinuti zimski kaput. Zanimljivo je spomenuti kako na većim visinama vladaju specifični uvjeti bez bakterija, pa ni ljudski znoj nema neugodan miris što je dobro, obzirom na posebne uvjete otežanog vršenja tjelesne higijene.«

PLANIRANJE NOVIH USPONA

Koja je sljedeća visinska destinacija?

»Dosad je vladalo uvjerenje kako je Mont Blanc najviši vrh Europe, ali prema najnovijim mjerenjima je to Elbrus na Kavkazu (5.700 m) i planiram ga u bližoj budućnosti osvojiti. U dobroj sam tjelesnoj kondiciji i par tisuća metara gore ili dolje mi ne predstavlja problem. Planinarstvom se namjeravam baviti dok me noge i zdravlje budu služili«, konstatirao je na koncu razgovora subotički planinarski veteran i zaljubljenik u prirodu *Stevan Vidaković*.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Prodajem nedovršenu kuću na placu od 400 m² u Tavankutskoj ulici, preko puta Blaškova križa, u blizini centra grada. Tel.: 062 513 798.

Izdajem u Novom Sadu, kod Master centra dvosoban namješten stan, 56 četvornih metara, I. kat. Cijena 150 eura, plus depozit. Tel.: 064 3486975

Izdajem poslovni prostor u Subotici veličine 240 m² (radionica/skladište 100 m², 2 ureda 56 m² i 4 prazne prostorije za maloprodaju ili usluge) u Ulici Ivana Ivanića br. 33 (iz Braće Radića). Tel.: 069 754 202.

U Subotici na Radijalcu izdajem jednokrevetnu namještenu sobu s upotrebom kupaonice, CG CATV, za učenika-cu studenta-cu nepušača. Tel.: 024-558227 ili 061-1979116.

Izdajem u Novom Sadu, kod Master centra dvosoban namješten stan, 56 četvornih metara, I. kat. Cijena 150 eura, plus depozit. Tel.: 064 3486975

Izdajem poslovni prostor u Subotici veličine 240 m² (radionica/skladište 100 m², 2 ureda 56 m² i 4 prazne prostorije za maloprodaju ili usluge) u Ulici Ivana Ivanića br. 33 (iz Braće Radića). Tel.: 069 754 202.

Torte i kolače pravim. POVOLJNO. Tel.: 024-527-499 i 064-18-39-591.

Prodajem sliku ulje na platnu hrvatskog slikara Ivana Čorka. Slika je stara 50-60 godina. Tel.: 061-139-19-52.

Prodajem ulje lavande, pomaže kod problema s bakterijom eserihije coli, bronhijalne astme glavobolje. Tel.: 064-29-42-338.

U najljepšem dijelu Kertvaroša u Subotici 800 m od Gradske kuće prodaje se dio obiteljske kuće cca 60 m spremno za adaptaciju za 15.500 eura. Tel.: 063-8838747 i 024-572-875.

Kupio bih vjetrenjaču za 12V=750W. Može nekompletna ili neispravna. Tel.: 061 691 92 37.

U Subotici, na Radijalcu, izdajem jednokrevetnu namještenu sobu s upotrebom kupaonice, CG, CATV. Za učenika ili učenicu, studenta, nepušača. Tel.: 024 558 227 ili 061 19 79 116.

Izdajem dvosoban namješten stan u Zagrebu (Folnegovićevo naselje), 3 kreveta, plinsko grijanje, blizina tramvajske stanice. Cijena: 300 eura. Tel.: 00381 63 8820654 (Srbija) ili 00385 91 1770000 i 00385 98 819437 (Hrvatska).

Prodajem zbirke zadataka za pripremu državne mature za hrvatski, engleski, matematiku, fiziku, kemiju i biologiju. Tel.: 063 8820654.

Tražim mladu žensku osobu koja nije u radnom odnosu za poslove u kući. Tjedno dva puta po par sati. Tel.: 024 520 764. Zvati od 12 do 14 sati.

Povoljno prodajem 80 knjiga iz kompleta »Pet stoljeća hrvatske književnosti«. Tel.: 024/542-754.

Prodajem petosobnu kuću na kat u centru Kertvaroša, može za 2 obitelji, od čvrstog materijala izgra-

dena 1966.-1968., gradsko grijanje, voda, trofazna struja, parket, cca 200-200 m², plac cca 500 m². Tel.: 024-545-901.

Čamci od belog slavonskog hrasta, po vašim ili mojim dimenzijama, prijevoz po dogovoru. Petar Okruglić, Morović. Tel.: 064-3467056; www.okruglic-camci.co.rs

Primila bih u svojoj kući u Bačkoj Topoli dvije ili tri osobe za izdržavanje; primam i nepokretne. Plaćanje po dogovoru. Tel.: 069-177-17-99.

Pakrac – na prodaju odmah useljiva obiteljska kuća – dvokatnica površine oko 280 m² sa svim priključcima. Dokumentacija o vlasništvu uredna. Tel.: 00 381 62 788 932.

Prodajem kvalitetan bolnički električni krevet i toaletnu stolicu u odličnom stanju. Tel.: 062 890 16 44.

Izdajem poslovni prostor u Subotici, 54m², strogi centar, pješačka zona, ulični deo 10 m, sve u staklu. Tel.: 063 516-300.

Prodajem: proso, zob, kombajn Zmaj 780 u odličnom stanju, peč za centralno grijanje na čvrsto gorivo, novi »smederevac« i električni štednjak s polovinom na plin. Tel.: 064-2281100.

Prodaje se kuća na Makovoj sedmici sa svim sporednim prostorijama i zidanim bazenom u dvorišnom dijelu, dimenzija: 7 x 4 m i placem od 3 motike, s mogućom zamjenom za odgovarajući stan i doplatu. Tel.: 063/538-639.

Prodajem sliku ulje na platnu slikara Gustava Matkovića, Portret djevojčice s psom. Povoljno. Tel.: 061-4338-102.

Povoljno izdajem kuću kojoj je potrebno sredivanje, može i kao skladišni prostor, minut od autobusnog kolodvora u Subotici. Tel.: 064/9640-745

Prodaje se garažno mesto u centralnoj garaži na Radijalcu. Tel.: 064/288-72-13

Prihvatila bih čuvanje i održavanje stambene zgrade na užem i širem području grada Subotice, uz plaćanje svih režijskih i komunalnih troškova, bez plaćanja zakupnine. Tel.: 064/121-85-48.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važit će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Preplatite se! Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara
☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 40 EURA
☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
 Ulica i broj: _____
 Mjesto i zemlja: _____
 Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

- * **Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje**
- * **Inozemstvo: 10 eura godišnje**

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUBRS 22
 VOJVOĐANSKA BANKA
 AD MS FIL. SUBOTICA
 IBAN: RS3535500000200292421
 NIU Hrvatska riječ,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
 NIU »Hrvatska riječ«,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II,
 24000 Subotica
 Uplatu izvršiti na broj žiro računa
 355-1023208-69

BIRAJTE NAJBOLJE

www.svastara.rs

VOJVOĐANSKA Svaštara

Prošle lude godine i svi na nji zaboravili. Jedino bać-Ivu š vremena na vrime znade uvatit nikaka tuga. Nikako ni mogo razumit to što se sad po cilomu svitu samo divani da on imade i mater i maćuvu i da bi mu sad tribovalo bit najlipše, jel ko što stari kažu, umiljato jagnje dvi ovce sisa. A ni mogo razumit ni zašto su mu se mater i maćuva prvo pokarabasile, a sad ko dvi očupane frajle prid cilim svitom se vođu pod ruku i samo se ciriku, a vamo gledu kako da, kad niko ne vidi, jedna drugu ugrizu za dupe. A i ščim su ji razvadili, oma jim dica počela it jedno kod drugoga, opet se zajedno cigru i ko u svake pripovičke, vada će i tude svi jako dugo živit i do smrti bit srični i zadovoljni. »Kako se sad svi tako voljimo, a vamo, ko da smo najlupaviji na svitu, za dram pozaboravljali šta smo jedni drugima radili i šta bi ope radili, samo da smijemo od drugi«, jidovno divani njegove. »Ivo, jezik prigrizo! Viš da se sad ope voljimo i viš kako i kod materini i kod maćuvini svi divanu da je za sve vo najkriviji dada što nas je tolike godine ugnjetavo, a ope smo svi u mladosti išli na more. I svi smo od srca drečali ka je umro. Bože dragi, što bi voljila da vi ugnjetavu nas, ko što je on naše. Mi se sad slobodno patimo i krpamo i gledamo kako ćemo otrunit tu našu sirotu dicu«, veli njegova i oma otide unutra, kaže ništa će sašit curama, pa nek makar one imadu novo. On se zagledo za njom, a da se kogod malo zagledo u njega, vidijo bi mu na obrazu i jednu napola osušitu suzicu. Okrenijo se, dlanom otriso oko, pomilovo taksu po glave i ošo u vojatac. Slatko je izdunijo bukaricu katarke, izvalijo se na krevetac, pa u štodir, al ni mogo na miru ležat, samo se vrtošijo. Kakogod se okrenijo, vazdan bi ga ništa žuljilo. Sam sebe ne može rastolmačit kako mu je tude, kako jedni kažu mater, a on osića da je maćuva. Ni drugi, ope, kažu da mu je mater na priko i da će ga, ako mu ni dobro kod maćuve, oma uzet u krilo. U tomu štodiru je i zadrmo, a ništa je čudno i sanjo. Ko forme u nike velike staje maćuva se nikakima kune da ti mali, što nisu njezni, što su je došli u krilo, tako lipo uživu, lipše jim je neg njezne dice, a mater, opet, kaže da je je jako žo što su njezni u tuđemu krilu, pa se sve bida što ne zna jel jim maćuva dade sisat. I šta će, neg zove natrag ne što jim je ona maćuva. Uzme ji lipo u krilo, dade jim sisat, a vi samo brboću, srični i zadovoljni. A kako i ne bi, kad se osiću ko da imadu dvi matere. A znade se da tude dite moraš pazit više neg svoje, ne daj Bože da ga kogod čuje kako dreči. Svoje možeš malo i po dupetu, pa se oma uplaši da neće bit još i više ni da kmečne. Ope ga ništa počelo žuljit, pa se okrenijo u duvar. Ni tako ni valjalo, počelo ga ništa gušit, ko da je prid njim nikako brdo, pa se na njega ne može popet. A lipo bi bilo dojt do gore, pa se samo spuščat na drugu stranu i onda dobiješ sisat kolikogod ti triba. Okrene se na leđa, kad no, počela mu nika muva letit oko nosa. Razmavo se š obadve ruke, al otirat je ne mož. Razbisijo se, digo se š kreveca, bisno otpljunijo i ništa promrndo. U vojacu se samo diglo malo prava. I mačke se poplašile na tavanu. »Ajde, vada nam je tako sudito, pa naš križ moramo i iznet, samo ne znamo kud. Vamo brdo veliko, tamo Dunov ladan, a mi nit znamo plivat, nit se penjat, pa šta ćemo, neg čutit i trpit. A i ko nam kriv što se nismo znali na vrime okrenit, pa misto u matрно krilo, ošli smo u očin«, odjedamput će ko iza sna.

3. svibnja 2012.

Piše: Ivan Andrašić

U NEKOLIKO REDAKA

Svibanj

Stigao je vjerojatno najljepši mjesec u godini – svibanj. Lijepo vrijeme bi se trebalo ustaliti, a visoke dnevne temperature dominirati predstojećim danima. Prema najavama meteorologa tako bi i trebalo biti, barem na početku mjeseca. No i ako ne bude, nikom ništa. Važno je da je stigao svibanj.

FOTO KUTAK

Okreće se...

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

KVIZ

Slavko Rozgaj

Koje godine i gdje je rođen doktor astronomije Slavko Rozgaj?
Gdje je stjecao akademsku znanstvenu naobrazbu?
Kako se zvala njegova disertacija?
U kojim gradovima je službovao kao profesor astronomije?
Koliko godina je bio ravnatelj Zagrebačke zvjezdarnice?
Kako se zovu njegova najvažnija astronomska djela?
Pod kojim nazivom je njemu u čast registriran jedan asteroid?
Kada i gdje je umro Slavko Rozgaj?

Rođen je 20. travnja 1895. godine u Karlovcu.
Na sveučilištima u Zagrebu i Pragu.
O pretpostavci trećeg tijela u sustavu Aligola.
U Karlovcu, Bjelovaru, Varaždinu i Zagrebu.
Od 1949. do 1953. godine.
Astrognozija, Zvijezdano nebo, Razvitak astronomije...
9813 Rozgaj.
Umro je 1978. godine u Zagrebu.

VICEVI

Došao mali Perica iz škole i kaže mami:

- Pitala me učiteljica imam li brata ili sestru koji idu u našu školu.
- Ti si rekao da nemaš, a što je rekla učiteljica – upita mater.
- Nije rekla ništa, samo sam vidio da je bila jako sretna.

Žali se učitelj Ivičinu ocu:

- Vaš sin ima sve jedinice, izuzev vladanja. Iz vladanja ima peticu.
- Otac mu odgovori:
- Eto vidite, ono čemu ga ja učim petica, a ono čemu vi – jedinice.

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

ts tržnica AD
subotica

www.subotickatrznica.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

BUDI SVOJ, IZABERI NASTAVU NA HRVATSKOME JEZIKU!

Nastavu na hrvatskome jeziku Vaše dijete možete upisati u sljedećim školama u Subotici:

OŠ „Ivan Milutinović“,

OŠ „Matko Vuković“ i

OŠ „Sveti Sava“,

kao i u školama u okolnim mjestima:

OŠ „Ivan Milutinović“ u Maloj Bosni,

OŠ „Matija Gubec“ u Tavankutu i

OŠ „Vladimir Nazor“ u Đurđinu.

U više vojvođanskih mjesta može se slušati predmet Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, kako u osnovnim tako i u srednjim školama (Plavna, Vajska, Sonta, Monoštor, Srijemska Mitrovica, Žednik, Subotica).

Pomoć HNV-a

Tijekom školovanja Hrvatsko nacionalno vijeće bit će na usluzi s različitim programima pomoći:

- dobivanje besplatnih udžbenika
- osiguravanje školskoga pribora
- pomoć u prijevozu do škola
- sufinanciranje ljetovanja na Jadranskome moru i dr.

Za sve informacije možete nam se obratiti, a ondje će vas ljubazno dočekati:

Hrvatsko nacionalno vijeće

Preradovićeve 13

24000 Subotica

Tel.: +381 (0)24 554-623, +381 (0)24 553-795

Faks: +381 (0)24 554-623E-mail: ured@hnv.org.rs

NIU
2002

2012
HRVATSKA RIJEČ

